

مژمویا سیاسەتى  
ئەمریکا ل ئیراقنى

# شىلاخ ٩٨

ئەنۋەر سەپھىنەجەل ئامېدەسەن كۆرگۈچىلىق

• زەقستانى عەزىزى بەرب  
بەغدا دەپىت

• گانجا جەنۇلىيىنى ل باش جەرگى  
چاپانى راستىيە و خىال نىنە

• پىنلەپلىيىت بۇ مۇندىبا لا  
وەكى خۆ لە ھاتىلەت

• كەمەرا خېدۇئىلەك و كەمەرا ئامىنلىقى  
دەپەندەتىكىت بىزمارى ئە

• خەلیل ھېنەتىتى: لە خەۋەشلىرىن رۆز  
دۈريانى مندا ئەو بۇو دەمنى من لەھ  
لەھىدەل چىايىن كورەزارى داین



مەملەكتى كوردا يى ئىكەرتى

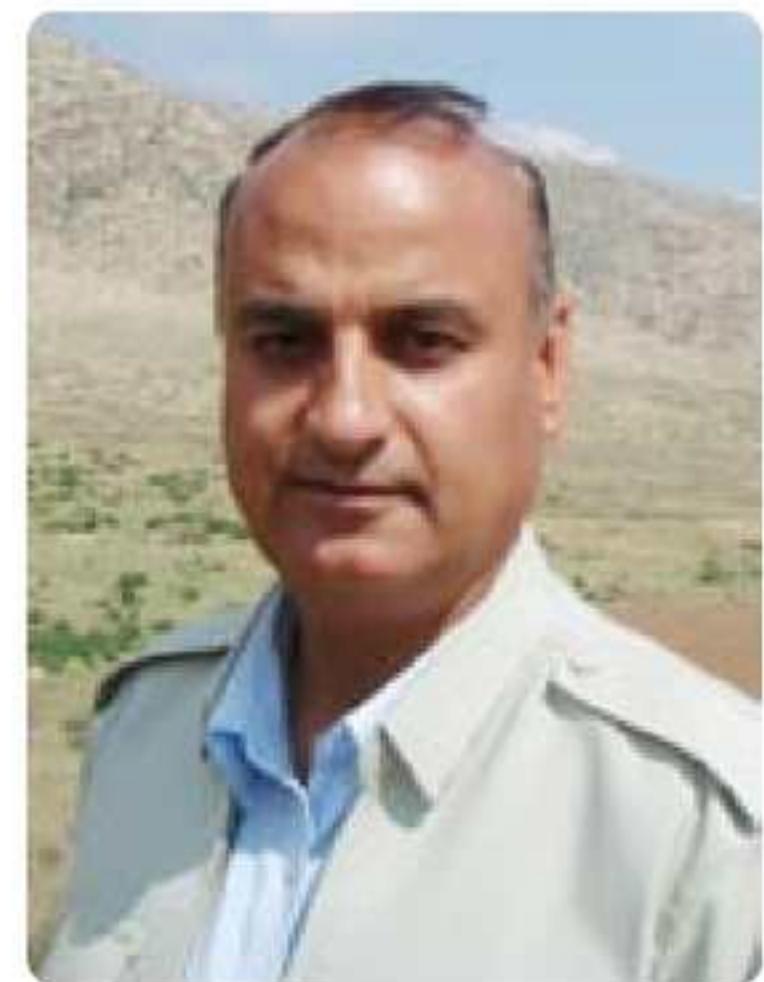
# مژه‌ویبا سیاستا ئەمریکا ل ئىراقى

هر دىكەقىدا و ب درېزىيا دىرۇڭا مەرۋان و چىبۇونا جىڭاكان، خۇپستى گىرىدانىت مەرۋىئىنەيى و مەملەكتان، بەرمۇام د دىنامىكىيى و د ھەبۈونىدا بۇونىنە و دىسان دىگەل وى چەندىدا زى ئەف گىرىدانە دراوستايىنە و خۆجە نەبۈونىنە و دى بىنى ھەرىامەكى بەر ب باسکەكى چۈونىنە، ھەندەك جاران خويىرىتىن بۇونىھە فەرىزىا وان و ھەندەك جاران زى خوشتىن دەلىقىت ئىانى ب دويىش خۇرا ھىللاينە و مەرۋىئىن پى خنى بۇونىھە، ئەقىرۇ زى يا فەرە پەيوندىت ئەمرىكى دىگەل عراقى ل سەر ۋان پىقاۋىيان بەھىتە خاندن و شەرقە كىرن، بىخش، سیاستا دەرقەميا ئەمرىكى ب رەنگەكى تەۋايى ب مۇ دۆمانەكى تارى و نە رۆھن ھاتىيە نىاسىن و دىگەل وىرىدى دا زى، چ باش، چ خراب، فەرىزىت بالكىش زى، زى پەيدا بۇونىنە، ئەمرىكى قى هەمىيى زى دىكەت پىخەمەت پاراستا بەرزمەندىت خۇيىت مەتىننىي و دەست سەرداڭرتا ڪانىيەت ئىانى و بى گوھدانا ھەر تىشەكى و ھەر ئاه و نالىنەت ھەر گەل و وەلاتەكى و ئەو بۇ وان زەھمى تىشەكى گەنگىترە.

ھەر ژېھر قى چەندى يە، پسىارا ھەر كەسەكى ئەو ھەنە كانى بۆچى ئەمرىكى ب وى گەرماتىيى و وەكى شىرىدى بىرىندار دەقىا خۇ ل سەرەچاقىت بەعسيا و مەركەت و ھزار و ئىك بەنانە ئىنان زبۇ ھاتتا خۇ بۇ ئىراقى، ئەرە ئارمانجا ئەمرىكى و پەرۇزى وى يى نەپەنى، بىزلى بەانا چەكى و درونەميا بەعىسان و سەدامى، چبۇو..؟ و بۆچى ب وى لەزى ل ۹ نيسانا ۲۰۰۳ خۇ گەھاندە نىقا بەغدا و بەعسى و حوكىمى وان سەرىنىك و بنىك كر و ھەميان زى ئەو ھەزى دىكەت كەن بۇ ھەتتا ھەتايى شىن نابنەقە، بەلى ئەف گەرماتىا ئەمرىكى ھىدى بەر ب ساربۇونى چبۇو و پشتى ۴۵۰۰ کوشتى و مەزاختا ب مiliar دۆلاران و گەلەك ھەتكەبەرى ل قى وەلاتى كىرن و دىسان قەيدىكىدا كۆمەكى شاشىيەت سىياسى يىت كۆزەك، ب لەز و ژىشىكەكىيە ھېزىت خۇ ل قى وەلاتى ۋەكىيەن و وەسا بۇ دونيایى دا دىيار كىرن كەن مە ئىراق كەرە مېرگەكى ديموکراسىي و نۆكە دەم يى ھاتى ئەم بچىنە مالا خۇ و قى وەلاتى بۇ خەلکى وى بەيلىن و ب ديموکراسى و بىزيانا خۇ خوش بىن، ئەو ديموکراسىا پول برىمەر، حاكىمى ئەمرىكى ل عراقى كەن دەرنامەكى تىلەفزىيونى، ل ۲۰۱۴/۶/۲۴، ل كەنالى (الجىزىرە) يى عەربى دەملى پىشكەرى پسىارلى كرى ھەوەل عراقى چ ل دويىش خۇ ھىللا و ئەو چ ديموکراسىي ھوين بەحسلى دىكەن، برىمەر بى ئىك و دو د بەرسقى دا گوت: (راستە ديموکراسىيەكە لاوازە، بەلى نۆكە ۲۳ مiliون ئىراقى موبايلىي ھەلدەن) ئەرە ما ئەقە ھەزىكەن ساولىكەن نىنە..؟ كول دەمەكى مەرۋىئىت قى وەلاتى ل سەر گۆمەكى خوينى مەلەقانى دەكەن و ئىك كەسى ب تى زى د قى وەلاتى دا نىنە يى ز گىانى خۇ پشتىراست بىت كەن ھەتتا چەندەكە دى ناھىيە كوشتن..؟ ئانكە سالۇخا رۆزىناما واشنتۇن پوست گەلەكادە خۇدايە كەن د قى وەلاتى ب قۇلkanەكە فىريايى سەخلەت دىكەت.

نۆكە زى و پشتى ئەف وەلاتە گەھشىتىيە بەر لىقىا مىنى و ئەو زىيانىت گىانى و مادى يىت بى ھەزىمار ب ئەمرىكى كەقىن، دىسان ئەمرىكى ياخىزلىقى دىكەت كەن ئىراقى ز وى ھەرفىن و مالۇرائىن و ژېھرىنگۈن رزگار بىكەت و جۇن كىيىر، وەزىرى دەرقەمىي ئەمرىكى وەكى تىنكا تىننى، يى چەپا ۋەددەت داكو رىكەكى قە بىنىت كەن جارەكە دى ئىراق رابىيەف سەر پىا.

دېيت ئەو چەندە ياخىزلىقى دىكەت كەن ئەمرىكى دەقىت ھەتكەبەرىت خۇ ب مانا ئىراقەكە ساخ ۋەشىرىت، بەلى تىشى ھەر دەيىنەتى ۋەشارتى و نەديار بۇ دونيایا سیاستى، ھەتتا نۆكە ئەف سیاستا ئەمرىكى د راستا قى وەلاتى دا جەن پىسپارى يە و ب دروستى نەشىايە بەرسقى وى زى بدەت.



فالد دىرەتلى

# سیلاش

مەدەنەزمار  
98  
خەزىزىلۇغۇ



■ دىرۆك و دىرۆك ئەقانىت كورد، لېگەريان ل دويف راستىي

■ چاپان مينا كا رېقەبرىن و سەرقەگىرىيە كا مروقاھى

■ ژبه رېبىنا زارۆكى گونەھكارىيە



كۈچكى كۈزىدە  
ئەلمائىياب دەذكىن  
خۇھەندەھوش  
دىكەت

خودانى ئىمتىيازى

مەدەنەز مەسىن

سەرنىشىكار

خالد دىرىمىشى

xaliddereshi63@yahoo.com

0750 464 2107

دەستە كا نقىكاران

عبدوللا ۋەشەختى

د. ئاشتى عبدولەكىم

مەدەنەز عبدوللا ئامىيىدى

يوسف مەدەنەز سەعىد

سەردار ھېيتىتى

دەرىيىانا ھونەرى

ريناس حەسەن

renasgurbawi@yahoo.com

چاپخانا خانى - دھوك

ئەدرىس: ئامىدىيىن - كانيا مالا

نىسيينگەدا دھوك- ماسىك نىزىك دىرا نەرمەنا

E-mail:goverasilav@yahoo.com

Tel:0627633369

: سىلاش ل سەر تۇرا ئىنتەرنېتىنى

www.amedye.com

- هەزىز بابەتى دەگەھىتە سىلاش. بەبەتى دەگەھىتە سىلاش.

- ۋەزىلى ئەم گوتارىت ناخىن سىلاش ل سەر ئەم بەرپرسىيار نىنин ژ ناقىغۇرۇكى چ گوتار و بابەتىت دەھىنە بەلاڭىرىن

# مەمەلە كەتى كوردا بى ئېكەرتى

دەولەتا ئىسلامى ل سەر ئەردى وى يىت  
مشەبوبىن، زىيىدەبارى كو ب سەر چەند  
باشىرىت سونا دا يا گىرتى، ئەقى چەندى  
لەشكەر و ئىمناھى يا هەرفاندى، جارەكە  
دى ل سەر تۈرىت جڭاڭى (فەيسبۇوك)  
گۆتگۆتكەكە دەھىتە ھەلدىران كو  
نىزىكە دى دەولەتا گوردى پەيدابىت.  
درويشم ژى ل سەر پشىكىرنا ئىراقى  
بۇ سەر سى ھەرىمما يى زىيىدەبن، ب ۋى  
دەستودارى دى ھەرىمما گوردىستانى بىتە  
دەولەت. ئەف دىمەنە گەلەك بىت ناف  
خەلکى ھەرىمى دا بەلاقە. ھەكە ئەف  
سیناریویە سەربىگىت، دېلىت دناف دەفەرا  
ئىمن دابىت، ھەتا نوکە ژى چ سەرقەگىر  
و سیاسەتقانىت گوردا بەحسى قى چەندى  
نەكىرىيە، ئانكە ئەف پىتگاۋە ھاتبىتە  
ھافىتنى كو دەولەتا گوردى ب رەنگەكى  
فەرمى بھىتە خەبتاندن. ھەكە ئەم دىمەننى  
ھەرىمكىرنا ئىراقى و مەربىگىن، ئىراقى بۇ  
سەر سى ھەرىمما پشىكەين، ل ۋىرى  
ھەرىمما گوردا دى ژ ھەردو ھەرىمەت  
دى بچويكتىرىت، ھەكە ئەم ھەقبەرى  
بىكەين دىگەل ھەرىمما سنى ئەوا دىكەفيتە  
ناقاھەراستا ئىراقى، دىسان ھەرىمما شىعا ئەوا  
دىكەفيتە رەخى ژىرى و ژ بەغدا بەرەف  
بەصراقە دەچىت. ھەكە ئەف دەستودانە  
بھىتە بجهەئىنان، حەكمى مەركەزى  
نامىنىت، ھەكە بەغدا ژى وەكى پايتەخت  
بەمەنەت، دى بەها و سيادەت و دەستەلاتىت  
خۆ وەكى پايتەختى ئىراقى ژ دەستدەت.  
ئەف ژى تىتەكى بەرچاۋە ھەر ژ سالا  
1991 وەرە، وەختى ھەرىمەك بىتى ھەى، ھەر  
ژ دىياربوبونا ھەرىمما گوردىستانى، بەغدا چ  
دەستەلات ل سەر ھەرىمى نەمايە. ھەكە  
ھەرىمەكە سىنى يەيدابۇو، وى گاۋى

کورد مللەتی ژ هەمیا مەزىترن ل دنیایی کو ھەتا نوکە چ گیان، يان دمولەتا مللەتینی نەی. تشتی ژ هەمیا مەزىتر کو کورد گەھشتنی، کو ھەرمارا وان پیتەجی ملیون کەتن، تنى ئەو سەربۇرە ئەوا ل ژیریا کوردستانی ھەی، ھەر ژ سالا ۱۹۹۱ وەرە ئەقى ھەریمی نىف خۆسەرييە کا ھەی. ئەرى بۈچى ژ دايىکبۇونا دمولەتا کوردى ھندە ۋەكىشا، ھەر چەندە زانايىت سیاسەتی میناکى (ئەفتونى سەمیسى) دىاردەكەن کو دمولەتا مللەتینی يا بەرەڤ نەمانىقە دېيت، بەلكى ئەف تىڭەھە يى دوييرتر دېيت، ئانکو ھندەك پەيمانىت دى يى چىدېن، میناکى ئىكەتىا ئەوروپى و كونىكاڭ و جقاتا كەنداقى، ژېرکو ھەرمارا خەلکى گەلەك يا زىدەبۇوى، ھەقىركى ل بەرھەمى متابى دەكەن. ئەرى بۈچى ھەتا نوکە دمولەتا کوردى پەيدانەبۇويە، ۋى چەندى ژى گەلەك سەدمەم يىت ھەين، ژ وان جۆگرافيا سیاسىا کوردستانىيە، کو دەكەفيتە دناقبەرا سى كۆلتوريت جۇدا، ئەو ژى (اعەرەبى و فارسى و ترکى). ژېر ۋى چەندى گوردا سى كۆلتوريت جۇدا يىت وەرگەرتىن، زىدەبارى كۆلتوري خۇ، ۋى چەندى ژى بازا ھازرا مللەتىنى ل دەف كەن کورد يا گريه دېن بىكروبىكىشاھە، ۋى چەندى ژى بىنیاتى ئالاقىت بەرچىرەكىدا سەرئىخستا ھازرا مللەتىنى يا ل دەف بەرزەكىرى، ئەوا كو دمولەت ل سەر بىنیاتى مللەتى دەھىتە خەبتاندن. ھەر چەند ژ مىزە کورد خەباتى دەكەن، بەلى ژ قىرى و وىراھەن قۇربانىيەت جەن جۆگرافيا خۇنە.

ڙٻه رکو ڦه تلازیت سیاسی یئ  
ب سهر ٿيراقٽ دا دگرن، شهربانیت

د. نوژہت جعفر بیسکی  
سیداپنی زانیزگھی

مهنهلهکا کوردى يا ههی دبیزیت:  
کورهیا ته چ دقیّت، گوت دو چاقیّت  
رۇهن دا پى بىنم. ب ۋى دەستودارى خەونا  
ھەر كوردهكى بچويك و مەزن ئەوه كو  
بىنىيەت تىما وەلاتى وى يا ھەقىرىكى دىكەل  
دەولەتىت دى ل مۇندىالا بەرزايلى دىكەت،  
ئالايى كوردا ل سەر دەپەبەندى يارىگەها  
ماراكانا يا ناقدار بلند بىكەت. ما چىيە  
ھەكە مەلكى كوردستانى ژى وەكى  
ھەمى مەلك و سەركىش و ميرزادىت  
دەولەتىت دى، پەيچەكى ل بەرامبەرى جىاتا  
تەۋاپى يا مللەتىت ئىكەنگىتى، پېشىشىش  
بىكەت. ئەفە تىتەكە تى د خەونا دا  
دەھىتە دىتن، بەلى دەستودارى كوردا ژ فى  
چەندى يى جۇدايە، ھىزرا (جەلال تالەبانى)  
پەيچەك ل ناف جىاتا مللەتىت ئىكەنگىتى  
پېشىشىكە، بەلى ب نافى مەملەكتا  
كوردستانى نەبوو، بەلكى ب نافى  
كۆمارا ئىراقى بىو.

هەر گاۋا بەر و گۆمەلەك تىڭ  
ھلنگفتىن، يان ڙى قەتلازىھەكى سەرھەلدا،  
دەنگى خەلکى ل سەر رۆپەل و مالپەرىت  
ئىنترنيتى دى بلندبىت، كو نىزىكە دى  
دەولەتكا كوردى هيئە خەبتاندىن، ئەف  
دانەزانە ئانكۇ دانەزانَا دەولەتى ژ جادى  
نىزىكىتە. ئەقە ڙى دەستودانەكى ھناقىيە،  
د وەختى قەتلازىيا دا مەرۆڤ بەرهەف تىشى  
خىاليقە دېت، ھەروەكى د تەنگاۋىيا دا  
بچويك بەرهەف يى ژ خۇ مەزنەر دەجىت. ئەرى  
پا ئەو دەولەتە چىيە، خەبتاندىندا وى گەلەك  
قەكىشاي، گەلەك شەھىد ل سەر خاترا  
وى هاتىنەدان.



سالا ١٩٩١و مرە نەقیایە سەرەمەریا دەولەتی دەگەل هەریمی بکەت. بەلی پێریا دەولەتا ژی خۆ ژ فی چەندى دەمنەپاش، هەتا فیانا خۆ ژی بۆ پەيدابوونا دەولەتەکا کوردى دیارناکەن.

ب فی تاسوچەمامی بادەکا کوردا ل دەف خەلکی دی، ئاریشا وان دەولەتایە ئەمیت ب سەرکوردستانی دا گرتی. پىدھيە چاقیت کوردا ل دەستی دەولەتیت دەرفە نەبیت کو دەولەتكى بۆ وان پەيداکەن، ئەف چەند بەری نوکە نە قەومیە و نوکە ژی و سوبەھی ژی نا قەومیت. بەحسى خەبەری ئەقە (مەحمود عەباسە) سەرۆکى فەلەستینیە، بى ل بەرامبەرى جەقاتا مللەتان و دەولەتیت عەرمبى چەند سالە بزاڤى دەكت، بەلی هەتا نوکە بزاڤیت وى د بى مفا بۇون. مەتەلا کوردى "کوردا ژ بلی چیایا چ هەقال نین" دى مینیت مەتەلا سەرپشک بۆ ترازىدیا کوردستانی.

فەگۇھاستن ژ ئەرمبى: گۇۋارا سیلاف

دانافېرا هەریم و ترکا دا پترى (١٥) مiliar دولاپایە، بىنى ژ لایى ترکا فە.

ژ بەركو هەریم پشتا خۆ يا ب ترکا راستکری، فی چەندى متايى گوندا ل گەلهك جەھىت هەریم هەر نەھىلایە، ژ بلى فی چەندى ژی، هزارەما شۆلزان و پالیت ترکا يىت بەرمەف هەریمیقە هاتین، دیسان ھنارتتا پتەرۆلى ب رىكىا ترکيا باھرا خۆ ژ پتەرۆلى و مردگریت ل سەر ۋان تشتىت مە گوتىن، يا ب زەممەتە ترکيا دەست ژ بەرژەمەندىت خۆ دناف هەریم دا بەردەت.

وەختى مە بقىت بەحسى پشتەقانىدا دەولەتت ژ دەرفە بۆ پەيدابوونا دەولەتا کوردى بکەين، قىچا ھەكە ئەم دەولەتە د مەزن بن يان بچوپك، دويىن يان نىزىك، يان د بەرھەقىن دەقگۇتى ب دەولەتا کوردى بکەن، نەخاسە وەختى دانزانان وى دەھىتەكىن. گەلهك دەولەت سەرەمەریا دەولەتكى دەگەل هەریم ناکەن، ئەمەرىكا ژی سەرپشکا وانه كو هەر ژ

دی ئەو هەریمە كەۋىتە دىن كىنجا دەولەتت سەنیقە، سەرپشکا وان ژى سعودىي و ترکىا و هەتا دەگەھىتە مىرى ژى، هەریما شىعا ژى، بى خش دى كەۋىتە دىن ھەودانىت كۆمارا ئىسلاميا ئىرانىقە. بەلی هەریما کوردستانى دى كەۋىتە دىن ھەودانىت ترکىا فە، ئەقە ژى تىتەكە خش تىدە نىنە، يا ب زەممەتە مەرۆڤ باوەركەت كو ترکىا دى سىرەكى باش بەرامبەرى پەيدابوونا دەولەتا کوردى ھەبىت، كول ترکىا ب خۆ (٣٠) مiliون کوردىت ھەين، هەر ژ سالا ١٩٨٤و مرە شۇرشا چەكدارى يا بەرەمۆامە، پىدھيە ئەقى قەبۇونا ترکا ل بەرامبەرى کوردا، ئەم نەبىنەن كو گۆھرىنەكە د سىرەمى ترکا بەرامبەرى بادەکا کوردا چىبۈسى، تى ئەقە گاۋەكاكا ئابۇورى\_بازىرگانىا بەرەختە. ژ لايەكىقە هەریما کوردستانى يا بوبويە بازارەك كو ھەمى متايى ترکى هەر ژ دەستكاري و بازىرگانى و خلمەتت ترکا لى بجهدەھىن. قەلاقەتى بازىرگانىي

# زقستانو عهربى به رب به غدا دچیت

وهرگیزان ئۆنگلیزی : عزەت یوسف

بەرى دوو حەفتىا ئوباماي بۇ پەيچى (West Point) گۆت كۆ دەزگەھىت دەنیاىي ژ ئالىي ئەمەريكاھە تەتىنە گازىكىن داكو پېقەرىت دەولەتى بىسىپىن. بىخش ئەقەزى سەرەمەریا دەولەت و پىروزىيا سنورا - وەكى مىناك، سنورىت دنابەرا ئيراق و سوورىي، يان دنابەرا ئوكرانيا و روسيا - قەدگەرىت. نوكە، سەرۆك ب تى هىزا داوهشاندىندا درېھەكى دزى داعش ل سەر ئاخا ئيراقى دكەت، داكو حەكومەتا ئيراقى ژ كەتنى ب پارىزىت.

جارەكادى سوورىي دشەقىنىت، كۆ داعش ل (پايتەختى) خۇ (ئەلرەقه) دادگەھا ددانىت، ئەولەوياتا رىقەبەریا ئوباماي ب روونى باندورا ياریا دومىنى يە ل رۇزھەلاتا نافىن كۆ نەشىت؛ نە بكارئىنانا هىزا لەشكەرى و نەزى بىيى هىزا لەشكەرى كونترولى ل سەر بکەت. ئەقە ئەو وانەيە يَا تىما ئوباماي ژ جۆرج دەبلیو بۇشى وەرگەرتى، دەمى ئەوى ل سەر دەمى سەرەكەتىا خۇ ئيراق ل سالا ۲۰۰۳ داگىرکرى و نەزانى كۆ كەتنا رېيىما سەددام حوسىتى دى بىته ئەگەر فىتەگىرى ل

بەرەخت زانيانە كۆ مىلىشياتىت بچىكىت چاخى نافىنیت سوننى ئەھۋىت باش مەشقدار ئارمانجا وان ب سەرداڭرتىندا بازىرىت سەرەكىيەت ئيراقى نە، سەرۆك و رىبەرىت وان بەرەقەدبوون ئەقى دەلىقى بەھنى. ئەگەر ژى واشتۇن و لەندەن و موسکو، ئەقە نەزانىبا، ئانكۆ شىانىت سىخۇرىت وان لاوازتىرۇون ژ بازا ھىقىبۇونا ھەر كەسەكى.

دەمى سەرۆكى ئەمەريكا باراك ئوباماي داوهشاندىندا درېھەكى دزى ئەقى گروپى دەلسەنگىن، بەرپرسىت ئەقى دەولەتى دېزىن دەمى ھىزىت ئەمەريكا ژ ئيراقى ۋەكشىيان، شىانىت ئەمەريكا بۇ داوهشاندىندا ئارمانجىت دىار ب هویرى لكىيمى دايە.

كامپينا نوكە يَا داعش ب ناقى (ئۆپەراسىيونا دروينا سەربازى)، ل ئوكتوبەرا سالا ۲۰۱۳ دەستپىّكىر، ب ئارمانجا گرتى و كونترولكىرنا دەقەرى و خەبتاندىندا خىلافەتى، نەھىلانا سنورى ئىمپریالىزم رۇزئاڭايى سەپاندى و زقراىندا شەريعەتى شەيداىي ئىسلامى. ل گەل هاتنا رەممەزانى ل ۶/۲۸، پېشىنى دەھىتەكىن كۆ داعش بىزاشى بکەت ئەقى قوناغا كامبىنا خۇ وەكى چەوا وى دەقىت بىدوماھىك بىنەت.



نېيسىن: ميشيل ويەنە

ب سەرداڭرتى داعش دېيت گەلەك دومى نەكەت، بەلى سەركەفتى وان دەقىت د چارچوقۇ مىزۇوی دا بھىتە تەماشەكىن. ئالايىت رەش ل سەر تانكىت ئەمەريكا، سەرىت ئيراقىيان بىيى كەلەخ ل جەھىت گشتى دەھىنە دىتن، ژن ل بن گەفا مرنى دەقىت ل كلىسا خۇ روين و دەرنەكەفن، ئەقەيە خىلافەتا ساختە و شقىستا - يَا دەولەتا ئىسلامى ل ئيراق و سوورىي، دېيت گەلەك دومى نەكەت، بەلى ل دەمى بىنهەل كىشانى، ژ ھەمى سيناريويا خرابىرە بۇ ھەر كەسەكى و بەرھەنەنلى رۇزھەلاتا نافىن دكەت. ئەگەر ھىزىت دەنیاىي



نوکه، ئوباما نه چاره پشتەقانیا حکومهتا ئیراقى بکەت، کو ئەفه ژى دچىتە د خانا بەرژموهندىيە هەقسۇيىا وى کو پشتەقانیا چالاکىيىت تىرورستى دىرى ئىسرائىل و ئەمەريكا يە.

رەنگە بۇ دەمەكىن كورت د بەرژموهندىيە دونيايىن دابىت بەغدا نەكەقىتە دەستى داعش. ئەف چارەنلىقىسى، ژ ئالىي تاكىتىكى نە يىن چاۋەرى كريه. بەلىن پشتەقانىكىرنا حکومهتا مالىكى و ھەقكارى ل گەل ئىرانى بۇ بجهىكىرنا ئەقىن ئارمانجى دېلىت بکەقىتە د چارچوڭى مىزۈويى دا. ئەقەيە ميراتى راستەقينەيىن دەردو سەرۋەكان ل سەر ئەردى، ژ سىاسەتا كەتوارى ل ئیراق و سوورىي و خويكە ميراتى مرنى.

ههمه‌به‌ری میراتی بوشی ل ئیراقی  
و بومه‌لهرزا ههمان وهمما قهیرانا  
ئوباما ل سوریی.

گرژی، کابوسه د ناچه‌ندا  
سیاسه‌تا ئهمه‌ریکیدا: هه‌لبزاردا  
بوشی بۆ ویران‌کرنا دموله‌تا ئیراقی  
بۆ ئه‌گه‌ری هەر ئیک ژناقبرنا  
رژیمی ل وی وهلاتی و شەرمەزاریا  
ئهمه‌ریکا هه‌مبەر قه‌ریزیت وی.  
ئه‌قە ژی بۆ سەدەما قه‌ریزى کە‌توارى  
كمباخى نوکە ل سوریی وەرار  
بۇوی، وهلات هەمى يى كاڭل و  
ویران بۇوی و داعش ژی پەيدا بۇو.  
رموش و ڪاودانى نوکە يا  
ديار ئه‌قەيە: زقستان عەرەبى ل  
ده‌قە‌ری يە، بى سنوور ژ زولمى و  
ب ساناھی‌کرن ژ ئالىي پیرابوونیت  
ئهمه‌ریکى ل جەھەكى و بى  
خەمى و تەمبەلى ل جەھەكى دېتى.

ئيراقى و دەليقا زىرین بۇ ئيرانى.  
باندورا ئيرانى ل سەر  
حکومەتا نوکە يا ئيراقى،  
ب سەرۆكەتىيا ھەقالى وى  
كەساتىي شىعى نورى ئەلمالكى،  
سەركىرىدىت خۇ پشتگەرمىرن  
و شيانىت خۇ موكومىرن  
بۇ گرنا كارىت تىرورستى  
ل دونيائى، ئارمانجا بەروۋاژىيا  
رېقىبەريا سەرۆك بۇشى.  
سەرۆكى بەرى، بۇشى چ  
كومىتەت ل سەر پىشداچوونىت  
دوماهىي ل ئيراقى نەدان.  
ھىلارى ڪلينتون، وزيرا  
دەرقەيا بەرى يا ئەمەريكا گۈت  
سياسەتا دەرقەيا سەرۆكى نوکە  
(ھىسىكا پەندولى) بۇ ژ رۆزىت  
سەرۆك بۇشى. ئەگەر گۈتتا  
ھىلارى يا دروست پىت، ئەمى ل

# پربیزیت ج نهیز

شیرزاد نایف



وجهی ترسی و بهرپرسیاری، گیولی خوه یی کریه دستور و قانونهک ههر شاشیهکا همبیت ژی دی د ناف پربیزیا خو دا فمشیریت، بہلکو تو دی بیه یی نه حق و ئهو یی حق و شامی شهريف، باشه ما ئهو دمستکهشتی و تهرهف بوجیه، هکه ناقدمنگیا من ب پربیزی چبیت؟ ما بوجیه مروف هند یی پربیزیت کو ببیته بهنیشتی دھقی ههمیان..؟ بلا مروف ل بھر خوه راوھستیت، چهندی مروفی پربیزیت، شاشی ژی دی هبن، ئاریشه دی زیدھتر بن، یی هئی کاری خوه ب بیدمنگی بدهته سھری و یی هئی ژی ب پربیزی، یی بیدمنگ دی جوانتر و زویتر و سھرکهشتیت کاری خوه کەت. ئەقجا کارمسات نه ب تى د پربیزی دایه، بھلی یا مهزنتر ئهو کو ئەم گوهیت خو بوجکەین و تاویکا بدهینی (تهو برا ... ته و ..)، نەمازه کەسیت ئیکی ل ئوفیسان، بلا نەکەقنه داشیت وان و باومر ژ دەروییت وان بکەن و بیت جوامیر ژی کانسل بکەن..!! ئەقجا بوجو ل خوه بزفرن و بھسە خشیمی...!!.

و ب هەردو ملان و نیکان، باشه ما ناوستیین؟ یا ژ هەمیی نەخوشتەھو کو چەندی د نەحق بىن، دی نەھیت خوه ب سەر دھیت هەمیان ئیخن، ب تى جەنابی جەنابان نەبیت، ئاخشتا وی بو وان کوراسەیه. ئەقرو ئەزمانی دریز بوجیه مەزنترین دمستکەفت د ناف مەدا، دی بىنى ئیک یی خوه دوستینیت و ئەھوی پربیز یی دخوت، هەکە تو ب تریلان دمكەشتیان بىنى، بزانه ئهو نه بو تەھیه ئەو بوجیه یی ل پشت میزی ئەزمانی خوه د خوه ئالاندی و گوتاران پی دخونیت بھلکو ئەو ب خیرا خوه ژگایی گوھی بدهته تە، تو دی چیه مەيدانا خمباتی و تیکوشانی و کەلکەلا گەرمی، دی خنیرەکا مەزن بدهستەئىنى، بھس ئەم ھەمی مەدحە ل دھف جھیت شۆلەزی بوجکابراینه، هەر وەکو ئەھو ب تى کریه و تو (حاشا) بوجیه بزن..!! ھەمی کار و ئەركیت بەرھەمئىنەر ژی ئیخستینە دھستیت خوه، ھەمی بیکار ھیلاينه و خوه دناف ھەمی ئەرکان دا شەپرزمە کریه داکو بھس ئەو تى نەبن بیت پالەتیا پیشى

رۇزىقا ئەزمانی یە و خۆزیت وی یی ئەزمانەکى دریز ھەبیت ل قى زەمانی، ژبلی وی چەندى کو ھەکە ئەم پولینکرنەکى بدهینە قى تەرزى مرۆغان، دى دیار بیت کو ئەو ژی پله پلەنە، یی ھەبى گەلەك یی شەھرمزا و یی ھەبى یی شەپرزمە ب تى گیلەشۈرى دكەت و چ ژ ناف چ نابەتە دەرى، سەتىرىكە باۋەتى من ژی ئەو تەرزە، راستە ئەف رەنگە ژی یی بى سوعىدە، بەس پىلى وی ژی ھەر دېت د ناف مەدا، بوجى..؟ چمكى دوير نىنە گوهیت مە ژی د نەشازىن و ئاوازىت نەشاز نە كىن، چمكى مە گوھ ل چ تىتى نەبويە، ھەر ئۆفيسيكە مە ژی، چ فەرمى، يان نەفەرمى، كەتكەكا و مسا ھەيە تىدا حەلاؤى ب سەرەي رېقەبەران دا دكەن و سترانان بوجى دەھىين، ھەتا كو خوه گەھانىنە وی پۆستى زىتىدى و ب كىنج، ئەقجا چ ب خۆشى، يان ب نەخۆشى، ئەو پۆستە و جەھىت گەرم و نەرم ب دەستخوھ قەئىنیاينە، يان ب مەلاقى و گوتەن ب بەرژن و بالان وەكە مە گوتى، يانزى دا بەلا خوه ژ جەنابى وی قەكتە و بەس ئەرى وی بئىشىن، خوه بکەنە ئیک ژ ئەندامىت مالى، يانزى بەردەستكى مالى، چمكى ئەو نە ب تى ب دھقى دئاخن و چىكىت سپرى ژ دھقى دېشىن و ھەمیان پى درەشىن و كەس نەھىلەيە، خۆلى ب سەرەي ھەمیان و مەركىرە، لەوا ژی ھەمی ژی درەشىن، ب تىلى و ب دھقى و ب دھستان و ب چاقان

# پشتى شیلادزى بۇويه ناحى، دى رەوشا وئى يا چاوايىت



ل سالا ١٩٧٨ ئى كومەلگەها شیلادزى يا هاتىيە دانان و پشتى (٣٥) سالان ژكۆمەلگەھى بەرف ناحىيە بۇونى قەچوو. ب پشت بەستن ب قانۇنا سەرەتكاتىيا ھەرىيما كوردىستانى يا هەزىز (١) سالا (٢٠٠٥) ئى ب بىرىارە كا سەرەتكاتىيا جۇقاتا وەزىرىيەت حکومەتا ھەرىيما كوردىستانى يا هەزىز (٤٦) ل رۆزى (٨٤٦) ٢٠١٣/٧/٧ شیلادزى ب فەرمى بۇ ناحىيە ول رۆزى (٢٠١٤/١/٢٦) ب بەرھەقىبۇنا رېزىدار (تەممەر رەممەزان) پارىزگارى دەھوكى ناحىيە ھاتە قەكرن و دەست ب كارى خۆكىر و كەفتىيە دخزمەتا وەلاتيان دا و ژ دو كومەلگەھان يېكەتايە و (٩٢) گوندا بخۇقە دەگىريتىن و (٨) ژوان گۇندان دنافاڭرىنە و هەزىز مارا خوجىھىت ناحىيى نېزىكى (٤٠) هزار كەسان لى دەزىن. ل سەر ھەبۇنا چەندىن خزمەتكاريان ژى. شیلادزى ھەر پىدەسى ب پىترە ژبۇ ۋى چەندى مە چەندىن پىيار ژ بەرېز (ئەيسەر جەرجىس حەميد ئېكەم رېقە بهرى ناحىيە شیلادزى كرن و وى ژى ب ۋى رەنگى بەرسقىت سىلاڻ دان:

دويفەپون - سامى بنىامىن (لىگانى)

**شیلادزى..؟**  
ھەر ژەمىستپىكى داناندا ناحىيە مە ھەزىز مارە كا پروژىيەت گۈنگ بەرھەقىرىنە و ل بەر دەستىت مە دانە و ژوانان دروستكىرن و نویزەنلىكىندا رېكىت ناخخۇ بىت ل سنورى ناحىيە، ھەرومسا چىكىندا گورپانە كا نىف دەولەتى بۇ يارىيا تەپا پىيى و ئەم ل ھىقىيا بودجەينە ھەردەما رازىبۈون ل سەر ھاتە كىرن دى كەقىنە د بىاڻى بجهىرنى دا.  
ھەوهە چ پىنگاڭ ھافىتىنە بۇ ئىنانا فەرمانگەھان بۇ شیلادزى..؟

و ئاقاڭىندا فيرگەھە كا (١٨) رېزى ل تاخى ترېزانى بىكۈزمى (١٠٠,٨٠٠,٠٠٠) مiliارەك و ھەشت سەد مiliون ديناران و دروستكىندا جۆيە كا ئاڭى ل نزاري زىبارىيا بىكۈزمى (٣٣) مiliون ديناران و رېكى سەرەتكى ياشىلادزى سىرىيى كو ب رەنگەكى جۇت سايد دەھىتە چىكىن تاكو دىگەھىتە پرا نوى يابالندا ب كۈزمەيى (١٢,٠٠٠,٥٠٠,٠٠٠) ديناران ل سەر بودجا حکومەتا كوردىستانى بۇ ھاتىنە تەرخانلىكىن.

**ھەوهە چ پلان ھەنە بۇ پىشقاڭ بىرنا ناحىيە**

نوكە چ پروژىت خزمەتكارى دەھىتە بجهىنان؟  
نوكە ھەزىز مارە كا مەزنا پروژىت خزمەتكارى ل سنورى ناحىيە دەھىتە ب جەھىنان مينا سەخېرىكىن و داناندا ھىلىت ڪاربى ب كۈزمەيى (٢٢١) مiliون ديناران بۇ ھاتىنە خەرجىكىن و ھەرومسا ئاقاڭىندا فيرگەھە كا (٦) رېزى ل گوندى ھلورا بىكۈزمى (٢٥٢) مiliون ديناران و چىكىندا پروژىت ئاڭى ل سەنھەرى ناحىيە ب كۈزمى (٧٧٧) مiliون ديناران و ئاقاڭىندا خانىيەكى نۇزىدارى ل سىرىيى ب كۈزمى (١٨٢) مiliون ديناران



رازیبیوون ژی هاتیه نیشاندان ژلایی  
پاریزگاری دھوکی فه کو ئاقریز و  
چەندین جاده بھیئه چیکرن ل سنوری  
ناھیي.

دەقەرا نیروه و رىکان، دەقەرەکا  
سەیرانیه و پىددۇ ب خزمەتكاريانه ھەمە  
چ پىئىگاڭ بۇ قىنچەندى ھافىيەت..؟

مە داخواز ژ رىقەبەريا سەخېرىكىرنا  
رىکان ل دھوکی كريه بۇ نويزەنكرنا  
رىكا گەلىي بالندا و دانانا بەرىستان  
دنابىھەرا روپىاري و جادى بۇ پاراستا  
سلامەتىا وەلاتيان و ھەرومسا بىرنا ھىلا  
كارمىي و چیكىرنا دەستاۋان.

**روشا گۈندىت نزارى ل دەقەرا**  
زىياريا بۇيە جەن نەرازىبیوونا خەلکى وان  
گۈندان..؟

تاکونوكە ھەزىماھەكى پەرۋىزان ل  
گۈندىت نزارى هاتىنە بجهىننان ژوانان  
ئاۋاڪرنا فيرگەھەكى شەش رىزى  
ل گۈندى ھلورا دەھىتە ئاۋاڪرنا و كارى  
وى بەرەف دوماھىي هاتىه و بىنگەھەكى  
ساخلمىيى كو نوكە كارتىدا دەھىتە  
كىرن و نەخوشىت وى دەقەرى چارميا  
خولى دكەن، ھەرومسا نوكە جویەكى  
ئاھى بۇ دەرامەتى وان يادەھىتە چیكىرن  
و ل دوور جاددا وان يادەھىتە چەندى  
پەرۋە دايەدەستى پارىزگەھى و زوتىن دەم  
دى چىتە دېباشى بجهىكىنيدا.

چەندى كو زارۆك ل سەر جادا و دناف  
كولاناندا ياريان بىكە..؟

باغچەيەكى زارۆكان يى ياريان  
دېھنامى مەدایه بۇ سىرىي، ھەردەما  
رازىبیوون ل سەر ھات دى ب جە ئىنن.  
نەبۇونا ئاقاھىيەت فيرگەھەن ل سنورى  
شىلادىزى ھەوھەن بۇ قىنچەندى  
ھەنە..؟

مە پلان ھەنە بى ئاۋاڪرنا ھەزىماھەكى  
فيرگەھەن، ژوانان دروستكىرنا  
فيرگەھەكى ل تاخى ملى مەيدانى  
و ھەرمەسا فيرگەھەكى (۱۸) رىزى ل  
تاخى شىلادىزا كەفن و فيرگەھەكى ل  
تاخى ھورە و ئىكى ژى ل تاخى شىف  
چناركى.

**كۆمەلگەها سىرىي پىددۇ ب**  
باغچەيەكى ساقانە ھەوھەن بۇ  
ھەنە..؟

ل دەمى سەرەدانان پارىزگارى بۇ دەقەرى  
ئەف بابەتە دەگەل ھاتىه بەحس كىن  
و فەرمان دايە رىقەبەريا گشتى يادەھىتە  
دھوکى كو دقۇناغا بھىت دا باغچەكى  
ساقا بۇ سىرىي بھىتە چىكىرن.

**نەبۇونا ئاقرەزىان كىيچەكى مەزن**  
ل سەر جادان كريه، نەخاسىمە دەمى  
باراناندا كو دىنە ئەگەر رابۇونا  
لەھىيان..؟

پەرۋەك يى ل بەر دەستى مەھى

مە كەلەك بىزاقىت كرین بۇ ئىننانا  
چەند فەرمانگەھەكىن بۇ بساناھىكىرنا  
كاروبارىت وەلاتيان، مينا نېسىنىڭەها  
زانىارىيان و فەرمانگەها ئاھى و ھوبەكى  
چاندى و پىشكە دارايى دەگەل ئاقاھىيەت  
وان.

بۇچى تاكو نوكە فەرمانبەر بۇ ناخىي  
نەھاتىنە دامەزراندىن..؟

ھەزىماھەكى فەرمانبەران ل ناخىا  
شىلادىزى كاردەن ب رەنگى  
ھەقبەست ژېھەن ب تاكو نوكە  
دامەزراندىن ل سازىيەت حەكومەتى نىنە ل  
گەل پىكىئىنانا حەكومەتى ھەزىماھەكى  
دەرچۈويان دى ھىتە دامەزراندىن ل دويىش  
پىددۇ و خالىت رىزىھەندىي.

**نەبۇنا پارەكەكى بۇ راومەستاندىن**  
ترومبىلان قەربالغەكى مەزن دناف  
جادى و بازارى دا پەيداڪرىي و بۇيە جەن  
**گازىدا خەلکى..؟**

جەھەك بۇ پاركى هاتىه دەستىشانكىن  
بۇ راومەستاندىن ترومبىلان ل بەر دەرىكى  
كەرتى تايىت دا بھىتە ئەنجامدان پشتى  
پېرابونىت قانىنى دەھىتە و مرگەرن بۇ  
زانىنا ئەردى ژلایي بازىرۇقانىي فە هاتىه  
دەسىشانكىن كو بىكەۋىتە دخزمەتا  
شوھىران دا.

نەبۇونا باغچەيەت ياريان بۇ زاروکان  
ل سىرىي و شىلادىزى بۇيە ئەگەر وى

# دیروک و دیروکفانیت کورد، لیگەریان ل دویش راستی

قەنۇھاسىن بۇ گۈرىنى: گۇغان ئىمسان

ھەيامەكىن كورت، میرى كوره خۇ بەرھەقىردا ئېرىشى بەته سەر بەھدىنا و داسنيا، داسن ميرگەھ نەبۇو، بەلكى دەۋەرا دەھۆكى و شىخانا نوکە بۇو- پاشى داودى بهردموا م دېيت: نوکە مە ئەم دەلىقە نىنە بەحسى وان ھەمى كريارىت لەشكەرى بىكەين، كو میرى كوره ب ھاريڪاريا دوزمنىت ميرگەھى ب سەركەفتىن، ھەر كەسى دەستى وان گەھشتىنى كوشت، نەخاسىمە

ھۆسا سوجادى هويركىت قى ئېرىشى ديار نەكرينە، ب نېش رىزى كورت كريبوو، ئەم تىشى دى ئەم سوجادى دىاردىكت كو نەيا بەرئاقله ئەم وختى دېرىزىت خەونا میرى كوره ئەم بۇو كوردا ب كەته ئىك... چ گرۇف بۇ ۋان ئاخشتاتا نىن، ديسان وي بەحسى وي زىددەرى نەكرييە، ديسان ۋەرىزىا وي خۇ ب خۇ بەحسى خۇ دىكت، ھەوجەي چ تىشى ناكەت. ئەف چەندە جارەكى دى داودى (٣٢) رىزدى ل سەر كرييە، ئاخشتەكى كورت ل سەر وي ئېرىشى كرييە، دېرىزىت: پشى



ن: تارق پاشا ئامىدى



بورو(۳۲)، دیسان جهی شه همزاری بیو وان کهسا بیو ئهويت بیوینه سدهما قی چهندی، مهلا يه حیایی مزیری زی به رد موام به رهقانی ز خو دکر، وختن ئسماعیل پاشایی دویی پرسیار زی کری، پشتی میرگەھ کەفتی و چوویه بېغدا، گوتیی: ما تە سویند نە خارببو وختن تو ز ئامیدیی چووی، تو خرابیی ناگەھینیه مە و تو ئاخمته کا وسا نابیژی کو خراپیا مە تىدا بیت. مهلای گوتی: ئەو راسته هەکە من ل سەر هندی شۆلکریت کو ھەموه ز کورسیکی بینمه خاری، دا ھەموه ز زولم و دوزمنیی خلاسکەم، ھەموه ز ئاگری جەھنەمی بدهمە پاش(۳۰) و (۱۰). ئەف بەرسقە وی چەندی دگەھینیت کو زەلامیت دینی وی وختن د رژد بیوون، هەركەسی ز بن حکمی سولتانیت ئۆسمانیا ب دەركەفتی، راما نا وی ئەوھ کو یی ز تاعەتا خودی دەركەفتی. پشتی میری کوره ب سەرگەفتی، ئەو لەشكەری خو بەرهف رەواندوزی ب ریکەفتن، ل ویری زی کەله و ریکەفتی هاتنوجوونی ب هیز ئیخستن(۱۰ او ۲۱ او ۳۲)، بەلی زی چەندی چ فایدە نەبیو، زیه رکو سولتانی ئۆسمانی دگەل والی بەغدا بنه تارا وی دیارکر بیو، هەر ب وی چەکی هاتنی ئەوی میری کوره پی چوویه برایت خو، ئەو زی میریت دی بیت کوردستانی بیوون، ئەو زی ریکا هیزی بیو، ل ۋېری لەشكەرەك ب سەرگىشىا (ارەشید پاشاي) والی سیواشی بەرهەفتکر، بەرهف کەلهیت میری کورەفە هات، پشتی ریک بۇ خو ز ھەمی ریگرا فەۋڭارلى، نە خاسمه ز وان میرگەھا ئەھویت هاتینە هەرفاندىن، يان زی بى هیز كرین.

ل ڦيرئ رهشيد پاشاي ڙي ئهو  
گوتڪو تك ب ڪارئينا ئهو

بوو کو بابی خوژ حکمی بدته پاش، هیلابوو د گوندھکیقە ول ژیر چاقدییری بwoo، دیسان عهیالیت مهت و خالهتیت خوژ کوشت بوون، داکو دهسته لاته کا تمام ل سهر حکمی ههیت (۳۱ و ۳۲).

۲- گریدانا ب دینیقە، کهفتا بن دهستی زهلامیت دینی (۳۹) نه خاسمه مهلا مجهمه دی خهتی، کو بهرى هینگی والی بەغدا هنارت بwoo دا ببیته شیرەتكاری وی بی دینی و دنیایی. دا وود پاشایی والی بەغدا ئهو پالدا، نه خاسمه وەختى دەلیقە دیتی کو مهلا يەحیایی مزیری (۸) چوویه دەف دا هارىکاريا وی بکەت، کو تولا خوژ سەعید پاشایی میری ئامیدیی قەکەت، کو ب ریکا مجهمه دی خهتی دی شیت دهستی خوژ دانیتە سهر ئامیدیی و تولا خوژ میری وی قەکەت، ئەقە بwoo نیقشىکی وی پلانی، میری کوره ژی خو ب چەکەت گران راپیچا، ل ژیر چاقدییریا حکومەتا ئۆسمانی، رەجەبی ھوستا ژ تەبریزی ئینا (۳۲) دا بۇ وی ۲۲۲ تۇپا چىكەت، دا کورىت وەلاتى خو پى ب کۈزىت. پاشا دیاردەکەت (۸) کو ل دەستپېكى میری کوره نەدقىيا ئىرلى بکەتە سهر ئامیدیی، ژبهرکو میرگەھەکا ب ھىز بwoo، بەلی مهلا يەحیای و مەلاپى خهتى شيان وی رازى کەن و پشتەقانىا وی بکەن دا ئىرلى بکەتە سهر ئامیدیی، ژبهرکو ئەف میرگەھە پەيمانا ئىزدىا بwoo، ئەۋىت كافر ل دويىش ديتا گەلهك زهلامیت دینى پىت وی وەختى (۱۰ و ۳۲).

قى ئىرشى گەلەك زيانىت روحى  
ھەبۇن، دىسان ميرگەھا ئامىدىي  
ژى ل ھەمامى (سەعىد پاشاي)  
گەلەكا ب ھىز بۇو، داۋودى ژى يى  
حەق بۇو وەختى گوتى ئەف ئىرشه  
جەن شەھمزارىيَا ميرى كورە

داسنیا- ئىزدىا، كريارىت وى ژى بۇ  
كرينە جەن شەھمزاريى. ل ۋىرى  
داوودى راستىا ئىرشا ميرى كوره  
دياردكەت، بەلى خۆز ھويردىت قى  
ئىرشى ژى دايپاش، نەخاسمه ئەو ب  
دورپىچا ئامىدىي و كوشتا ميرى  
وى و ميرى ئىزدىا گۈرۈدەي. بەلى  
سەدەمى سەرپىشكى ئىرشا ميرى  
كوره بۇ سەر ميرگەھېت كوردى  
ئەو بۇو كو سولتانى ئۆسمانى ل  
لايى رۆزئاڭاي توشى شەكتىتىت  
مەزن ل سەر دەستى مەمالىيکا  
بۇويە، ئەھۋىت ل ژىر سەركىشىا  
ئبراھيم پاشاي والىي مسرى كو وى  
ھەيامى شام ستاند بۇو(٨). سولتانى  
دەقىيا رەخى رۆزھەلاتى ئىمەن بىكەت،  
كو ژ ميرگەها ئامىدىي و بۇتان  
و ھەكارى پىكىدەت، ھەر ئىكى  
ژوان ميرگەها نىف خۆسەريەك ژ  
حىومەتا ئۆسمانىا كربۇو، گۇته  
والىيەت خۆل مىسلى و بەغدايى كو  
شۇل سەر نەھىلانا ۋان ميرگەها  
بىكەن، كو دناف ئىك دا بەربىنە ئىك،  
ئەقە ژى ب فىتىا دويىچەلانكىت وان،  
نەخاسمه زەلامىت دينى بۇو، دا ئاريشا  
بۇ ميرىت ۋان ميرگەها چىكەن،  
ئەقە ژى ل دويىش ۋيانا وان چى  
بۇو، كو ب ھىزىتىن زەلامىت دينى  
ئەھۋىت پشتەۋانىا خىلافەتا سولتانى  
ئۆسمانى دكەن، ھاتته د مەيدانى  
دا، ئەو ژى مەلا يەھىايى مزىرى ل  
ئامىدىي و ل رمواندوزى ژى مەلا  
محەممەدى خەتى، ل ۋىرى ژى ميرى  
كوره كرە گىسكى صەدقى  
ھەروھكى براوەرى گۇتى(٣٧)، ئەقە  
ژى ژ بەر وان سالۇخەتا ئەھۋىت تىدا  
ھەين، كو د ميرىت دى بىت كوردا  
دا نەبۇون، ئەو ژى:

۱\_ چوونا وی بهره‌ف دهسته‌هلااتی،  
ب جهئینانا هیثیت که‌سینی،  
ههکه بھایّ وی چبیت، ههکه  
خو قوربانی ڙی که‌سیت نیزیکی  
وی بن، ڦی سلوکی وی وهلیکر

کوردى د زڤرینىت، دا گورستانى ب رەنگەكى ئىكسەر ب خۇقە گرىدەت، د وى وەختى دا سەمتا لەشكەرى بەرهە پېشە د چوو، نەخاسىمە يا سولتان مەحمودى دويى، كۈل وەختى حكمى خۇبزاف دىكەر ئىكشارىي نەھىلىت، لەشكەرەكى ب سەروبەر دروستكەت، دىسان هەيەتا ئۆسمانىا ل سەر دەقەرىت بن دەستى وى زالكەت، ھەكە ھاتوو سەنگا ھىزى بەھىتە گوھۇرىن، دېيت ئەف بۇچۇونە يا راستىت، بەلى داودى دىارنەكىرىھە كا چاوا ئۆسمانى شىان قى سیاسەتى ب جەبىن..؟ دېيت وى شەھرمزاى د دېرۋىكا میرگەھىت دى دا نەبىت، ئەقەر ئى وەكى ھەمى روشەنبىرىت دى يېت كوردا، كۈل دورمەندورى خۇ دزفرن، براۋىنى ناكەن خۇ پاۋىزىنە دناف دېرۋىكا میرگەھىت دى يېت كوردا دا، نەخاسىمە دېرۋىكا میرگەها بەھدىنا و سىھە و پىنج میرىت وى(٨)، دا كو راستيا دىاركەم، ژ وان ژى پەيدابۇونا سەمتىت خۆسەرىي ل دەف ھندەك میرىت كوردا، وەكى میر حەسەن پاشاي و میر حسین پاشاي و بەھرام و سەعىد پاشاي، ل دۆماھىيى ژى ئىماعىل پاشايى دويى(٣٠ و ٥ و ٨ و ١٠)، ئەف میرگەھە جەھى گەھى بۇون ل سەر حكمى ئۆسمانىا، ھەروهەكى بەرى نوكە مە بەحس گەھى. ئۆسمانىا ژى نەدەكە نەمەردى ب ھەمى رىكە بازاف دىكەر ۋان لەپىنا بى دەنگ بىكەن، زەلامىت دينى ب میرا را بەردا، ئىدرىسى بدلېسى ژى ب قى چەندى يى ناقدارىيۇو، وەختى بازافكىرى ھەمى میرىت كوردا بىخىتە بن كەفشا سولتانىت ئۆسمانىا(٨) و ٣٥، ژىلى چەندىت دى كو ھەتا نوكە دېرۋىكى رولى وان ئاشكرا نەكرينە.

پرسىيارەكى دكەت، بۇچى سولتانى ئۆسمانى پشتەقانىا میرى كورە كە، مەلايى خەتى پشتگوھە ھاھىت؟ دى ل قىرى ئەم ژى پرسىيارەكەن ئەرە بۇچى ھارىكاريا مزىرى نەكە، وەختى ئىماعىل پاشاي ئەمە دەرىخستى، چاھىت جەڭگەرى وى مەلا قاسمى مایى قوقلاندىن(١٠) بەرسەز ژى ل قىرى بۇ خۆپەرسەتىا رېزىمەت خرفەگەر و حاكم و سولتان، كو د بەرزمەندىا كەسى دا شۆل نەدەكە، ژىلى يا خۇ بتى، مىناك ژى ل قىرى د مشەنە ھەوجە ناكەت بەحس بىكەن.

بەلى ئەمە پرسىيارا خۆل ناف چاھىت سوجادى دەت، ئەمە ئەرە مللەتىت دى د نەزان و دين پەرسەت نەبۇون، ژىلى تالان و دزى و كوشتنى چ ز دىنايى نەزانى، بەلى دنابېھەر وان دا سەركىش و سەرفەگىرىت ژىھاتى رابۇون، كو مللەتىت خۇ يېت نەزان و تىيەگەھشتى بەرهە گۈپىتكە دىنايى بىن، ئانكۇ كىيانىت تايىت ب خۇقە ھەبۇونە و ھەتا نوكە ژى ئەمە كىيانە يى پاراستى، مىناك ژى ل قىرى د مشەنە، مەغۇلاب سەركىشىا جەنگىزخانى، عەرەب و خەليفە و سولتانىت وان، فارسا ژى ب دينى خۇ يى زەرمەشتى، پاشى ئىسلامى، غاندى ژى ب بىرۇباومرىت خۇ يېت بوزى، ئەرە بۇچى دېرۋىكى دا كورد نەگەھشتىنە وى بازى حكمى خۆل دىنايى، يان ژى ھەر ل خۇ بىكەت، ژىلى صەلاحەددىن ئەيوسى، كو دویر چوو بۇ دا دەولەتەكى ل وىرى ئاقاکەت، دویر ژ ئەرد و مللەتى خۇ، ئەرە ما ھەوجەيە ئەم بەhana بۇ ۋان بىنин، ھەروهەكى ھندەك قى دكەن.

داودى(٣٢) سەدەمى ھەرفينا میرگەھىت كوردا و كەتا رەواندۇزى و میرى وى بۇ رەزدىا ئۆسمانىا ل سەر نەمانا میرگەھىت

میرى كورە ل وەختى ئېرشىت خۇ ب كارئىنائى، ئەمە ژى دانا فەتوا بۇو (ھەركەسى ل بەرامبەرى خەليفەي(ئەم ژى سولتانى ئۆسمانىي) ب راوستىت، كافر و زەندىقە و زنا وى يى وى نىنە)، قى جارى ژى رۆلى مەلايى خەتى بۇو، كو شىاي میرى كورە ب قى فەتوايى رازى بىكەت، دا وەكى گىسكى صەدقى لىبھىت، ئەم دىزانتى بەنتارا وى چىيە. سوجادى د قى بىاپى دا دېيىزىت: ل قىرى ئەم دشىيىن بىزىن كو خەما مەزنا میرى كورە ھەر ژ بچوپىكتا يەتىمەتى ئەمە كوشتن ئەمە بۇو كو وەلاتى كوردا ژ دەستىت بىيانىا دا بىننەتەمەر، خۆسەريەكى بۇ چىكەت "چ گرۇف بۇ قى ئاخىشتى نىنـ ۋەھەـلـىـنـقـانـ" بەلى ئەگەرى دىنى نەھىلا و ئەم ب ئەردى دادا، ژىھەر قى چەندى ئەمە نەدشىا ب جەبىنەت، مللەتى كورد ھەر ژ كەقىدا ژىھەر سادە و وەفاداريا وى، ئىخسىرى دو سەدەمایە: يى ئىكى باوەريا وى يَا زىدە ب دىنى و خۇ پىقەگىرىدان، يَا دويى ژى ژىھەر نەزانى و نەخاندى ئەمە ئىخسەتى، ئەز نىزانم چاوا كەسەكى وەكى سوجادى وى حەقى دەختە خۇ كو بىزىت میرى دەقىا دەولەتەكە خۆسەر چىكەت، تۆخىبىت وى ژ سورىي بگەھەنە سليمانىي، خۆدانا ٢٢ توپا بىت، ھەروهەكى ئەم داودى و گەلهك دېرۋىكەنەت دى وەكى جەللىي و قەفتان دېيىزىن(٢٨) دىسان نەبەز ژى(٣٣)، ھەكە كەسەك ب كەقىتە د بىن كىنجا فەقاقة، نەخاسىمە ئىكى وەكى مەلايى خەتى، ئەف ھەردوکە دەگەل مەلا يەھىايى مزىرى ل دويف ئەمەرە سولتانى ئۆسمانى شۆلدەك، پلانا وى ب جەھدىنا ب دلى وان بىت يان نە. گونەها قى چەندى دئىخىتە ستويى خەلکى ديندار و نەزانى كورد. مەسعود محمد(٣٤) ل قىرى





تى گۇتىهك يان گۇتكۇتكەك نىنە.  
ھەر رېڭىخراوەك ل ژاپۇنى پېكۈلى  
دكەت و بزاڤى دكەتن تۇقى قىان  
و سەرپىيّبۇون و خۇ پېچە گرىددانى  
ل نك كەت كەتىت كارمەندىت  
قى رېڭىخراوى و دەزگەھى دروست  
بکەتن بۇ وى رېڭىخراوى و ترسىن  
و خەمخۇرى ژ داھاتوو و بەرژەوەندى و  
بەرھەمى وى. ئەف بىرۇباوەرە دى وان پال  
دەتن بۇ ھندى پىرتىر و باشتىر كار بىكەن  
د ھەر جەھەكى ئەو د ناف رېڭىخراو و  
قى دەزگەھىدا كاردكەن.

ڦئي رِي بازى به رو ڦاڻي رِي بازى ديتريٽت و هکى رِي بازا ئه ميريکى باوهري يا ب جه گوپر کي ههى د ناف پشك و تاييه تمهندى ييٽ جو دا جو دا يٽت رِي ک خراوى، چونکى ئه ڦا چهنده دى بيته ئالا ڦا هندي ڪارمهند ڙ ڪارهڪى بو ڪارهڪ ديتري بچيت و د ڦئي ڦه گوهاستي دا د ناف ڪار (job rotation)، ڪو ڦمه ڪا پيزانين و شه هر ڙايو يا و هري گريتن و د هر ڪارهڪى دا يي سه ركه فتى بيتن و ئه ڦه ڙي ده ليقه ڪه بو سه ركه فتا رِي ک خراوى و ده زگه ها کو ئه مو ڪاري تيدا دكھتن (158155: 8). ڪار ڪرن ل سه ر بنياتي ڦان بهائيٽ جفا ڪي و مروقينى، ڪه تي ڙاپونى يي گه هانديه بازه ڪى کو دناف رِي ک خراو و ده زگه هيٽ ميرى و نه ميرى

کارمهند و ئەندامىيەت رېكخراوى د  
ھەمى پۇست و پلهىيەت رېكخراوى دا،  
باومرى زى ژ راستىي و قەكى بىن و  
دل پاقزى يا گشتى د ناۋبەرا كەتىت  
قى رېكخراوى دا، رېزگەرتا ھەمى ئالە  
و دو ئالە يا وان دىگەل ئىك دا تىتن.  
ئەف رېبازە رژدىي دكەتن ل سەر ھندى  
كۆ ئەو كەسىت د پله و پوستىت بلندتر  
دانە بزاڤى بکەن كۆ د گەل يىت بن  
دەست و بەردەستىت خۆ دا دادپەروەر و  
بەرچىرىن، د سەردەرىكىرنا رۆژانە دا. د  
باوهرا وان دا ئەو كەسى كار نەكەتن  
و چ بەرھەمەك نەيىتن، جەن وى د ناف  
سەنتەر و قى دەزگەھى دا نابىتن و  
پىدۇنى يە ئەو كەس و كەته ژ ناف  
رېكخراوى دا بەيىتە دەرىخستن. بىياردان  
د قى رېبازى دا جەنلىكى تايىھەت يى هەي.  
وەك چەوا ئەف رېبازە پشتا خۆ ب كارى  
ھەمە ئالەقە گرى دەھتن بۇ پىشىكەفتەن  
و سەركەفتا ھەر رېكخراومەكى و  
سەنتەرەكى، ھەرسا زى باومرى يا ب  
ھندى ھەي كۆ ھەر بىيارەك ل سەر  
بنىاتى پشىدارىيەكاكا ھەمە ئالە و كەت  
كەتىت كارمەندىت قى رېكخراوى  
بەيىتە دان. ئەف رەنگى پشىدارىي  
يا ھەمە ئالە يا ھەر كەتهكى دى  
قى راستىي بۇ وان ديار كەتن، كۆ  
رېكخراو خۇدانى فەلسەفەكاكا راستە د  
كارى خۇدا يى ب كۆم و ئەف چەندە

دا، بلندکرنا بازا بهره‌مهینانا وي. ئەف  
گروپه پىدۇنى نەب دروستكىرنا كاودان  
و سەقايەكى تۈرى هارىكارى و لىك  
نېزىكى و باومري د ناقبەرا كارمەند و  
ئەندامىت خۆ دا، دروستكىرنا پشتەقانىي  
دنابىھەردا وان دا بۇ كارى رېكخراوى  
و چىكىرنا چاۋدىرىمەكا خۆيى ژ ئالى  
ھەر كەتهكى فە ل سەر كەسايەتى  
و بىروباؤمر و كارى خۆ دا د ناف  
رېكخراوى و وي سەنتەر كارى تىدا  
دكەتن، ئەف چاۋدىرى يە گەلەك ب  
ھىزىتر و سەركەفتى تەرە ژ وي چاۋدىرى  
يا ژ ئالى دەزگەھى فە دەھىتە دەيناندىن  
بۇ بدويقىدا چوونا كاروبارى رېكخراوى،  
وهكى وي چاۋدىرى يال وەلاتى مە دەھىتە  
كەرن، وهكى سەرپەرەشتىت پەرومەدىي  
و ... و هەتىد. رېكخراو د رېبازا ژاپۇنى يا  
دا بۇ كاروبارىت رېشەبرن و كارگىرىي  
شۇل دكەت، وهكى خانەكى جەڭلىكى يە  
يا كۆ ئېكەنلىكى و پىكەنلىكى گەيدىدەي،  
وهكى خەلەكىت زنجىرى يە. ھەمى  
كارمەندىت وي رېكخراوى ۋى راستىي  
باش دزانىن كۆ ئەركى سەرپىشكى  
وان د ۋى رېكەخراو و سەنتەر و  
دەزگەھى دا ئەوه كۆ كار بىكەتن بۇ  
سەركەفتا وي و ئەفە ژى چەمكى ئەف  
سەنتەر و دەزگەھە ژىدىمە سەرپىشكە بۇ  
دابىنلىكىرنا ژيانا وي و ئارامى و تەناھى يە  
وي د ژيانى دا و نە گۆھەپەرى يە ئابورى  
و مادى و سايكولۇزى و جەڭلىكى،  
رەمييارى و گەشتى يە وي و وەلاتى وي  
ھەر ب رېكەقا ۋى رېكخراوى و كۆما  
رېكخراویت دىتەر فە، بەرھەف دېيتىن.  
ئەف رېكخراوهە كۆ پىدۇقىاتىتىت وي  
تىر دكەتن و وي دكەھىنېتە ئارمانجىت  
خۆ. لەوا ژى پىدۇنى يە رېزگەرتىن و  
بەرژەنەندىي بىت گەشتى و ھەقپىشك، و  
سەرپىبۇون و لىك نېزىك بىن و ۋىيان د  
نابىھەردا وان كەتا دا ل سەر ۋى ھەمى  
تىشەكى بىت د ناف رېكخراوى دا،  
ھەمى بەرژەنەندىي كەتان گۈرى  
بەرژەنەندىي گەشتى دكەتن. باومرا  
ۋى خاندىنگەھى و رېبازارى ئەوه كۆ  
سەركەفتا گەشتى پشتى گەيدىدەي ب  
ھەبۇونا بازەكى بلند ژ باومري د ناقبەرا

بىلندادا سەرقەگىرىي، دى وسا هزز كەتن: (نۆكە دەلىقەيە بۇ خۇ زەنگىن كىرنى و ئەقىرۇ ئەز ل فى جەمى مە، لى سوبەھى ل قىرى نامىنم). دى دەست ب پىزەقەنگىي كەتن و هەر تىشەكى نە دروست بۇ خۇ ب رەموا بىينىتەن و چەندىن پارچىت زەقىيا ل سەر ناۋى خۇ و كەس و كارىت خۇ تاپۇ كەتن و مەھىانا خۇ و يىت دەمۇرۇبەرى خۇ فۇول كەتن و..... هەت. بۇچى ئەو دى كۆر و كچىت خۇ ئەۋىت ل دەرفەي وەلاتى جەوار بۇوين و ل وىرئى پارھى ز وى وەلاتى وەردگىرىتىن، قىيىجا چ سۆشىyal، يان ب هەر رەنگەك دېتىر، ل قىرى يىت دامەزرانىن و مەھىانە يا بۇ بىرى، بىيى هندى ئەو قىرە بىينىت زى، ل وەختەكى كو ھزاران گەنچ و درەچۈيىت زانستگەھ و پەيمانگەھا ل كوردىستان، چركە چركە وەختى دەھژىرەن، كو بەھىتە دامەزرانىن و پاشەرۇزەكى بۇ خۇ مالا خۇپەيدابكەن، بەلى ز بەر قان جامىرا جە نىنە!! بۇچى فەرمانبەرەك ز بەر ئەگەرىت نە زەزى شۇل و كارى خۇ ب ھەند و مەناڭرىتىن و تىدا نە بىي خەمخۇرە و باش كارى خۇ ب رېقە نابەتن، بۇچى چاقى وى يى ل ميناکەكا نەباش و خراب، يى كۆ لاوازە د پىكەريا خۇ بۇ دەۋامى، بەلى ميناکىت باش بۇ خۇ ناكەتە مەشخەلى كارەكى پاقىز د ئەرك و كارىت رېقەبەرایەتىي دا... بۇچى فەرمانبەرەي مە نىزىكى دوو سەعەتا ز بەرى دەۋاما قانىنى ب دۆماھىك بىتن دو سەد جارا دى سەحكەتە سەعەتى، بى ل ھىقىي كا كەنگى دى خۇ ھافىزىتىن و چىتە مال... دى چ كەي... دى بۇمبا ئەتومى ل مال دوروست كەي... بىخش نەخىر! بۇچى كەتى فەرمانبەر و ھەندەك كەس لىك مە سالىسکىي بۇ بەپرسىت خۇ كەرىي فەرەنگ و بىياتى كاركىن... بۇچى ... و ھزاران (بۇچى) يىت دېتىر! بۇچى رېقەبەرەك و فەرمانبەرەكى كۆ هەست ب بەپرسىيارەتىا خۇ ناكەتن د كارى دا ل دەزگەھەكى مىرى ل كوردىستان، بۇ خوه ناكەتە ميناکەك كۆل بەھىت خوه دا جەھەكى بۇ هندى

د سەركەفتىا مەرۆقى د ژيانىدا. هەر ز بچويكىترين دەلىقەيەت ژيانى زى ز قىچەندى خافل نەبىنە. گۆتەكە وەكى " نە شەرت رېتىجەرىي، شەرت رېتەرىي " و گەلەك گۆتەتى دىتە ئافرىيەكە بۇ قىپۇتە پىكەرنى بۇ ھەست كرنا وانه بۇ كىيىجا رېقەبرىنى د ژيانى دا ب گشتى و نەخاسىمە دەكاروبارىت مالى دا.

دوووم: كىيىجا دىنى پىرۆزى ئىسلامى: دىنى ئىسلامى، دەگەل ھاتن و پەزرانىدا وى ز لايى نەتەمۇي كورد ۋە، كىيىجهكە بهىزىتە سەر بەھىت كەت و جەڭا كا كوردى. قۆرئانا پىرۆز كۆ يى پەرە ز ئافرىيا بۇ بەھىت مەرۆقايانە و جەڭا كى دىنىت دى ( ۵ ) كۆ كىيىج ل سەر كەتى كورد و كەساتىا وى يى رۆحى گەلەك ز يى بەرئى زەنگىنتر لى كر.

ئەم دى ل قىرى بىزىن ھەكەر كولتور و ئافەدانىا جەڭا كا ژاپۇنى پشتا خۇ ب ھەندەك بىرۇباورىت دىنى و ھزرى يىت وەكى زىت ( Zen )، سامۆرایى و كۇنفوشيوسى فە گەريدايە، جەڭا كە پشت ستويىرە ب كولتور و شارستانىتە و بىياتىت جەڭا كى دىنى يىت ب ھىزىن سەرى. بەلى بۇچى ل وەلاتەكى وەكى ژاپۇنى دەرگەھەغانەك و رېقەبەرەي خاندىنگەھى وەكى ئىك ھزز دەكەن و وەختى پرسىيارى زى بەكەي: ( ئەف كارگەما مەزن ، يى كۆ چەند ھزار مەرۆف كارى تىدا دەكەن، يى كى يە )، ھەر ئىك دى بەرسە دەتن كۆ يى وى يە. بەلى ل وەلاتى مە فەرمانبەرەك ز دل كارى خۇ ناكەتن و بەردمام گەلەبىي ز مەھىانا خۇ دەكتەن... ل وەختەكى كۆ مەھىانا فەرمانبەرەت دەزگەھەيت مىرى ئىكە ز باشتىن مەھىانا ل سەر بازا دەنلىي.

بۇچى بازىرگانەكى مەليونىر، كۆ دشىتىن بازىرەكى ب مەرۆف قە بىرىتەن و نەفروشىتەن...!، چاقى وى ل دامەزرانىنى يە، يان زى چاقى وى ل ھندى يە مەھىانا پىشىمەرگەھەكى ئەيلولى و مەربىرىتىن، كۆ ئەف مەھىانا تىرا كارتىتىت موبایلىت وى ناكەتن... بۇچى ل وەلاتى مە گاۋا كەسەك گەھشتە پايه و پەلەيەكە

يىت قى وەلاتى دا ھەست ب هندى بکەتن كۆ ئەو خۆدانى قى دەزگەھە و سەنتەرى يە، هەر مەغايدەك كۆ ز قىرى رېكخراوى بگەھىتە وەلاتى، يان ھەر زيانەكە كۆ پى بکەفيت، پشقا وى زى يَا تىدا ھەي. ئەف كەتە د ناڭ كەتى دېتىن ھەكەر دەرگەھەبانەك بىتن ل قى رېكخراوى، يان زى سەرقەگىر و سەرۆكى ناقىجي، يان زى سەرقەگىر و سەرۆكى قى رېكخراوى و دەزگەھە بىتن.

يَا دىارە كۆ ھەكەر فەلسەفەيا كەتى مەرۆقى و دېتن و ئايىدیلۇزىا و بۇچۇونا وى بۇ وەلاتى وى، كارى وى، ئەركى وى ل سەر بىياتى ۋان بەها يە بىتن، دى ئەو وەلات گەھىتە چ بازەكى بلندى پىشكەفتى، پىشكەفتا وەلاتى ژاپۇنى زى بەرھەمى قى فەلسەفە يە دناف دل و دەررونى كەتى ژاپۇنى دا. ئايا رۆزا هندى نەھاتىيە كەتى كورد زى ل خاندىنگەما، زانكۆيا، دەزگەھەيت دېتىت مىرى و نەمیرى دا بىنە خۆدانى فەلسەفەكا ھۆسا، دا د كارى خويى رېقەبەرى و كارگىرى دا. نەخاسىمە زى جەڭا كە ھۆدان دېرۆكەكە كو دو سالۇخەتىت گەرنگ كىيىجى لى دەكەن :

ئىك: پىشىنەيەكە زەنگىن و كەفناھە و دېرۆكى و جەڭا كە نەتەمۇي كورد: دېرۆكەكە دېرىن و كەفناھە و خۆدان شافەدانىكە كەفن، كۆ وەكى يَا ب ناڭ و دەنگە و يَا تۈزىيە ز بەھىت مەرۆقايانە و جەڭا كى يىت وەكى رېزگەرتەن، زەلامىنى و مېرخاسى و چەلەنگى، حەزا فيرىبۇون و شەھەرمىزايى يى و كلتۈرەكى زەنگىن، ئازادى خوازى، ئەخلاقىت بلند و جوانىت جەڭا كى، عەدەت و چاقلىكىنەت رېكەرتى، باومرى، راستى و دروستى، ئاقلمەندى و ھشىيارى، ھەزمارەكە گەلەك دېتىت كۆ نىشانەكە ز ھىمەت بلندىا كەت و كەسایەتىا كوردى ۶:۴۹۱۱ : ۷ : ۱ : ۲۰۹ . ۲۹۴ : ۱۰ : ۴۹۱۲ . ۳۴۱ . ۲۲۲ . ۲۰۹ . باب و باپىرىت مە گەلەك ز مېزە ھەستا ب گەرنگىغا فەلسەفەيا رېقەبرىنى كرى

- ١٠ . المنشداوى، خضير عباس (٢٠١٢). ابن الرزازى الجزرى البوتانى و آثره فى تقدم علم الميكانيك ، گوچارا رووگهه، ژ. ٥، زانکویا زاخو، ٣٤٢(٢٥١.٣٤٢) ص. زاخو.

١١ . بەرنامەی ئاسۇ، (٢٠١٣). گەندەللى ئابوورى ورىيگەكانى نەھىشتى ئەم دىارده يە لە كوردىستانى عىراق / تەلەفزيونى سەحەر وەختەمىر (٢٠١٣/١/١٦)، ٢٠:٣٠. tVarhsa@ASO

١٢ . كيمورا، شوزو (١٣٦٦). ژاپن در خاورميانه، ترجمە: حسن نورايى، مجله كيهان سال (٦٦-٦٥)، شماره دوم، جلد دوم، ص . ( ١٢٧ - ١٢٤ ) .

ب بهرپرسیارهتی و سهپیبوونی کهتن  
به رامبه ر ب گهله و ووهلات و پاشه روز و  
به رهبابیت بهین؟ پیزه قهنه نگیا کوردستانی  
ژ فی چهندی یه (۱۱). ئەم گهلهک جارا  
گازندا و گلهیا ژ باب و باپیریت خو  
دکهین، بهلی ئایا ئەو گهلهک ژ مە  
کورد و کوردپه رومرت نه بونه؟ ل  
چهند سەد سالا بهری نۆکە ل وەختى  
باب و باپیریت مە ب (واجبا) و ئەرکى  
خوژ دەقەریت جودا جودايىت کوردستانی  
دگەل سەركردیت سوبایى سەركردی  
مهزن سەلا حەدین ئەيوبى دچونە شامى  
و مسرى، گوتەك كرييە هوتاف كۈ  
گروقهىيەكى مەزن و ئاشكرايە كۈ  
نيشان ددهتن کوردستان لىك وان چەند  
شرين و خوشە، ئەو گهلهک حەز ژى  
دكەن و بهرهەقىن ژ پىخەممەت وى هەر  
ئىش و ئازارەكى و زەممەتەكى بىين  
ھەكە تۇ دويرى و خەربىيا. گوتەك  
وەكى "شام شەكىرە وەلات شەرىنترە  
" گروقهىكە بۇ ژ راستىي، بهلی ئەم  
نۆكە د ناڭ جەركى وى کوردستانى  
وان ب شرين دزانى، ھەست ب نەشرينىي  
دکەين و ب باشى ئەرك و كارييت  
خۆيىت كارگىرى نارابىن ! ما ئەفە  
نە جەن حىبەتىي و مخابنىي یه؟ ئەرى  
قى لوازىي ل نك مە و د داقداقيت  
پىكەياتا كەسايەتىا كەتى کوردى  
دا، پەيوەندى ب لوازىا مە يا رېبەرایەتىا  
گشتى و خودى نىنه..؟ ئەرى لوازى يا  
كۈ د كريارىت رېقەبرنى و كارگىرى  
يا ل نك مە ھەى بۇ ژ لوازىا ھەستا  
ملەتىنىي و كەسايەتىي نازقەرتىن؟  
ھەكەر دقيابا مللەت و وەلاتىت وەكى  
ژاپۇن چاف ل مە كريايە و ئەم بۇ وان  
بىيانە مىناك، ئەقەرۇكە بهرۇۋاڭى يا لى  
ھاتى. ئاقەدانىيەكە كەقناوه و مللەتكى  
خۆدان ديرۇك وەكى کورد قىابا چاف  
ل ژاپۇنيا بکەتن و هزرى د ھندى دا  
بکەتن كا دى چەوا و ب چ رەنگەكى  
گەھىتە بازەكى باش د پىشكەفتىن و  
تەكۈلۈزىيائى دا.

ریڈر:

- ۱ . قورئانا پیروز ، تهفسیرا رؤناهی  
پا سهید عهلى سهید عهلى شیلانی ، چاچا

فه که تن کو بُوهختی ئاماده بۇون ل  
فەرمانگەها خۆ: - د وەختى خۆ دا هاتن  
و د وەختى خۆ دا چۈن "ئەركە" و زووی  
هاتن و زووی چۈن "بى سەروبەرى يە"  
و دەرنگ هاتن و زووی چۈن "خيانەتە"  
؟ ئایا ل بەرچاڭگرتا ۋان خالا ھند  
گرانە و خرابە ھەتا کو مەرۆقەكى  
پەيوەندىدار ب رېڭەبرن و ڪارگىرىنى  
ۋە پشت گۆھى خۆ ۋە بەقاقيزىتن.  
بۇچى ئەف فەرمانبەرە ب ھزاران رېڭە  
خۆ ل جەھەكى دادمەزرينىتن و پشتى  
دامەزراندى چ دل ل سەر ڪارى خۆ  
نینە..؟ تو دى بىزى ب (سۆخرە) و  
بکۇتەكى يى ئىنايە سەر ۋى ڪارى...!  
تو بۇچى پشت مىزى ڪارى وى ڪلينس  
و گلىشى چەند سال و ھەيقا ڪۆم  
كەي ! بىزى وان دى بىزى مانى مەھىانە  
يا مە يا كىيمە، مادەم تو دزانى مەھىان يا  
كىيمە پا تە بۇچى تە خۆ دامەزراندیە و  
جەن ئەسەك دىتىر يى کو پىددۇ بىشى  
ڪارى ھەي گرتىه..؟ ھەما مەھىانە يا  
كىيم ما دى دى پىلاقىت خۆ ب پەرده  
و قەنەپىت ژۇرا ڪارى ل فەرمانگەها  
میرى پاقۇز كەي..؟ ما مۇوچە كىيمە  
ھەر چەند بىنهەكى دى خۆ ژ ڪارى  
قەدزى و قەمشىرى..؟

بۇچى ل وەلاتى مە سەرپىبۈون بۇ  
كوردىنى و كوردىستانى بىنى ب گشتى  
لايەكى لوازە؟ سەيداينى زانكۈيى فەخر  
و شانا زىيى ب هندى دكەتن كۆ پەروەردى  
كال تورەك بىيانى يە و فەرھەنگ و ئە زمانى  
خەلکەك دىتىر ل كوردىستانەكى دا  
بەلاف دكەتن كۆ سەدان ھزار شەھىد  
و كيمىابارانكىرى و ئەنفال و جىتو سايد  
و....هتد، دايىن دا كۆ بىزىتىن: (ئەز ژى  
مللەتەكم! ئەز ژى كوردم!). مللەتىتىت  
چەند دەھ ھزار كەسى فەخر و شانا زىيى  
ب مللەت و زمانى خۇ دكەن، بەلى ئەم  
خۇدا نى ھندهك كەسانىن كۆ فەخر و  
شانا زىيى ب نەتهۋى چەند دەھ مەليونى  
يى خۇ ناكەن! ئەف كەسە دى چەوا  
دەست و تبلىيت وي چنه ئاقەدانكىرنا  
كوردىستانى؟ ئەف كەتە دى چەوا ھزرى  
د پىشىقەبرنا نەتهۋى خۇ و وەلاتى خۇ دا  
كەتن..؟ ئەف كەتە دى چەوا ھەست

# ڙ شوينهواريت ددهچه را ئاميدين ..

# شونه واریت گوندی دیپکی و میرگهقی

خوّشحالی ٿه ئه ڦف ناوسمکه هیّلاينه پاراستي، کو ب راستي ل قوناغيت بهين دئي بُو سهيرانچيٽت وي دهقهري وەك شوينهوارهك و جههك ديرؤكى هيّنه ناسين.. ول دويٺ گوتنا شوينوارناس (کوڦان ئيحسان) ئه ڦف ناوسمکه ل سالا (١٩٥٢) ڙ لاي (ائمه مهدى حاج مهدى) افه هاتيه راگههاندن وەك شوينهوارهك د (وقائع العراقيه) دا ب نافي (منحوتات کهوف ديهيڪي).

ل رۆزئا قایی گۆندى دىھىكى،  
دنا قىبەرا تو خىبى گۆندى دىھىكى و  
باوەر كا كەقىرى دا، شوينەوارىت دوو  
ناوسكان لى هەنە، ئەف ناوسكە ل  
نىزىك دەرى گەلىي گەره گۆنە، ب  
دويراتيا نىزىك (٤٠٤م) .. ھەر چەندە  
ب مخابنى قە ل دەمەكى نەدىار  
دا بەر دەرى ۋان ھەردۇو ناوسكان  
ھاتىنە شكاندىن، بەلى دىسان پرانيا  
وان ماينە، و نوكە جاددىيەك د  
بەر دەرى وان را برىيە بۇ گۆندى  
گەره گۇ و گىز و بەلىتا، بەلى ب

جه میل شیلازی

## شونھواریت ناویکیت گوندی دیھیگئی..

ژلاین جوگرافی فہ:

گوندی دیهیکی دکھیتہ روزئافایی ناحیا سہرسنکی ب دویراتیا نیزیک (۵ کم)، باشوری وی چیایی گارہیہ و باکوری وی گوندی سہرگرکی و روزئافی وی گوندی باومرکا کھفری یہ۔

**ناوسک:**



ناوسکا لای (وڈئائی)



ناوسگیت گوندی دیهیت



پاشمایت دیواری ڈلائی باشوری ٹھ

هندافی تهختی (۹۵ سم) اہ، دگھل هبوبونا پہنچرکھ کا بچویک ب تھریزی کھانی، ب رووبھری (۶۰ سم دریزی × ۷۰ سم بلندی) ب رخ تھختی ٹھ.

تهختی لایی روزہہلاتی: (۱۶۵ م دریزی × ۶۵ سم فرہھی × ۵۵ سم بلنداهی)، بلنداهیا کھانی هندافی تھختی (۱۰۱ م) اہ، دگھل هبوبونا پہنچرکھ کا بچویک ب تھریزی کھانی، ب رووبھری (۷۰ سم دریزی × ۶۵ سم بلندی) ب رخ تھختی ٹھ.

تهختی لایی باشوری: (۶۰ م دریزی نہاتھ زانین چونکھ تھخت هاتیه شکاندن × ۸۰ سم فرہھی × ۶۵ سم بلنداهی)، کھانی هندافی تھختی (۱۰۱ م) اہ، (پہنچرکھ کا وی یا بچویک دگھل نیفھ کا تھختی هاتیه شکاندن).

نیفھ کھفتی ب تھریزی چوارگوشہ رووبھری (۸۵ م × ۱۵۰ م)، بلنداهیا بانی وی (۷۰ م) بلندہ.

**شوینہواریت دیرا گوندی میرگھتوی:**

گوندی میرگھتوی دکھفیتے نافبھرا باومرکا کھفری و باومرکا کھعبی، لایی روزہہلاتی وی ڑی

تهختی لایی روزٹافای باشوری: (ہر چندہ هندھک ڈ لایی نیفا ٹھ تھختی شکھستی یہ) لی قہباری وی ڈ (۱۳۰ م دریزی × ۸۰ سم فرہھی × ۶۰ سم بلنداهی)، بلنداهیا کھانی هندافی تھختی (۱۳۰ م)، دگھل هبوبونا پہنچرکھ کا بچویک ب تھریزی کھانی، ب رووبھری (۷۰ سم دریزی × ۸۰ سم بلندی) ب رخ تھختی ٹھ.

ناشا شکھفتکی ب تھریزی چوارگوشہ رووبھری (۷۰ م × ۱۷۰ م) ای و بلنداهیا بانی وی (۸۰ م) بلندہ.

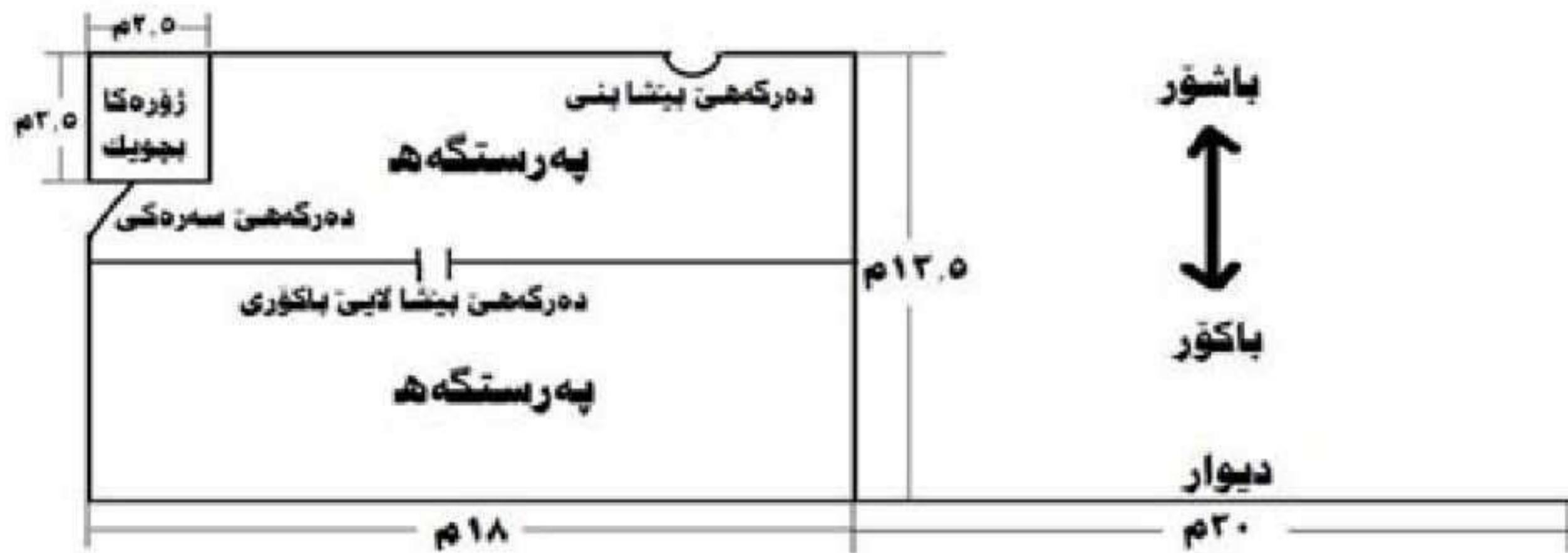
**ناوسکا ڈمارہ (۲):**  
بھری دھری وی دکھفیتے روزٹافای باکوری، دھری وی نہ ب تھریزی نہندازھی، چونکھ دھری وان هاتیه شکاندن، لہوما نوکھ دھری وان یی مہزن، چونکھ دھریں ناوسکا گھلک دمہزن نین، ئەف ناوسکھ ڈی ڈ سی تھختان پیکدھیت و ب رخ ناوسکا دی ٹھ هاتیه کولان.. دھری وی نیزیک (۲۵ م) ڈ عہردی بلندہ.

تهختی لایی روزٹافای باکوری: (۱۶۵ م دریزی × ۶۰ سم فرہھی × ۶۰ سم بلنداهی)، بلنداهیا کھانی

بھری وی دکھفیتے باشوری روزٹافای (بھرامبھر گھلی گھرگو)، بلنداهیا دھری وی ڈ عہردی (۲۵۰ م) دھری وی بشیوی ھیکی یہ (اھرچھندہ دبیت د بنہرتدا نہ ب ٹھ شیوہی بیت، لی وہکی مہ بھری نہو ئاماڑہ پی کری، بھر دھری وان هاتیه شکاندن، لہوما ب ٹھ شیوہی دھیتھ نیاسین)، دھری وی (۴۰ م دریزی × ۱۵۰ م بلندی)، ڈ سی تھختان پیکدھیت.

تهختی لایی روزہہلاتی باکوری: (ہر چندہ هندھک ڈ بنی ٹھ تھختی هاتیه شکاندن)، لی قہباری وی (۲۰ م دریزی × ۹۰ سم فرہھی × ۵۰ سم بلندی)، کھانی هندافی تھختی (۱۳۰ م) بلندہ دگھل هبوبونا پہنچرکھ کا بچویک ب شیوی کھانی ب رووبھری (۷۰ سم دریزی × ۸۰ سم بلندی) ب رخ تھختی ٹھ.

تهختی لایی روزٹافای: (۱۹۵ م دریزی × ۷۵ سم فرہھی × ۶۰ سم بلنداهیا کھانی هندافی تھختی (۱۴۰ م) بلندہ، دگھل هبوبونا پہنچرکھ کا بچویک ب تھریزی کھانی، ب رووبھری (۷۰ سم دریزی × ۸۰ سم بلندی) ب رخ تھختی ٹھ.



## نه خشى دىرا مىرگەتىنى

ژى (13,5م) ددرىزىن، ئانكىو دىر ب تەرزى لاكىشەي ھاتىيە ئاۋاڭىن.. لايى رۆزھەلاتى رۆزھەك لى دىارە ب رووبەرى (2,5م فەھى  $\times$  3,5م درىزى)، پاشى دەرگەھەك دىكەقىتە ب رەخ قى رۆزى قە و نافېرەك دايە نىشا دىرلى و دىر كىرىيە دوو بىش.. فەھىيا دىوارى وى (1,5م)، هندەك بەرىت وى قەبارى وان (1,20م درىزى  $\times$  60سم فەھى  $\times$  50سم بلنداھى)، بۇ ئاۋاڭىن دىوارى (كىسل و ئاخا) ئاتىنە بكارئىنان.

لايى رۆزھەلاتى دىرلى، دىوارى لايى باشۇرى دىوارەك دى لى دىارە ب درىزىيما (30م)، بەلى چونكە ژ لايى خودانى عەردى قە ئەو جە ب شەفھلى ھاتىيە راستىكىن، لەوما ناهىتە دىاركىن ڪا ئەو چ دىوارە؟

دەھمەن:

- (\*) ئىك ژ رۆشەنېرىت دەقەرى يە، خەلکى گۈندى سەرگەركى يە.
- (\*\*) سەرمەنەكى مەيدانى دا بۇ شۇينەوارىت ناوسك و دىرلى، ل رۆزا پىتىج شەمبى، رىكەفتى 2014/6/5.

ئەگەر مروف گەريانەكى ھویر ل سەر كاڭلى قى دىرلى بىكتە، كو هندەك ژ پاشمايىت دىوارىت وى ماينە، لهوما مروف دشىت نەخشەيەكى بۇ دىرلى دورىت بىكتە ل دويىش ئەو نەخشى ل سەر ھاتىيە ئاۋاڭىن، كو مە ب فەر دىت ئەم ل سەر تەرزى ئاۋاڭىندا وى راوهستىن، ھەر چەندە پرپانىا بەرىت دىرلى بى ھاتىيە ئاۋاڭىن، نە ددارشتى نە و پىتىريا وان كەفرىت مەزنىن، مينا كەفرىت دویرگەھ بى ھاتىنە ئاۋاڭىن و كىسل ژى ھاتىيە ب كارئىنان بۇ ئاۋاڭىندا وى، ل دويىش ئەو گەريانىا مە بۇ شۇينوارى دىرلى كرى، ب قى رەنگى نەخشى وى دەھىتە خۆياڭىن:

دىوارى لايى باكۇرى (18م) درىزە دىگەل ھەبۇونا دەرگەھەكى كىشانى، كو ئەف دەرگەھە و مسا خۆيا دىكتە ئەف دىرە دووقات بۇويە و ئەو دەرگەھە دەچىتە قاتى ئىكى، چونكە دەرگەھە گەلهەك يى نزمه، نە دەرگەھە سەرەكى يى دىرلى يە، دىسان دەرگەھە لايى باشۇرى ژى (18م) درىزىيما وى نە، ھەردۇو دىوارىت لايى رۆزھەلاتى و رۆزئاۋايى

گۈندى سەرگەركى يە و باكۇرى وى ژى سېنەيە و باشۇرى وى ژى چىايى گارەيە.

ھەر گاۋەكى مە دىت ل جەھەكى ناوسك لى ھەنە، ئىكىسەر دەھىتە بىرا مە كول نىزىك وان ناوسكان دىرەك ژى ھەبۇويە، لهوما ھەبۇونا ناوسكان ل گۈندى دىھىكى بىرا مە ل دىرلى ئىنا، پشتى مە پسىار ژ كەسەكى گۈندى سەرگەركى كرى كا چ كاڭلە دىر ل وان جەن نىن؟ ئىكىسەر گۆت: بەلى ل ناف ئاقارى كاڭلە دىرەك لى ھەيە.. كو ئەف كاڭلە دىرە نىزىكى (500م) ژ ناوسكان دويىرە، دىر دىكەقىتە نىشەكى ئاقارى كۈندىت (سەرگەركى و باومر كەفرى، دىھىكى و مىرگەتۈيى (دىسان هندەك ژ قى ئاقارى يى ئامىدىييان)).. دەمى من پسىار ژ كاك (عەلى مىستەفا ئورەمارى)(\*) كرى، كا ئەف دىرە ل ناف عەردى كىش گۈندى يە؟ گۆت: ئەو جەن دىر لى عەردى مىرگەتۈييانە.. لهوما مەزى ب نافى (دىرا گۈندى مىرگەتۈييانا نافكرا).

# صەلاحىددىنى ئەيوبى

ئىكلىزا دا هاتىه.

پەيمانا رومله و چاپىكەفتا وي دىگەل رىتشاردى شۆلىت صەلاحىددىنى يېت دۇماھىكى بۇون، پشتى كو رىتشارد مرى، خلتەكى صەلاحىددىن گرت، گەلەك نەساخ بۇو، وي شەقى (٢٠ فبراير ١١٩٣) پىچەكى نېستبۇو، ئىشا وي گەلەك گران بۇو، هەتا كو نۆزىدارى وي گۆتى كو ساخلمىا صەلاحىددىنى يا دنابېهرا دو گفانا دا، هەتا وي ئىشى ب سەرداڭرى و گەلەك لىۋازكىرى، پشتى نەھ رۆزى كەفت، نۆزىدارا نە دەھىلا دەرمانا قەخوت، پشتى رۆزى دەھى ب سەردا هاتى دو شرينقە بۇ دانان، پىچەكى بىيەنا وي هات، بەلى نۆزىدار ئى بى هيقى بۇون، ل سېپىدەھيا رۆزى (٤ مارس ١١٩٣) صەلاحىددىنى وەغەرا دۇماھىيى كىر، خەلک بۇ وي گەلەك تىكچۇو، ھەمەيا ل سەر كرە گرى، ئى بلى بوسلمانا ئى خەلکى دى ئى بۇ دكەرە گرى، ل مزگەفتا ئەزىزىيە ل نىزىكى مزگەفتا ئەممۇي هاتىه قەشارتن، وەختى خزىنا وي يا مال هاتىه قەكىرن، ھند پارە تىدا نەبۇون كو وي پى ب قەشىرەن، ب تى چىل و حەفت دەرھەم تىدا بۇون، وي چ مولك و خانى ب دويىخ خۆقە نەھىلان، پتريا مالى خۇ د خىر و خىراتا دا د مەزاخت. وەختى مرى قازىي فازل پەيىكەك بۇ بابى وي هنارت، تىدا بەحسى قەنچى و مېرخاسيا صەلاحىددىنى كىرىبوو، وەسا دىاركىر كو بىبەلەزەمك ۋ ئىسلامى كەفت، ھەمەيا بۇ كر بۇ گرى، ئەو دى مىنېت كەسەكى باش و ئىھاتى و مەزن.

صەلاحىددىنى كىيىجەكا مەزن كىرىبوو سەر ھىزىبىرىت عەرەب و ئەمورپا، ئىلى وي چەندى وي كۆمەكا شۇينوارا ب دويىخ خۆقە ھىلابۇون، وەكى كەلها قاھرى و حەلەبى، زىدەبارى كو كولتۇرەكى مەرۋەقىنى يى مەزن ب دويىخ خۆقە ھىلابۇو، مە دېت دىاركەين كو نەشى دروستى صەلاحىددىنى كورده، ھەر چەندە خەلکەك بىزافى دكەت بىكەته مالى خۇ.

**ئىزىم:** مفا ۋىكىپېديا،  
ئىكلىپېديا ئازاد هاتىه و مرگىرتىن.



Saladin the Kurd

صەلاحىددىن كەسەكى بوسلمانى دىندا بۇو، سەر ب رىيەندى (مزھب) قادرى قەبۇو، كەسەكى سونى بۇو، ھندەك زانا ميناڭى مقرىزى و ھندەك دىرۋەكتانىت نوى وي ب ئەشعەرى سالۇخ دكەن، دىسان وي شىرەتا خۇ ب زانايىت ئەشعەرى دكەر. صەلاحىددىن ب لىتەگرتا خۇ يى ناقداربۇو، گەلەك جارا ل دۈزمنىت خۇ دبورى، ژېر قىنەنلى رۆزەھەلاتى و رۆزئاھى قەدرى ئەمەيا مەزىنتر يى وي بۇو، دىرۋەكتانىسىت فەلا گەلەك بەحسى مېرخاسيا وي د ۋان سىرە (موقۇف) دا كىريه، ئىوان ئى وەختى كەلها كىرى دۇرپىچىكىرى، ژېر قىنەنلى مەلکى ئىكەنلىرى (رىتشاردى ئىكى) گەلەك قەدرى وى گرت، ل شۇينا كو بىبىتە كەسەكى نەفيای ل ئەمورپا، بۇو نىشانەكا مېرخاسى و چەلەكىي، ناقى وي د شعر و چىرۇكىت

ناقى وي ئەبو موزەھەر صەلاحىددىن و دىني يوسف كورى ئەيوبى كورى شازى كورى يەعقولى دۇينىيە ٥٢٢\_٥٨٩ مىش (١١٩٣)، كو ب صەلاحىددىنى ئەيوبى يى ناقداربۇو، سەركىشەكى لەشكەرى بۇو، دەولەتا ئەيوبى خەباتىد بۇو، مصر و شام و يەمەن و حەجاز ل بن سىبەرا دەولەتا عەباسى كرنه ئىك، پشتى خەلاقەتا فاتىما قەبراندى، ئەوا ٢٦٢ سالا دەستەلات كرى، صەلاحىددىنى سەركىشىا گەلەك ئېرىشىت لەشكەرى دى ئەردى بۇ بوسلمانا قەگەرىنەقە، كو وي ئەردى بۇ بوسلمانا قەگەرىنەقە، ئەوئى كو خاچەپەرسا ل دەستپىكاكا چەرخى يازدى لەپى خۇ دانايەسەر، ب قى رەنگى صەلاحىددىنى پتريا ئەردى فلەستىن و لوپانى قەگەراندەقە، نەخاسىمە پشتى شەرى حىنى كو دۈزمنىت وى شەستبۇون.

دنهه را خېخو ئانکو دنهه را ئامېدېي د  
چەند دنهه کېت بزماري د

دیاری و خویک بُو وان فرینه کرن،  
ئەدد نەرارىي دويى نەچاربۇو جارەكى  
دى ل سالا (١٩٤٨ب.ز)، لەشكەرى  
خۆ بەرھەقكەت، دا ئىرشهكى  
دى بىكتە سەر بازىرى كۆمۈ و  
بازىرۇكىت رەخودورا، دەقى وى ژى  
ئەقەيە:

(ابو جارا دويى من خۇ بهرهف بازىرى كۆمۈ راكىشا، من ئەو بازىرە قەكىر، من كۈنۈ Kunnu و تابىسا Tabsia وىرانكىرن، كو دىنە بازىرىت وەلاتى خېخۇ، ل نىزىكى رەخودورىت كۆمۈ، ژىبەر كو وان دىيارى فريندىكىرن، خۇ بۇ مە نەچەماند) ۲۰.

گرنگیا ڦان ئیرشا د وئی  
چهندی دایه، کو ئیمناهیا دمولهتا  
ئاشوروی دهاته پاراستن، پشتی ڦان  
ئیرشا دمولهتیت رهخودورا دهقگوتی  
ب حکمیٽ ئاشورویا کر، ههر سال  
دیاری و خویک بو دئینان، زیدباری  
کو مهرهمیت بازرگانی ڙی پی  
ههبوون، ڙبهرکو ئهڻ ریکه ب ڦان  
ئیرشا دهاته ئیمنکرن، کو بهرهڻ  
به حرا نافه راست و ئاسیاڻه د چوون،  
دیسان ماددیت خاف ڙی بو دمولهتا  
ئاشوروی بهره ڦدکرن؟

ل سالا (۸۳ ب.ز) مہلکی  
ئاشووری (ئاشوور ناصریالی سیئی)،  
ئیرشەنگ ئینا سەر دەقەری، دیاردىكەت

دی هیئینه سهر دهقی ټیکی ټهولی  
دبیریت:

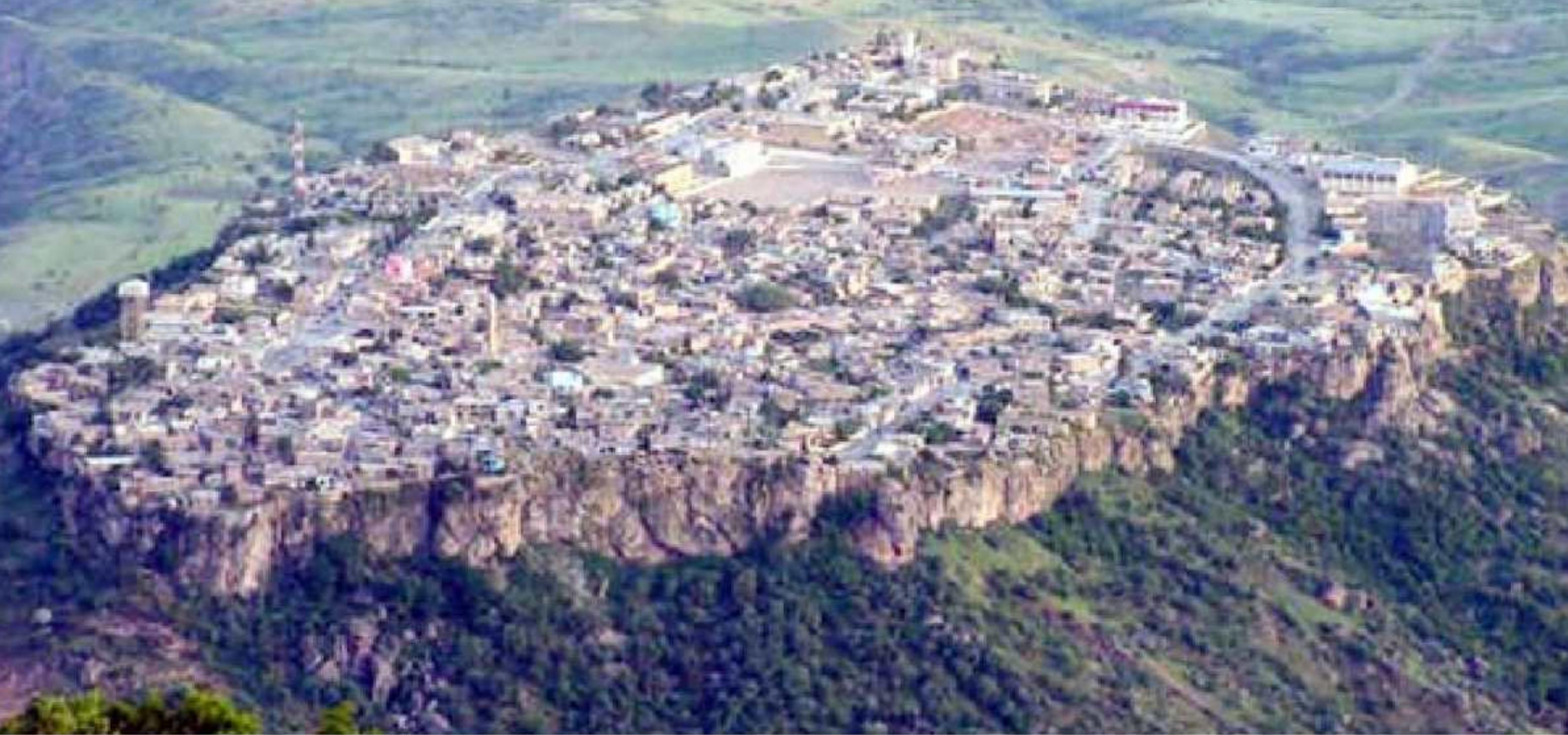
(من خۇ راکىشا، دا ھارىكاريا بازىرى كۆمۈ بىكمەم، من قۆربان بۇ خودايى ئەدد ل بازىرى كۆمۈ پېشىشىكىن، من بازىرىت وەلاتى خېخۇ سوتىن. من ھەممى كەلەپىرىنى ۋەلاتى ئينا، من ل سەر وان سەپاند كو دياريا بەنیرن، خۇ ب چەمىن) ۱۱.

ئەف ئىرشه ل سالا (٨٩٥ ب.ز) مەلکى ئاشورى (ئەدد نەرارىي دويى) ئىنابوو سەر دەقەرى، دياردىكەت كو ژېھر وان نەرەھتىا ئەھۋىت ل هندهك بازىرىت دەقەرى چىبۈوين، ژ وان ژى بازىرى كۆمۈ ئانكى كانى يى نوكە، ئەمە دەقىت عەرەبا دا ب (قومانى) هاتى ٢، ئەمە نەچارىبوو كو دهانا دەقەرى بەھىت، ئەمە دەقەرا دكەقىتە كۈزىي ژۇریا تۆخىبىن ئىراق و ترکىيائى، ئەدد نەرارىي دويى مايى خۇ د قى سوحبەتى كىر، نەچار بۇو كو ھىزى ب كارىنىت، دا كو ئىمناھيا ئاشورىا ب زقرينىتە قى دەقەرى، ديسان دا بىتە پشىكەك ژ دەقەرا ئاشورىا، ھەرسال ديارىا بىشىشى وان بىكەن.

بەلىچ مفاد وى لقىنى نەبۇو،  
جارەكى دى خەلکى وەلاتى خېخۇ  
ب دەزى دەھەلتا ئاشۇودى داۋستان،

گوچان ئیمسان یاسین

بې خش، ئەف دەقەرە جەھەكى دىرۈكى يى گەلەك گۈنگە، ھەر ژ ئەلندى دىرۈكى مروقى قەستا وى كرييە، لى قەھمۇيايە، بەركىت ژيانى ل ۋى دەقەرى بىرىنە بەرىك، ژېھر ۋى چەندى ھەمى وەختا جەن تەماعيا خەلکەكى دى بۇو، ل ۋىرەن دى بزاڤەكى كەين كو چوار دەقىت بزمارى كو بەحسى وەلاتى "خېخو" تىدا ھاتىيەكىن، شرۇقەكەين، بەلكى بىيىتە دەرگەھەك بۇ پتر تىكەھشتى ۋى دەقەرى و رۆلى وى د دىرۈكاكا كەقىن دا، دەقى ئىكى (Grayson) يى بەلاڻىكى، بەلى بزاڤ نەكرييە پتر د رەھورىشالىت ۋى دەقەرى بخەبىتىت. دەقى دويى ژى هەر (Grayson) يى بەلاڻىكى، كو تىدا بەحسى وان دەقەرا دكەت ئەھۋىت خويك بۇ دەولەتا ئاشۇورى نەھنارتىن. دەقى سىيى (ibid) ل سەر وەلاتى خېخو يى بەلاڻىكى، سالۇخا وى دەقەرى و گۈندىت وى دكەت. دىسان د دەقى چارى دا بەحسى رىبارى سپنەي دكەت، ئەھەنارىتىن (Grayson) يى بەلاڻىكى، كو ب راستى دوکۈمىن تەكە گەلەك ژىھاتىيە ل سەر ناقى سپنەي دەقەرى.



وان، من گەلەپىر ژى ئىنا... ٦) )  
ئەف دەقە دى بۇ مە بەرۋەكەكى  
دى يى دىرۋەكى و شوينوارى ل  
دەڤەرى ۋەكەن، دېيت گەلەك ژ  
قان نافا ھەتا ئەققۇرىكە يېت مائىن،  
دى بىنە دەرگەھەك بۇ ۋەكۈلىنىت  
باشتىر و زىھاتىت.

**دەھمەن:**

Grayson , A . K , ARI \_ 1  
. , vol. 2 , p. 90

الاحمد، سامي سعيد و رضا  
جواد الهاشمى، تاريخ الشرق الأدنى  
إيران والأناضول، بغداد، ص 271.

Grayson , A . K , ARI \_ 3  
. , vol. 2 , p. 90

ساکز، هارى، عقمه بابل،  
ترجمه، عامر سليمان، موصل،  
ص 111.

ibid , pp. 122 – 123 \_ 5  
Grayson , A . K. , \_ 6  
. ARI , vol 2 , p. 90

مەزن ب دەڤەرىت ژۇرى دا، مەرم  
دەڤەرا كورستانى، دا كو  
رىكىت بازركانى ئىمەن بىكت،  
لەشكەرەكى ئاشورى ژ نەينەوا  
ب رىيختى، دا كو ئىرلىك بىكتە  
سەر وەلاتى نائىرى، ل نىزىكى  
بەحرا وانى، د دەقى بزمارى دا  
دىاردكەت كو ئەو د سەر روپيارى  
سپنەي (سبنات)ارا بۇرييە، ھەتا كو  
گەھشىتىه چىايى كاشىارى، ئەو  
دەقە ژى ئەقەيە:

(ا) ل ھەيغا خزىرانى، ل رۆزا  
ئىكى، ئەز ژ نەينەوا دەركەفتىم،  
من خۇ ۋەكىشاندە وەلاتى نائىرى،  
ئەز د سەر روپيارى سپنەي "سبنات"  
را بۇريم، پاشى بەرەف چىايى  
كاشىارى ۋە چووم، دا بىگەھمە  
بازىرى باتشىكۇم  
كەھشىتمە د بازىرى دا، من بازىرىت  
وان وىرانىكىن، ترس كەۋەتە دلى

كو پشتى دەڤەرا (كىرورى)  
ئىخستىه بن دەستى خۇ، بەرەف ژۇرىا  
رۇزھەلاتىقە هات، كو دەڤەرا خېخۇ  
(Habhu) ليّبۇو، دەستى خۇ دانا  
سەر حەفت بازىرۇكما، بى كو چ  
بەرەنگارىيەك ھەبىت، ئەقە ژى دەقى  
وى ئىرلىكى:

((ئەز ژ وەلاتى كىرورى ب  
رىكەفتىم، بەرەف وەلاتى خېخۇقە  
چووم، من دەستى خۇ دانا سەر  
بازىرىت وان، ئەو ژى خاتۇ Hattu و  
خاتارو Hataru و سابىدى Sabidi  
و متکيا Metqia و ئەرسانا  
Tela و تيلا Arsania و خالوا  
، بازىرىت وەلاتى خېخۇ،  
كودكەقە دناف چىايىت ئاسى دا،  
من ھەمى تشتىت وان تالانكىن) ٥.)  
مەلکى ئاشورى (توكلتى  
نینورتايى دويى ٨٩٠\_ ٨٤ ب.ز)  
رىكىا بابى خۇ ((ئەدد نەرارى)  
گرت، پويتهكى لەشكەرى يى

## شانگر و چہلہ کی

— بهینفرههی و رهشتیت باش و  
دستبردان ڙ کهرب و کینی.  
— پیوهندیت باش و شیانیت ئاختن  
و دمرینی.  
— بهپرسین ڙ کاریت خو و  
کیمسیت خو د چماکیدا.

۲ - گلی و گازنديت فيرخازيت  
 بهرهه قيى ب فى رمنگى بونو:  
 نهبوونا هولىت فيربىونا پراكىتىكى  
 : (هونهرى - زانستى.. هتد)  
 گوهورينا سىستەمى فيركرنى و  
 گوهورينا سەيدايىن كىنجا خۇ ھەيە.  
 نهبوونا خولىت فيربىونا ئەزمانى  
 دناف دانىت خاندى دا.  
 نهبوونا پەرتوكخانان، يان نهبوونا  
 بابەتهكى ب ناۋى پەرتوكخانە، لى  
 بىتى پراكىتىك بىت.

۳ - ئارمانج و هيقيّت فيرخازىت  
بەرھەقىيٌ ئەقىيٌت خوارى بۇون :  
كاركىن وەكى : (سەيدا، ئەندازى  
ار، نۇزىدار، ئەفسەر... هەت).  
سەرمدا نا گەلەك جەھىت دۇنيايى و  
سەربۇر ژىوهەرگىرتىن.  
هېبۇنا پلانەكَا گۈنجاي و پتر  
خو وەستاندىن بۇ گەھشتى ئارمانجيڭ  
خو.  
هېبۇنا مللەتهكى رەوشەنپىر  
و خۇدان دەولەتهكَا كوردى يا  
ئىكەگىرتى.  
ئەف چەند خالىت ديار و بەرچاڭ  
تابلوىيەكە كوتا نوکە گەلەك  
خزمەت و بزاقيّت گرنگ ھاتىنە كىن  
دبوارى فيرگىرن و ھەمى ئالىيّت دىتىر،  
فيرخاز ژى خۇدان مەزىيەكى بەرفرەھەتەرە  
ژ جاران و رۆز ب رۆز شەمەندەفرا  
فيرىيۇنا خۇ بۇ گەھشتى ئارمانجيّت خۇ  
بلەزىتر برىيدكەن.

لەوا يَا فەرە تەھ فىرەزازە پىر  
بەھىتە بەرچاڭ گىرتۇن و پىيّدەقىيەت وان  
بەھىتە پەيدا��ەرن، دى مە كوردان زى  
جىڭا كەكى ساخلىەمتر و گەشىنىتىر  
ھەبىت و پىر پاشەرۇزا كوردستانى  
خۇدان ئەسمانەكى ساھىپىر و رۇزەكە  
گەشتىرىت.

و پلانیت پاشه روزا وان دیاربوون.  
فریزا فیر خازیت بینیات ب فی

- ۱ - ڙلايڻ فيريووننيچه : فيرخازيت  
بنيات ئەف زانينه و مرگرتينه:
  - خاندن و نشيسيين .
  - فيرى رىزگرتا دايىك و بابا و  
ريزگرتا تەقايى بؤينه.

— داخاڑکرنا مافی خو.

— پاقڑکرنا ڙينگههٰ و فيرى  
ڪاروباريٽ ئايى بويٽه.

۲ - گلهٰ و گازنديٽ .. بنيات ب  
ڦي رهنگي بوون:

- کیمیا هژمارا تاقیگهه و هولیت فیرکرنا پراکتیک مینا (کومپیوته، هونهره، زانست).
- ریزهه کا کیم یا سهیدایان جوداهی دئیخنه دنابههرا فیرخازاندا.
- فیرگههیت سهردہم دکیمن و هژمارا سهیدایت بسپور ل دویث ریزا سدفه، ننه.

٣ - ئارمانج و هيقييٽ فيرخازىت  
بنيات ئەقىٽ خوارى بۇون :  
\_بىنە سەيدا ژ بۇ خزمەتكىرنا  
مللەتى خو.  
\_ھەروهسا دېياشىٽ جۇدا دا  
كاربىكەن، وەكى (ئەندازىيار- نۇزدار..  
ھتد.).

- فِيرخازِیت قۇناغا بەرھەقى  
دەربىرىنىت جۇدا و وەكەھەف ھەبۈون و  
پىتر خەمخورىيا ب رېڭەبرىن و بەرسىيارىا  
زىيانا خۇ و خزمەتكىرنا وەلاتى خو پىتر  
پلانىت بەرچاڭ ھەبۈون و تا مەودايەكى  
دەشەنەنەكى ئېگەشتە ۱۹۷۵

روستا میکنی پیک-میکنی سبب و فهریزا بیت به رهه قیی ب فی ره نگینه:  
 ۱ - ژلایی فیربونیقه : فیرخازیت  
 به رهه قی ئەف زانینه و مرگرتینه.  
خاندن و نقیسین کو روناهییت  
 زیانینه.

ریزگرتنا ئالیٰ بەرامبەر و  
ریزگرتنا تەقایی.

ھوار صدقی

چالاکی و ڪرياريٽ سهيداٽ  
دناف ريزيدا روله کي گرنگ ههيه بو  
ئاشڪراڪرنا شيانيت فيرخاري و زانيانا  
بازا فيربونى ب رِيڪا چالاکيه کا مهڙي  
و وهکي ڦه ڪوليٺه تا مهودايه کي  
بههره و ئارمانج و بازا فيرخازان ل  
قوناغيٽ جوڊا جوڊا ڀيت خواندڻي  
مه زاني، کو تيڏا چهند پرسياٽ و  
تيلگههاندڻيٽ ساده کو گريٽاٽ  
ڦيانا روڙانه بن، ل دُور ڦي چهندڻي ب  
سوپاسيقه ب هاريڪاريا ريشه بهريٽ  
سٽ فيرگههٽ ده ڦه رداريا شيلادزئي  
(فيرگهها بيري - فيرگهها شههيدان)  
ڀيت بنيات و ههروهسا (بهرهه ڦيا  
شيلادزئي) ب رِيڪا چالاکيه کا مهڙي  
کو تيڏا دوو ياري هاته ڪرن:

بازنا فيّرخازان و ناما نهپهنى  
دناف ۋان چالاکىيان دا فيّرخازى  
ل دويش قۇناغا خاندىنى و بازا زانىن و  
زىھاتتا خو بەرسقما چەند پرسىاران ددان  
و خالىت ھەۋپىشك دناقبەرا واندا ژ  
فەرىڭىز ۋىن چالاکىيىن ھاتىنە دياركىن و  
ب ۋىن رىيّكى زانينا فيّرخازى و ئارمانج

# خه لیل هیتیتی: نه خوشترين روز دژيانا مندا ئهو بوو دەمى من نەھ شەھيد ل چایى كورهزارى دايىن



خه لیل هیتیتی ل سالا ۱۹۶۸  
بويه پىشمه رگه و چوویه  
دناف رىزىت شورهشا  
رزاگارىخوازا گەلى كوردا.  
ل دويىف گۆتنا وي ل رىزان  
شوپيرى مala مەلا مستەفای  
بۇ و پىشمه رگه بۇ ب  
سەر بارە گایى بارزانى فە  
ھەروەسا دېيىت، بۇ من  
خوشترين روز دژيانا مندا  
ئهو بۇو دەمى مەسعود  
بارزانى ناقى من خواندى ب  
شەخسى خو گۆتى خه لیل  
ھیتیتى بىت دا مەدالىي  
پىچە كەم ئەف گۆتنە و  
ھند سەربوورىت دى بىت  
پىشمه رگه و كەسايەتىي  
بەرنىاسى دەقەرى خه لیل  
ھیتیتى دەقەنە قەدىتىدا  
بخوين.

ھىتىتى

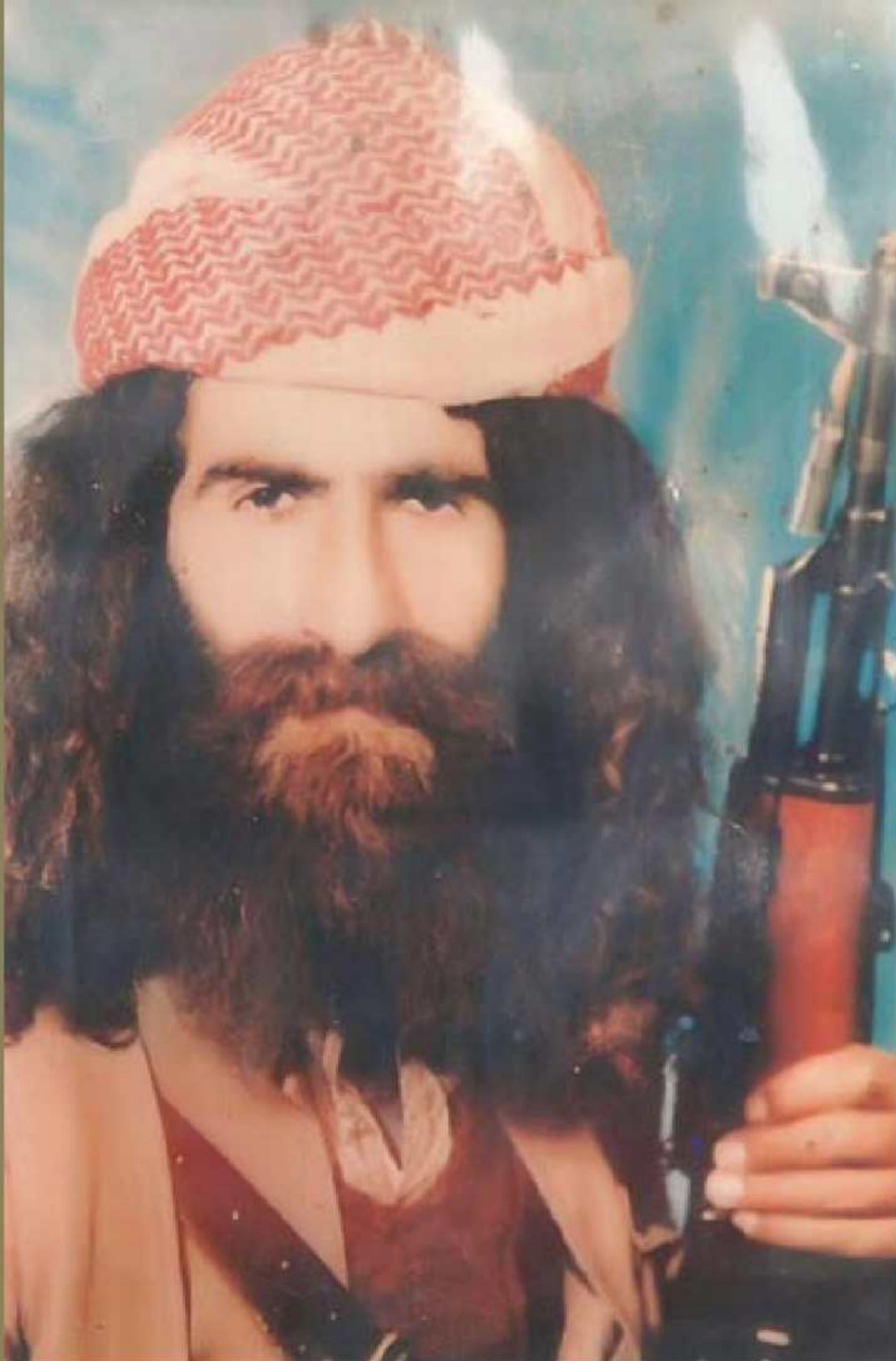
پارتى بۇو، ۋىچا ژىهر ھندى بۇو من  
گەلەكا خوش بۇو و ئەز يى بىھن فرمە  
بۇوم.

**سىلا夫 :** دوى دەمى دا ئهو پىدەقىت  
لەشكەرىي، ئانكى يىت پىشمه رگاتىي  
ل بەر دەستى هەوهەبۈون، وەكى چەك  
و جىلک و ئەف تىشىتە بۇو ھەوهە دەتە

قە، ھندەك جارا دو سالا ئەز نەدھاتمە مال،  
فيچا ژىهر ھندى ئەفە بۇو من پىچە كا  
دويرى مala من بۇو وەكى مالبات، وەكى  
دى وەك پىشمه رگە ئەز گەلەكى پى  
كەيف خوش و سەريلند بۇوم، چمنكى  
پىشمه رگاتىا من يا نىزىكى مala مەلا  
مستەفای بۇو، ژىهركە سەركىردايەتىا

**سىلا夫 :** ل دەپىكى تە يا  
پىشمه رگايەتىي، چ تارىشەيەك ھاتە پىشيا  
تە ئەگەر بىرئىن..؟

**خەلیل هیتىتى:** ولاھى بۇو من يا  
نەخوش بۇو، ئەز ل رىزان و مال و زارو كىت  
من ل هىتىتى بۇون، سالى، يان دوو، سالا،  
ھەيچەكى دا ھىم سەرەدان و دا زېرم چە



سوْزهک دابوو و ته گوت بُو ئەگەر ئەز رۆزهکا بتى ل دىرەلوكى و شىلاذى ترومبيلى بهازوم ئىدى بلا ئەز بىرم، گوت قىچا ما دەمى مىرنا تەنھاتىه.. من گوتى بەلى هەر رۆزا خودى من ب گۈزىت من دل ب خۇقە نىنه.

**سیلاف :** ل سالا چەندى تە رىھىت خو بەرداش و مەرمى رىھ بەرداش تە ج بُوو..

**خەلیل ھېتىتى:** بەلى ل سالا ۱۹۷۹ پشتى وەفاتا بارزانىي نەمر و ئەز ئىك بۇوم رى نىزىكتىن كەسىت مالا وان، قىچا بُو من دو قەھر چىبۇون، ئىك: مەلا مستەفا رىيەرەكى كورده و يا دوى ژى ئەز نىزىكى عايلا وان بۇوم و من سۆز دا

عەمەلياتا دىرەلوكى، ئەف بابەته ل بىرا من نەبۇو، دەمى ل دىرەلوكى راستە مە گەلەك شەھىد يىت دايىن، شەھىد ژى هەمى شەھىدىت بەركەفتى و سەرکردە بۇون، بەلى بُو من رۆزهکا نۇى بۇو دېيانا مندا، من پىكەممەك دەهازوت، پىكەما مالا سەيد حەسەن وان بۇو و ترومبيلى يا ترى پىشەرگە بۇو ل وى دەمى سەمکو ھاتە بەراھيا ترومبيلى ئىشارەت دا من ئەز ژى راومستىام، پرچى من يى درىز و ب رەدين و ب زھوق و پىشەرگە د پشاپىكەمى دا وەكى حىمايەت ئافرى دا من ئەز راومستىام، گوتە من خەلیل من شولەكا ب تە من ژى گوتى كەرمىكە، گوت تە جارەكى

### رېكخىستن و بەردىستىكىن..؟

**خەلیل ھېتىتى:** بەلى ھەبۇون، بەلى بۇ لەشكەرى ب تەقايى ل وى سەردىمى چەك و جىك و پارە، ھەمى ب قەتلارى بۇون و يى كىم بۇو، بەلى ئەز وەكى ئىك رى شوفىرىت مالا وان بۇوم، قىچا ژېھر ھندى من چەكەكى باش ھەبۇو و جىكىت باش مە ھەبۇون، نە وەكى پىشەرگەكى كو بەردىمەن لەشكەرى بۇو كو سالى دەستەكى جىكەن نە دىگەھىشە مە، بەلى ب تەقايى ل وى دەمى تاشت گەلەكى كىم بۇو.

**سیلاف :** ئەو زەممەتىت تە دىتىن ئەگەر جارەكى، يان ژى د دەلىقەكى دا زەممەتە كا مەزن كەفتىتى بەر سىنگى تە يان نەخوشىيەك بۇو تە چىتىت د پىشەرگاتىن دا كەنگى بۇو و ج زەممەت بۇو بۇ تە چىبۇوي..؟

**خەلیل ھېتىتى:** بۇ من نەخوشتىن رۆز دېيانا مندا، دەمى من نە شەھىد ل چىايى كورمۇرى دايىن كو هەر نە شەھىد مانە د دەستىت دۆزمنى دا، ل وى دەمى ئەز ژۆردا ھاتىم بۇو كانىا بىدللى و بۇ ناف گۈندى خۇ، مالىت ھەر نە شەھىدا پىكەفە ھاتە بەراھيا من كو ئەز سەرۈكى وى بەرۈكى شەرى بۇوم، ئىك دا كەتە گرى كانى زەلامى من و ئىك دا كەتە گرى كا بابى من و ئىك دا كەتە گرى كا كورى من، ئەفە نەخوشتىن رۆز بۇو د ژيانا مندا.

**سیلاف :** ئەگەر تو بەحسى سەركەفتىت خو يىت نەخاسىم بىكەى دناف پارتى و شوراشى دا، كىز رۆز بۇو تە يا خوش بۇويه..؟

**خەلیل ھېتىتى:** بەرى ئەم بەھىئە داستانا دىرەلوكى ئەز دى بۇو تە نوكتەكى بىرئم، ل سالا ۱۹۸۸ ل چىريا دووئ ئەم ھاتىنە عەمەلياتى، بەلى بەرى ئەم بەھىئە عەمەلياتى رۆزهكى ل گەلەي مەسىنا من گوتە رەممەتى سەمکو ئامىدى ل لېزنا گولان، خوزى ئەز ب ۋان سەرو رىدىنەن ل سەر جادىت شىلاذى و دىرەلوكى ل ترومبيلى سواربىام و من ترومبيلى ھازوتبا، پاشى بلا ئىك دەمزمىر رى ژيانا من نەمابا و ئەز مەربام، گەلەك دەم پىچۇو من ئەف سوحبەتە بۇ سەمکو كر ئەم ھاتىنە

کو نوکه پهله مانتراری دمھرا گەفھری  
يە، بى دوسكى يە، ل وى دەمى پارىزمر بۇو  
و ئەف پەيوندىھە بۇو دنافبەرا پارىزمرى  
و مروقىت گرتى دا و من پەيوندى ب  
مەكتەبا سیاسى كر من گوتى حال و  
مەسەلىت من ئەفھنە دىگەل ۋان مروڤان،  
گوتە من تو نئىيى بىمینە هەتا ئەف مروفة  
دەھىنە بەردا.

**سیلاڻ :** ل توركىيا هوين مانە ل ڪىز  
باڙىرى..؟

**خەليل هيٽىتى:** ئەم ماينە ل ويىرى  
چاقھرى هەتا سنورى ئيرانى قېبىتن كو  
رېك نەدا هەتا ھەمى خەلک ماین ل مىتىتى  
و پرا كەرم ئاغاي بچىت بۇو ئيرانى، ئەم  
نهچاربۇين ئەم بەرەف موشى بىرین، ئەم پىنج  
سالا ڙى ل كەمپا موشى ئاڪنجى بۇين هەتا  
سالا ۱۹۹۲ وەكى ھەمى كوردهكى ئەزى  
قەگەريايىھە كوردىستانى و ئەزى قەگەريايى  
ھەتا سالا ۱۹۹۲ من دەست ھافىتىھە چەكى  
ھەتا قى گاڻى ئەز يى بەردموامم ل سەر  
خزمەت و پىشەرگاتىي.

**سیلاڻ :** ئەگەر ئەم بەحسى  
پەھىت عەسکەرى بىكەين ئەقىت ل  
سەر پىشەرگا دەھىنە پارقەكىن ل دور  
خزمەتا وان ول سەر لىھاتىا وان ج پەھىك  
دايە خەليل هيٽىتى ونوکە پلا تە چى يە،  
يان ناف و نىشانىت تەپىت پىشەرگاتىي  
چنە..؟

**خەليل هيٽىتى:** قى گاڻى ئەز عەميمىد  
و ئەز ھەلگىرى مەدالىا بارزانى مە، مەدالىا  
بارزانى ژى ئەز ب شەرەفا مللەتى كورد  
ددانىم ئەۋۇزى دايە من.

**سیلاڻ :** ئەگەر خوشترىن بىرھاتتا  
خوه يا پىشەرگاتىي بۇو خواندەقانىت  
گۈقارارا سیلاڻ فەگىرى دى سۈپاسيا تە  
كەمەن.

**خەليل هيٽىتى:** بۇ من خوشترىن رۆز  
درىانا مندا ئهو بۇ دەمى سەرۆك مەسعود  
بارزانى نافى من خواندى ب شەخسى خو  
گوتى خەليل هيٽىتى بەھىت دا مەدالىي  
پىقەكەم، دەمى ئەز چويم ل پىش چاقىت  
ھەميا، نە بتى دونىايى، بەلکى ھەمى  
كەنالىت راگەھەندىنى نىشان ددا كو  
پىشەرگەك ھەزى ويىرى يە كو سەرۆك  
مەسعود بارزانى مەدالىي پىقەكەت بۇ من  
رۆزەكَا نوى بۇ دىزيانا مندا.

**خەليل هيٽىتى:** بەلى دەمى پىشەرگەي  
ئەز د دىتم نەكوي ئەز د دىتم خەليل هيٽىتى،  
بەلکو ئەز د دىتم سەركەرەكى كورد  
ژېر وان سەرو رىھان، ميناکەكى بو تە  
بىزىم ل سالا ۱۹۸۸ دەمى ئەم چوينە شەرە  
قەندىل، ئەز گەھشىتمە كەفەن لاجانى  
سەرۆك مەسعود بارزانى گازى كرە من  
و گوتە من وان سەر و رىدىنا ب تراشه  
ئەگەر نە دى زەرەرى كەھى، من گوت  
ب مەرقەدىت بارزان ئەز نا تراشم، ئەمۇي  
گاڻى ئەرس بارزانى رەحەمەتىت خودى  
لى بن گوتى برا ژى بىگەرە گوتى  
رىدىن و سەرىت قى نە بىت وانە ئەمۇي  
تو دېئىزى، ئەفە بىت شورشگىرانە، ئەفە  
بىت سالا ۱۹۸۳ بۇون، گوتى ئەفە ھوسا  
يى جوانە، ژى بىگەرە دەمى ئەرى ئەز تەنا بۇوم  
پشتىگىرى ل من كرى ئىدى ئەز تەنا بۇوم  
و من زانى كو مەسعود نەشىت رىدىنا من  
ب تراشىت.

**سیلاڻ :** دناف پارتى دا، نەخاسە  
پشتى سالا ۱۹۸۸ هوين ژى دەربەدەر بۇون،  
ھوين ل كىرى مان دەمى تول ناف  
شورەشى و پشتى ھنگى تو دىگەل مالباتا  
خۆ چووى..؟

**خەليل هيٽىتى:** بەلى سالا ۱۹۸۸ هەتا  
شەرى گەلەي بالندادا ژى مە كەمینەك دانا،  
ئەتىمالە ب سەدەھا كەنگەرەتىت دۆزمنى  
ھاتە كوشتن و ل گەلەي بالندادا شاھدا  
تۈر ل بەر ۋەددە، دا جەنارە بىكەفە تورى،  
وى دەمى ئەمۇ شەرى ژى من پشکدارىكى،  
پاشى ئەز چوومە دىگەل مالا خۆ، چىنكى  
مالا من زەلام بىت ئەز بۇوم، من ج كور  
و ج برايىت مەزىن نەبۇون و من مالا خۆ  
قەگوھاست بۇ سنورى توركىيا و ئەم چوينە  
چەللى و دویرى را چوينە مىتىتى، ل مىتىتى  
بروسكەك بۇ مە ز سەركەردايەتىيەتات  
و نافى من ژى د وى بروسكى دا بۇو،  
ھەتا ئىك ژ كادرىت وى سەردەمى كو  
كادرهكى حکومى بۇو گوت ئەگەر  
بېشىت خۆ خلاس بىكەن، ھەفالىت مە  
گەلەك چوون خۇ خلاس كر، ل كەمپا  
مېتىتى جەماعەتىت مە خۆ نىشاندanhك كر  
و خىقەتا حکومەتى سوت و سەرى قايمقامى  
شىكاند، وى دەمى دوازدە كەس ل كەمپا  
مەھاتە گرتىن ژ وان دوازدە كەسان، سى  
مروقىت من بۇون، مە پارىزمرەك بۇو گرت

كۆ ئەز سەر و دەپنەت خۇ نەتراشم، يان  
كوردىستان رزگار بىت، يان ژى ب ۋان  
سەر و رىھان بىرم.

**سیلاڻ:** چەند سالا رىھىت تە مانە  
وەسا و چەوا تە رىھىت خۆ تراشىن..؟

**خەليل هيٽىتى:** بەلى سالا ۱۹۷۹ هەتا  
۱۹۸۸ ئانكى دبوبون نەھ سال و حەفت  
ھەيقا، ئانكى نىزىكى ۱۰ سالا، ۱۰ سالا  
پىچەكى كىم بۇون و دەمى رىھىت من ژى  
تراشىن من ھاي ژ خۆ نەبۇو و ئەز بىرمە د  
دەرى گەلەي بالندادا و ئەزى بىریندار بۇوم  
شەقانە ل ھەيقا حەفت ئەم دەھاتىن و پىچ  
رەبىعە ل ويىرى بۇون، ئەف بەھجەتى سەرنى  
نۇزدارى مە بۇو، ل دەرى گەلەي ئەز بىرمە  
نەشىم دەرمان كەم، من گوتى ب خودى  
ئەز نا تراشم، بلا پى بىرم، ھندى گوت  
من گوتى ب خودى ئەز ناتراشم ھندى رحا  
من مايە ئىلا پى بىرم ئەگەر ئەز نەتراشم،  
وى دەمى ئەز بىرم بۇ لېزىنا گولان، هەتا ئەز  
گەھشىتمە لېزنى چ خوين د لەشى مندا  
نەما و ئەزمانى من نە دەگەريا وى دەمى  
سمىكىي رەحەمەتى هات ب مەقسى دناف  
سەرى من راكەت و كورت كر و من  
ھاي ژى نەبۇو.

**سیلاڻ :** پشتى تە ھاي ژ خۆ بۇوي تو  
عاجزى نە بۇوي كو رىھىت تە بىت ھاتىنە  
تراشتىن..؟

**خەليل هيٽىتى:** بەلى دەمى ئەز ھشىيار  
بۈيم و من دەستى خۆ كەنگەرە كو سەر و  
رىھىت من ب منقە نىن، من گوتى كى  
ئەف سەر و رىدىنە تراشىنە ئىلا ئەز وى  
بىكۈزم، وى گاڻى ئەو ھەفالىت حىمايت  
مەل بن كەپرى كو ئىك ژوان كاك ماھر  
كۆيى بىریندار بۇو چوو و گوتە سمىكى  
ولە خەليل يى هو دېئىزىت گافەكى من  
دەپت سەمکو ھات يى دەكەنەت و ھات ب  
منقە ماچى كر و گوت من سەر و رىھىت  
تە بىت تراشىن و ئەز و تو برايىت ئىكىن  
پا دى چاوا برايى خۆ كۈزى وى گاڻى ئەز  
نەچاربۇوم ئەز نەشىام چ بىزىم.

**سیلاڻ:** ل وى دەمى تە رىھ بەرداين،  
ئەوان رىها دناف ھەفالىت تەدا، يان بىزىن  
سەر و سىمايى تە ج پشت گەرمىيەك ددا  
ھەوه ھەميا وەك ھەست و سۆزا نەتەوھىي و  
شورمشگىرى دناف پىشەرگەي دا..؟

# رەووشىرىيا قانۇن

# ڏٻه درپنا ڙادرؤکي گونه هڪاريئه

ئەگەر ھاتو ئەو كەسى بىيى رازىبۈونا  
ژنا دووگىان زارۋىكىن وى ژىھەر دېھت  
دكتور بىت، يان كىيمىاناس بىت، يان  
دەرمەنساز بىت، يان ژى ھارىكاري ئىيڭ  
ژ وان بىت، بۇ دادگەھىن ھەيە مولھتا  
كاركىرنى ژى بستىنىت بو ھەيامەكى  
پىت نەھىت ژ (٣) سالا.

دورو: ئەگەر ژنا دووگىان ب رازىبۈونا خۆ زارۇكى خۆ ژ بەر خۆ بىھەت ب ھەر رىكەكا ھېبىت، ب مەبەست، دى ھېتە زىندانىكىن بو ھەيامەكى نە پەتىرى بىت ژ (۱) سال و ب سزادانى، مەبەست ژى سزادانا مالى يە، يان ژى ب ئىك ژقان ھەردوو سزايا خالەكا دى يا گرنگ ئەوه ئەگەر ھاتو ژنا دووگىان رىك دا كەسەكى زارۇكى وى ژبەربىھەت، سزاينى وى ژى دى ھەمان سزاينى ژنا دووگىان بىت، بەلى ئەگەر ھاتو ئەف كارە بۇ ئەگەرى مىرنا ژنا دووگىان د ۋى بارى دا سزاينى وى كەسى دى بلندبىت بۇ ھەيامەكى نە پەتىرى بىت ژ (۷) سالا و دىسان ئەگەر ھاتو ئەو كەس دىكتور بىت، يان كىيمىاناس بىت، يان دەرمانساز بىت، يان ژى ھارىكارى ئىك ژوان بىت، د ۋى بارى دا سزا دى ھېتە بلندكىن، خالەكا دى يا گرنگ ئەگەر ھاتو ژنا دووگىان ژبەر شەرمى ئەف كارە كرېت، يان روونتر بىزىن ئەگەر ئەو زارۇك ژ فەرىزى پەيىمندىيەكى نە شەرعى بىت، د ۋى بارى دا دى سزا ھېتە سقك كىن ژلاينى دادگەھى ۋە، چ ئەھى ب ۋى كارى رابووئى ژنا دووگىان بخۇ بىت، يان باب، برا، دايىك، ئانكى ئىك ژ كەس و كارىت وى حەتا دەرەجا دووئى.



ગુજરાત માટે

ل دويث قانونينا سزاداني يا عيرافي هژمار (۱۱۱) يا سالا (۱۹۶۹) د پشکا چاريدا ژ سى مادا پىك دهيت، تىدا هاتيه ژبه ريرنا زاروکى تاوانه ب هەر رىكه كا ھەيت، بەلى ژ بۇ دروستبۇونا ۋى تاواني مەبىست ژى تاوانا ژىه ريرنا زاروکى پىدېشى ب سى مەرجا ھەيە ئىك: ھەبۇونا بارى دووگىيانىي، يان بىزىن پەيدابۇونا بچوپىكى كو دهيتە هژمارتن ب مروقەكى نەتەمام، بەلى د قوناغا تەمامبۇونى دايە، يان ژى دېيت تەمام بېيت، لى ھىشتا نەھاتىه سەر دوونيايى، ھەر وەسا فاكتەرهەكى دى يى گۈنك كو جەئى ھندى يە ئاقرىي پى بىدەين ژبو پىتىر رونكىرنى ل سەر مژارى، ئەۋەزى خوارنا وان رەنگە دەرمانا يېت كو دېنە رىڭر بەرامبەرى رموشا دووگىيانىي كو ناهىئەنە هژمارتن وەك تاوان مەرجى دووئى: ژى ئەوه كو ب ھەبۇونا كريارەكى كو بېيتە ئەگەر ژ ناقيبرنا زاروکى، ئەۋچا

سەردەریا زەلامان دگەل وان ژنیت دناش  
دەزگەھان دا کار دکەن

جڙاڪڻي مه دا ڙن گلهٽا نازکه و  
نهشيٽ هندهك ديواران بشڪينيت ڙبهـر  
وئي ٽـيـڪـيـ ٿـهـوـ ڪـيمـاسـيـيـتـ هـهـيـنـ نـهـشـيـتـ  
ڙـيـ قـورـتـالـ بـيـتـ دـاـكـوـ شـهـرـمـزارـ نـهـبـيـتـ  
دـنـاـفـ جـڙـاـڪـيـ دـاـ.

يا باشه ئهوه ئهو ژنيت رولى خو  
ديتى و ديسان هەمى رىكخستىيەت ژنان،  
ھەمى شيانىت خوب مەزىخن بۇ بدهىت  
قە ئىانا مافىت وى ژنا ڪاردىكت  
داكىو ئهو ژن بشىت ب هارىكاريا  
وان بىگەھىتە ھەمى ھىقى وئارمانجىت  
خۇ، و باشه لىرۇنەكا قانۇنى بھىتە پىك  
ئىنان بۇ بەرەقانىيىكىرنا مافىت ژنى ل  
ھەمى دەزگەھان داكىو ئىدى بەس  
بىت كىم سەحىكىرنا وى و پشتگوه  
ئىخستا وى ل وان جهان، دا ئەف چەندە  
بىتە ئەگەرى ھندى كۈرىزى ژنى پتر  
لى بھىت، نەك ب كوتا دەربچىت و  
مەنھتا خودانە سەر سەرى وى، ديسان  
دېيىزىنە وان دەزگەھان ئىدى سەبرى ژى  
سنەدەت خە ھەنە.

چونکه دم هات مل بملی ههڦدو<sup>۱</sup>  
کار بکهين وئهُم ههُردو مروقيين دقيٽ  
ريزى ل ههُردو بکرين ئيٽى گودو  
نهشڪيٽين بو بهرڙموهنديٽين خو ڀيٽ  
تاكه ڪهسي ، بلا لسهر بناخى شيانا  
ههُرڪههُك چ ڙن يان زهلاام رولي خو  
بيٽن ، دابشيٽين جڻاڪهـ ساخلهـم بنيات  
بنين دا بيـنه ئولـکو بو جـيلـ دـيف  
خـودـا ، ئـهـگـهـرـ بـقـىـ شـيـوهـيـ بـچـتـ دـىـ  
جـڻـاـڪـهــ کـىـ نـهـسـاخـ وـپـرـيـ ئـيـشـ وـئـهـلـهـمـ  
بنـياتـ نـيـنـ وـدـىـ بيـنهـ ڪـهـسـيـنـ نـهـزانـ  
ونـهـفـمـ دـ دـيـرـوـڪـيـ دـ .

بگههینیت دناف جھاکیت جیهانی  
دا و بهرا پتر ژنی رولهکی بهرچاٹ  
دیتیه و شیایه بگههیتہ بازهکا مهزن  
و خو پی گههاندیه دھهمی بوارهکی،  
چ زانستی بیت، یان سیاسی ....هتد  
د ڦی سهردھمی پیشکهفتشی دا ریڑھکا  
مهڻن ڙجھاکیت جیهانی ژنی رولهکی  
بهرچاٹ دیتیه و شیایه رولی خو د همر  
بیافهکی دا بیینیت، ههتا وان کاریت  
مهزن، وہکی چونا سهر ئهختهران  
و فروکهوقانی و نوژداری و پهرومددی  
و..هتد ول ڦی سهردھمی ژن یا دیاره و یا  
دیبیڑیت ئهزا دی جھئی خو پرکھم، ئهزا دی  
بریاری دھم، لی ئهگھر ئه سه حکھینه  
جھاکی مه و دناف ده زگههیت مه،  
چ حزبی، یان حکومی بن، دڑاتیهکا  
بهرچاٹ دھیتہ پیش و بهردوام ههول  
ددمن روپی ژنی کیم بکھن یان نهزان  
و بی شیان و کمسهکا سٺک ل قلهلم  
بدهن و ناهیلن، ئهڻ رنه روپی خو بیینیت  
و ههمنی ریک لی دھینے گرتن دا کو همر  
وہکی خو بمینیت و پیشنهکهفیت، ئه م  
درانین ریڑا زهلامان ل پترا جهان پتره و  
ریڑا ژنی یا کیم، ڙبھر وی چهندی هیڑا  
وان زالتھ ل سهر یا ژنی، هه رچهندھ ژن  
ب ههمنی و هفاداریا خو کار دکھت، ڙبو  
هندی کو بشیت دکار و ئه رکیت خودا  
یاسه رکهفتشی بیت، بهلی ب مخابنیقہ ب  
هندھک ریکیت دی ل بهرسینگی وی  
رادبن و دڑایه تیا وی دکھن، هه رچهندھ  
ژنی ب ههولیت خو شیایه جھئی خو  
بکھت د پترا جهان دا، بهلی بهردوام  
یا قوربانی ددهت، چونکی ژن، دناف



وہ فیدا چھلکی

ڙن ئه و که سه یا کو ئه م دبیژینسٽ  
دایک، خویشک مهت، خاله ت  
دو تمام، هه ڦئین.. هتند.

ئەف نافە گەلەك دېپروزى دنافا  
ھەرجىڭا كەلىدۇر، رېزەكە ئەھەرە  
مەزن ھەيە ل دەۋىت ھەممىان، دەقەندىدا  
دەمىز ژىنلىك ھەرجىڭا كاركىرىا،  
وەكى كەسەكە پەلە دوو و بىشىان  
دەاتە ھەزىزلىك و ب چاقەكىن كىيم  
تەماشە دەكەر و مەفيت وى دەاتىنە  
بىن پىرىزىن تا كەن كەن كەن كەن  
مەودايى كۈزۈن ئىيدى قەبۈيل نەكەن و  
رابۇون ب داخوازىكىرنا مەفيت خۇ وەك  
مروف، ژىېرکۈل وى دەمىز زەلامان  
ب تىن ماف ھەبۇون، تا گەھشتىيە وى  
مەودايى و شىان جەن خۆل وان جها  
ب گەرن يېت تىندا كاردەن، رۆز ب  
رۆز ژىنلىك ژېخەمەت ھندى كەن كەن  
خۇ باشتىر سىنىت ھەول دا بىر خۇ بىر

# شیخ عەلی گەلیرمانی: بىرۋباوهرىت پىشىمەركى كۈردىستانى گەلەك بە ھىزىن و بەھىزىرن ئە<sup>كى</sup> سەركىدە و سوپا و مۇھەتا بەغدا ھەمەن



شیخ عەلی شەمسەددىن تەها گەلیرمانى، ل سالا ۱۹۵۸ ئى ھاتىيە دونياپى، ژېھر شورەشى نەشىيا بەردهوامىي بەدەتە خواندىنا خۆ، لەوا پاشتى قوناغا شەشى بىنياتى خواندى دەھىلىت و ل سالىت حەفتىان قەستا ناف شورەشى كريي، دو سالان ژ شورەشا ئەيلولى ژى پىشىمەرگايەتى كريي و پاشتى خۆپيانا سالا ۱۹۷۵ ئى وەك گەلەك كوردان قەستا مالا خۆ كريي و ل سالا ۱۹۷۷ ئى دەست ب رىكخستىت نەپەنى كريي تا سالا ۱۹۸۱ ئى، پاشى جارەكا دى بۇوييە پىشىمەرگە و تا نوکە ژى هەر بى بەردهوامه ل سەر خەباتا خۆ، ل سالا ۱۹۷۵ ئى مالبات پىك ئىنایە و نوکە فەرماندى يەك ۴۱ ل بازىرى دەھۆكى و دەمى ۋالا ب سپۇرتى و نۆچە و پىشىقەچۇن مېھقانان ۋە دبۇرۇنىت، ل زارۇكىنیا خۆ ئارمانجا وى ئەوبۇو بىيىتە پىشىمەرگە، ئارمانجا وى ياخىنە ژى ئەوه كو مللەتى كورد سەرفەراز بىيت و دەولەتا كوردى ل سەر دەستى (مەسعود بارزانى) بەھىتە راگەھاندىن.

دیدار، ھىدا ەبدۇلا

کەسەك ھەبىت مەھىانى ل نك  
مە وەرگرىت و دەۋامى نەكەت،  
ئەز دېيىزمه ھەوه يا ھەى بۇ مىناك  
كەسەكى نەساحە و نەشىت دەۋامى  
بىكت، يان كەسەك ھاتە خانەنىشىن  
كىرن، بەلى ئەقە ماھىت وانه، بەلى  
وھكۈ دى بى بەنانە و دەۋامى نەكەت  
و مەھىانى وەرگرىت ل نك مە، ئەز  
تەھەدايى دەكەم، لى وھكۈ دى ئەو  
خەلکى نەھىتە دەۋامى كى نە؟  
ئەو خەلکن ددامەزراپانى دىنە ل سەر  
میلاكى زىرەقانىي و زىرەقانىت  
بەپرسان و كۆچكىت ئاغانە و  
دەۋامى ناكەن بۇ مىناك يىن ھەى ۱۰  
زىرەقان يىت ھەين و بىتى زىرەقانەكى  
ل گەل، ل حزىي ژى ب ھزاران ڪادر  
مە يىت ھەين دسلكى حزىي دا و دى  
بىنى چار زىرەقان يىن ل گەل و ئىك  
دەۋامى ناكەت.

سیلاف: هندهک سیاسییت بهغا  
دگوتن ههريما کوردستانی ئىكەم  
ههريمه ل جيھانى سوپاينى وى ژ يى  
دهولهتا وى بھىز تر، تو چەوا بھرى خۆ  
ددىيە بۆچوونا وان؟

شیخ عهلى: ئەز دبىرەم ئەف بۆچوونە  
يا خەلەتە، هەكە تو بەرى خۆ ب دەيە  
مەھیانیت سەربازیت عێراقی دى بىنى  
مەھیانیت هەمیان ژ ملیوونەكى پىرن،  
ئەفە ژ لایەكى ۋە ژ لایەكى دى  
ۋە ژ ئالىي چەك و توب و فروكەيان  
ژى ژ هەريما كوردىستانى بەيىز ترن،  
بىتنى ئىك تشتى سوپايى هەريما  
كوردىستانى يى هەى ژ يى سوپايى  
عێراقی ب هېيىز تر ئەۋۇزى بىرۇباومەرت  
پىشەرگەينە و بىرۇباومەرت وان  
پىشەرگى كوردىستانى گەلەك ب  
ھېيىز و بەيىز ترن ژ سەركارە و سوپا  
و حکومەتا بەغدا هەمیي.

دینار، براستی ژی ۵۰۰ هزاران نه چ پی دهیتە کرین و نه مروڤەك دشیت پی ب قەتینیت، بەلی ٽەفە ھەمی بۇ حکومەتا بەغدا دزفریت، چمکى تاکو نوکە وان ئاریشا پیشەرگەی چارە نەکریە کو پیشەرگە ب سەر لەشکەری عێراقی بھیتە گریدان و مەھیانیت وان ژ بەغدا بھین، و تا نوکە مەھیانیت پیشەرگەی ژ بۆدجا ھەریما گورستانی نه و ئاریشا پیشەرگەی ل بەغدا ئیکلا نەبوویە و ھیشتا برىقەیە.

## سیلاف: بُوچى گۈھۈرینا

بەرپرسیت لەشکری ل ھەریما  
کوردستانی یا کیمە..؟

شیخ عهلى گهلى: گوھورینا  
به پرسیت له شکری یا جودایه  
ژ گوھورینا به پرس و کادریت  
کارگیری، هه که چ کیم و کاسی  
ل سهر به پرسه کی له شکری  
نه هینه دیتن، زوی ب زوی ناهیته  
گوھورین، لی مانا وی ئه و نینه کو  
ب ئیکجاری ناهینه گوھورین، به لی  
دهینه گوھورین لی کیم و هه تا  
ل سالیت بووری مه گلهک کادر  
و به پرسیت بلندیت له شکری بیت  
گوھورین و خانه نشینکرین، لی ئه قه  
۱۰ ساله ئهز ل قیری و من دو جaran  
یا داخواز کری ژی بهیمه گوھورین،  
به لی داخوازا من قه بول نه کریه،  
دیاره مانا من ل قیری دبه رژوهند دایه  
له وا.

سیلاڻ: دبیرڙن گهلهک ڪمس  
دناف سلکی لهشکری دا مههيانان  
وهدگرن و دموامي ناکهن، ئهڻ  
چهنده راسته و بُوچي..?

شیخ عهلى: ئەز وەکو بەرپرسى  
فەرماندا دھۆكى تەھەدایى دەم

سیلاف : تو دبینی کیش پتر  
دشیت خزمہتی بکھت، ئەو بەرپرسی  
لەشکری ئەھوی ب حوكمی خزمہتی  
بوویه بەرپرس، يان ئەو بەرپرسی ب  
حوكمی باومرنامیت خۆ...؟

شیخ عهلى: تو نهشیئی بیڑی خودانی  
با ورنامی ڙی و تو نهشیئی بیڙی خودانی  
خزمہ تی ڙی، ئانکو ل سهر کھسینیا  
وان دمینیت، ئانکو مه دگھلہ ک  
جهنگان دا دیتن باش و خراب دناف  
هه ردو ئالیان دا ههبوون.

سیلاف : ئەف كەنجىت ژنوى  
دەھىئە دامەزراندىن تو دىبىنى دى شىئ  
جەنكەن ؟

شیخ عهلى: دهمى ئەم بۇوينه  
پىشىمەرگە، ئەم ھەمى گەنچ بۇوين و  
كەس ژە مەل مالا باپى خۇنە رابۇويەقە  
و فېرى جەنگان و شۇرەشان بىيت،  
نەخىر مە ھەميان ل دەمى گەنجاتىيا  
خۆ قەستا ناف شورەشى گەنچىيە و  
ھەكە كىم و كاسى ددەستپىكى دا  
ھەبن ژى ب بۇرينا دەمى يېت چىبۇوين،  
بەلى ئەف گەنجىت نوكە دھىن دېنە  
پىشىمەرگە، مەشق پى دھىتەكرن و  
دھىتە فېركرن، لى ھەتا ئەو گەنچە  
نەكەقە دەجەنگەكى دا و مەرۋە  
وان نەبىنىت مەرۋە نەشىت شىانىت  
وان ب ھەلسەنگىنىت.

سیلاف: ب رنگه کی ته‌فایی  
گازندا کیمیا مه‌هیانا دناف  
پیشمه‌رگه‌ی دا یا هه‌ی، بوچی  
مه‌هیانست وان دکلمن...؟

شیخ عهلى: راسته مههیانا وان  
یا کیمە و ئەم ھەممى باش دزانىن  
نوکە کوردستان و جىهان دچەوانە  
و بازار چەند يى گرانە و گریت  
خانيان چەند دگرانن و ژنويىكا  
مههیانا يىشمەرگەيەكى ۵۰۰ هزار

# دلېر جازىرى و بېشىار د کاردىزى نۇي دا دى پىكىھى بن ..



ل دور وي پىيارى كا ئەرى دلېرى ل بېر نىنه بەيىتە كوردىستانى و بجهماورى خوه شاد بىت، دلېر دېيىزىت: دخازم ب هەمى قە بەيىمە كوردىستانى و گەلهك حەز كوردىستانى دىكم و هەقدەم دخازىت بەرەمەيت وي زىددەتر ل كوردىستانى بەيىتە گوھدارى كرن و گوت ئى : كەيىخوش كو دو كلىپىت من ل كوردىستانى گەلهك بىنەر هەبۈون.

هاتە كىرتىن، هەتا گەلهك ھېرىش و گەف ئى هەبۈون و بوبۇن من وەك سترانبىز، ئەقە هەر ئى كەقىدا من قىايە بىمە سترانبىز، بەلى ئېھر چەند ئەگەرەكىت نەخاسى من پاش ئىخست و نوكە ئى ئىكەم كاروانى خوه من دەست پېكىريه و ترس نىنە، بەلى دزانم دى نقىنەن، چەمكى ھەندەكىت هەين حەز مروۋى دىكەن و ھەندەك ئى نە، ل دور كارى دويىتى دلېر دېيىزىت: من دويىت دىگەل ھونەرمەند سامان شەوكەت چېكىريه، بەلكو ستران نەيا من بوبۇ، يا سامانى بوبۇ، لهوا ئەز نەشىام ھەنداخازىان بىكەم، ژوان سیناريويا وي يا ب دلى من نە بوبۇ، لهوا ھەندا ماشەقان نەبوبۇن، بەلى دويىتا منا دەيىت دى دىگەل بەشارى بىت و كارەكى باش دى پېكەم كەم،

ژلايى خوقە ئى بەشارى ئى گوت : من دلېر ھەلبىزارت، چونكە بەرى نوكە ئى مە كار پېكەتە كريه د كلىپەكا دلېرى دا ئەز وەك ئەكتەر پشکدا بوبۇم و سەركەشتەكا وي كلىپى باش بەمستخۇقە ئىنا، لهوا من دلېر ھەلبىزارد و گەلهك ھونەرمەندان ھارىكارىا مە كريه، نەخاسىمە ھونەرمەندىت كەچ و تاكو نوكە من پەيەمنىدەكاكا باش يا دىگەل دەشنى و چۈپىيەنى و دخازم دىگەل وان ئى من كلىپ ھەبن، بەلى ھونەرمەندىت كور ھەنداشتەقانىا من نەكريه دەمى بويىمە سترانبىز، نازانم ئى ئەگەر ئى چ بوبۇن،

## دیدار زىدان سوبىمى

ھەردۇو ھونەرمەندىت كەنچ دلېر جازىرى و بەشار تاها د دەقىيتە كىيدا بۇ سىلاڭ دېيىشىن و بەحسى دوماھىك كار و پەرۇزەمىت خوه دىكەن و ھەقدەم برىڭىكا سىلاڭ بۇ ئىكەم جار سوپرايزا خوه بەلاف دىكەن كو ئەۋۇزى سترانەكە دويىتە و بىيارە د ھەيامەكى نىزىك دا بەيىتە بەلاف كرن.

ل دىسپېڭى دلېر جازىرى ل دور نويىرىن كار و بەرەمەيت خوه بۇ سىلاڭ دېيىزىت : پشتى بەلاقىرىدا دوماھىك ۋىديو كلىپا من كو دويىتەك بۇ دىگەل ھونەرمەند سامان شەوكەت نوكە ئەز مژۇلى كارەكى نويىمە كو سترانەكە ئىنگالىزى يە و ژئاواز و موزىكىت من و ژلايى بەرەم ئەتەرەكى مەزىنى تۈرك ب ناڭى حوسىت قە دەيىتە چاقدىرىيەرن .. ژلايى خوقە ئى بەشارى كو ئىكەم جارە وەك سترانبىز دى دەركەۋىت پشتى كو بۇ ھەيامى چەندىن سالا وەك مىكىياز دانەرى ھونەرمەندىت كەچ كار كرى دېيىزىت : نوكە دو سترانىت من بەرەھەقىن بوبەلاقىرىنى و ئىك ژوان من كلىپ كريه ئى، سترانەكە كوردى ياكەقىنە من نوى كريه و ب باشتىرىن كەھەقىنەتەن ھاتىيە ۋىديو كلىپ كرن، دانس و سەما تىدا ھەيە و ژېھر رەمۇشا نوكە ئەم تىدا ژقانى بەلاقىرىدا وي من پاش ئىخستىتە.

ل دور وي چەندى كانى بۆچى بەشارى قىا بىيىتە سترانبىز و ترس ژ وي چەندى نىنە ژلايى جەماورى قە نقىنەك لى بەيىتە گرتىن، بەشار دېيىزىت: راستە دەمى ئەز مىكىيازدا نوكە ئەلەك نقىنەك ل من

# سەرکوارەن چىزلىرى

ھەممىي ئەندىنى



## ئەقىندا

ژ دەمەكى دوور، پەنچەرى ئاقاھى تارى بۇون و گەماندىت جادان ژ دەنگى داروباران بىددەنگ بۇون، بىددەنگىي دەستپىّكىر، ب تى دەنگەك ما ول گەل ئاسمانى شىن يى نە خشاندى ب سىتىران، ئەو ژى شەقە د گەل ئەقىنداران دېھىچىت و سترانا ئەقىنداaran دلورىنىت و دلى خوه ل سەر دەستىت خوه دانايىه. بەرخودانەكا ب لەز ل سەر زەمینا مە دەكت و ل پارچەيىت ئەردى و گىايى خوه و چىكىت خۇناقى ل سەرن، ئەف بىددەنگىيە دەيتە قەتاندن و مينا دەنگى دىكلان دەگەھىتە ئاسمانى، ل سېيدەكا زوى زوى و هەر ل وي دەمى سىتىر ئىل ئىل بەرزە دېن.

## پىقاڭوڭ

دەمى چاھىن من يىن گەش ل سەر زنجира چىايىن بلند رادومىتن، ھازرا من ھزار سالان دزفرىتە ئەفسانەيىن كەقىن ئەمۇين جوان و بالكىش و ئەو ئەفسانان دېيىزىت: دايەكى چوارده كۈرىت وى ل قادا شەرى بەرزىبۇون و ژ خەم و نەخوشىيەت خوه بۆينە بەرىت خولىكى، پىدەقىيە ئەو شەر لىكدان ب دووماھىك نەھىيەن و چ دويماهىك نەبن و ئەف ھەمى كەقىت چىايى، ئەو دايىكىت خەمگىن، بىددەنگ ماينە بەرىت رەق.

## ل بەر بايى پرسىاران

تىتى ئەز دېيىز نە ژ بىھىشىبۇنى يە، بەلكو ژ وي ھەستا خەربىيەتىيە يَا دویراتىي چىكىر، دویرىبۇن خەربىيا من راستەرى دەكت و رىكى نىشا من دەدت و ئەوه كو كوقانىت من درەقىنەت. د ناف وى كۆما سىتم و گەفيت ئەز ژ ھەمى رەخان دوورپىچكريم. ئەز وەكى ھەمى مەرۋەن خودان ۋيانم، لى بەلى دەليقە و دەرفەت و سەقا بۆ من ھلنەكەفتىيە ئەز بەھە و ۋىنەت خوه وەكى خەلکى بىكارىيەن، من ھندهك ئىنيت و داخواز ھەنە پى گەفل كەسى ناھىتە كىرن، گىانى چ كەس و دەولەتان پى ناھىتە لەقاندىن و ھەزاندىن. ھەرە داخوازا من د ۋيانى دا ئەوه؛ ئەز ژى ھەست ب ئىمناھىي بىكم، دەمى ل من دېيتە سېيدە و ئىقشار و ئەز ژى وەكى غەيرى خوه دلى خوه بىھە وى يى من نەقىت. سەرى نەخەشىيا من وەلاتى منه ئەمۇي ئەقرو د بن جەنگى و سىتم و زۆرى و تارىي قە دنالىت، وەلاتى ھەردمە ل سەر ھازرا من و گاۋەكى ب تى ژى ژ بىرا من ناچىت. چىيە ۋان خەون و خەيالىت من ئەمۇي پشکەك ژ مافى رەوايى من ب بەر ھەر و بابەلىسەك و رەشمەبايىت سىتم و زۆرىي دئىخىت، بۆچى گاۋىت من دەيتە گىريدىان، خەونىت من دېنە كۈزەك، ژېر وان دەزمەناتىت ل من دەيتە كىرن و ناھىلەن حەويان ب لەشى من بىكەۋىت و ۋيانا من دەكتە دوژەھەكا ھەروھەرى، نە سەر بۆ ھەى نە ژى بن.

# كچەكا كۈرە ئەلمانىا ب دەنكى فۇھ مەندەھوش دەكت

ئىدان ئەپىمى

دیلان خوشناؤ ئەو كچا ھەولىرىيا شىايى ب دەنكى خويى سەحرى بىنەرىت ئەلمانىا مەندەھوش بىھەت و بىيىتە جەھى بالا مىدىيائىت وى وەلاتى، لى تا نوكە ل گوردىستانى دىلانا ۲۲ سالى ئەف نافدارىيە پەيدا نەكىرىيە.

دیلان د بەرناમەيى (زمقۇيس) ئەلمانى پشکىدارىيەت و دېيتە جەھى بالكىشىا گوھدارىت ئەلمانى و پشتى بەرناમەي زى دىلان پىنگاۋىت خوه بەرەڤ سەركەفتى فە دھاۋىت و ب ستايىلى پۆپ دېيتە جەھى گەرنىكى پىددانا مىدىيائىت ئەلمانى، دىلان خوشناؤ كچەكا ھەولىرى يە ول ھەولىرى ژدائك بۆيە و نوكە ل ئەلمانىا دژىت و خۆدانا چەندىن بەرھەم و ڪلىپايمە د پرانىا بەرناميي ئەورۇپى دا پشکىدار بۆيە.

# کیک هندی دبیہ قرالبانی ٹھمریکا

کچه کا ئەمریکیا نفس هندی ب ناٹی (نینا دافلوری) شیا ناسناھی  
شاهجوانا ئەمریکا بولو سالا ۲۰۱۴ بدهست خوّقہ بینیت، پشتی  
ھەفریکە کا دژوار دگەل ۵۳ کچیت دیتر کری، ب قى چەندى رى  
نینا دبیتە ئیکەم شاهجوانا پیست رەشا ئەمریکى و بەری نوکە ناپیورى  
شاهجوانا ولایەتا نیویورک بولو.  
نینا دافلوری خودان چەندین سالو خەتیت تیکەلی روزئا فایى و ئاسایاواي يە  
و د زىي ۲۴ سالىي دايە و نورڈارىي دخوينيت و حەزدەكت بىتە نورڈارا  
ژنان نەخاسمه نورڈارا تايىەمەنداندا زارو كبوونى.

پشتی کوو ڪچه کا میسری توشی دهست دریزیا  
ب کومه ل دبیت و پاشان رموانه هی نه خوشخانی دهیته  
کرن و د ئه نجام دا سه روکی هلبزار تیه وی و لاتی  
(عبدالفتح سیسی) سهر مدانانه خوشخانی دکھت و  
دا خازا لیبورنی ژوی ڪچی دکھت کو نہ شیاينه  
و هک دھوله ت وی ب پاریزن ژ دهست دریزی همربویه  
(غاده) یا ناقدار ب ورژینه هترین ئه کتھرا عمره ب  
د داخویانیه کی دا دبیثیت : بوچی کھس ژی  
دهست دریزی ناکھته لسھر مه.

(غاده) د په یامه کا خوه دا دبیژیت :  
 خوزیکیت وی کچا دهست دریزی کریه سهر  
 چونکه سهروکی و هلاتی سهرهدا نا وی یا کری  
 چهندان یا ب بهخته ئه ری بوچی که س دهست دریزی  
 ناکه مته لسهر مه زی

(غادھىي) مەبەست ۋ ۋەن گۈتىن خوه ئەوبۇو  
داکۇو وەك قىن كچىن چاڭ ب سەرۇكى مىرى  
بىكەقىت لىن ئەف چەندە دېيتە  
ئەگەر تورمۇنا جەماوەرى  
و ب توندى ھىرش  
دكەنەسەر ناڭبرى





## نوژداری سیالاف

# نهساختا کورونا

د. ئاشتى عەبدۇلھەمەگىم

و بىئەنژىن دوير ژ سەروچاڭىن مروقان.

چ ۋاكسىن دژى نەساختى نىنن.  
چارەكىن:

چ دەرمان نىنن بو بنېرىكىرنا نەساختى، بەلىٽ شەر دىگەل ۋايروسى دەھىتەكىن ژلايىٽ هىزىا بەرگريا لەشى ۋە... هندەك دەرمان دەھىنە دان ژىو سىستەكىرنا كۆخكى و ۋەرىزىت دەنلى ژىلى ڙانكۈز و تابېكان.

كۆخىنى يان بىئەنژىن، دىسان ب رىكَا دەستكىرنى و چوونا دەستى. پىر نەساختى يا بەلاقەل و مەزىت زەستانى و پايزى، ھەرچەندە دېيت ل ھەر وەرزەكى بەلاف بىيت.

### خو پاراستن:

شويشتا دەستان، ب ڪارئىنانا بەردەقكان ل جەھىت ب قەرەبالغ، نويكىرنا بايى ژوران، ۋەدەر كىرنا نەساختى ل جەھكى تايىبەت و دويىركەقتن ژ تىكەلما نىزىكى وى و كەل و پەلىت وى، كۆخىن

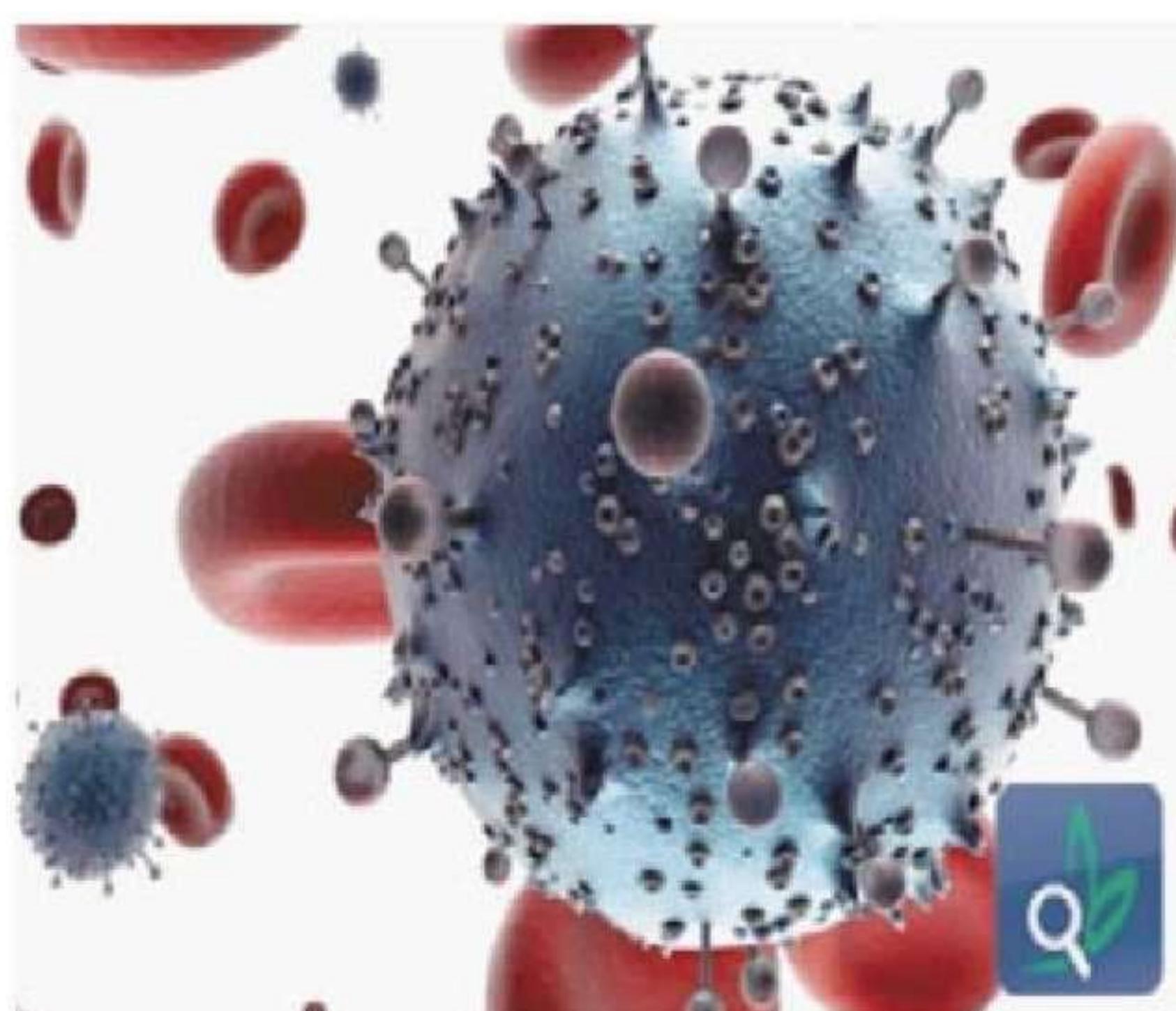
ئەقە نەساختىكە كا ۋەگەرە ئەگەرا وى نىشەكى ۋايروسايدى ب ناقى ((کورونا)) كو دىكەفيتە دناف دەزگەھىت بىئەن ھەلکىشانى و ھەرسكىرنى يېت مروقان و هندەك بالندە و گيانەوران دا. نىشانىت نەساختى دىكەقنة دنابەرا سەڭ ھەتا گران دا. پىريا نەساختان تووشى ھەودانا دەزگەھى بىئەن ھەلکىشانى دىن و يا بەلاقىرە ل زاروکان و دانعومران.

### نىشانىت نەساختى:

دەمى دەست پىددەن وەك نىشانىت ئەنفلومزانە، ئانكۇ نەساختەست ب سوتنا گەرويى دىكت دىگەل كۆخكى و تايى و ڙانەسەرلى و دەن ھاتته خارى و بىئەن تەنگىي بى ماۋەيى چەند روزەكان و نەدويرە نەساخت پاشى ھينگى بسەرخوچە بەھىت و ساخ بىيت، بەلىٽ هندەك جاران نەساخت و مرار دېيت ھەتا دېيتە سەددەما ھەودانا دژوار ل سىھان كو دئەنجامدا ۋايروس ناھىيەت ئوكسجين بىگەھىتە دناف خوينى دا و ئەندامىت لەشى ڙكار دىكەقنى و نەدويرە خودان بىرىت.

### رېكىت ۋەگۇھاستى:

ۋايروسى ڪورونا دەھىتە ۋەگۇھاستن ب رىكَا پەشكىت دەقى و دەنلى، نەخاسىم ل دەمى



## تىلىسکوپا ئەمما مەزىتل دۇنیاىي دى ل سو گۈپىتكى چيايەكى ل چىلى ھىتە دانان



گۈپىتكى چيايەكى ل دمولەتا چىلى كو بلنداهىا وى دىگەھىتە ۲۰۰۰ متران هاتە پەقاندىن و راستىرىن ژبو دانانا تىلىسکوپەكى مەزن ب تىشكى دىن سورى دا ڪاردىكەت ژبو ديتا ستىر و ئەختەرىت ئەسمانى. ئەف تىلىسکوپى نوى خودىكەك پىقەهە يە روبەرى وى تەممەت نىقا يارگەھەكە تەپا پى يە كو دى ھارىكاريا زانىيان كەت پىر ژ بەرى گویر ل ئەسمانى بى بن بىنىرن. نەو جە يى بەرھەقە بول دانانا تىلىسکوپى كو دى ب دوماھى ھىت د ماومىي ۲ سالاندا. مەزىتىرىن ئارىشە د دانانا تىلىسکوپى دا خودىكە وى يازىبەلاھە كو يابىكەتىيە ۷۹۸ خودىكىيەت بچويك فرمەيا هەر ئىككى متر و نىقەن و ستوراتىا وان نىش سەنتىمترە. ئەف تىلىسکوپە دى وىنەيىت ۱۶ جاركى زەلالتر گرىت ژ تىلىسکوپى ھابل. بەھايى تىلىسکوپى پىرە ژ مiliارەكى يورو و دى ۱۵ دمولەتىت ئورۇپى پشىدار بىن د دانانا وى دا.

### هندەك بەلگەيىت نوى بىردىوا پەيدابۇونا ھەيقى



ژ قىكەفتا ئەختەرەكى دىگەل ئەردى دسەلمىن كومەكى زانىيان گەھشتە هندەك بەلگەيان كو ئەختەرەك ب ئەردى كەفتىبوو بەرى مiliارىت سالان و دئەنجامدا ھەيقا مە پەيدا بىبۇو. شروقەكىن پارچەيىت كەفران ئەۋىت رابەرىت ئەسمانى ژ بانى ھەيقى ئىنایىن دەمىن گەشتا ئەپولو ۋى چەندى دسەلمىن. ل دويىش ھىزرا زانىيان ھەيقا مە يابەيدابۇو پشتى قىيك كەفتا ئەردى و ئەختەرى ((تىا)) بەرى ٤,٥ مiliار سالان. شروقەكىن پارچەيىت كەفرىت ھەيقا مە دىيار دكەن كو هندەك كەرسىتە تىدا ھەنە ژىددەرى وان ژەمرقەھى ھەيقى يە.

### قەدەتىنا هندەك تەقنىپيركىت ماسىخور

زاندا ب سەر هندەك جورىت تەقنىپيركان ھەلبۇون ماسىيا نىچىر دكەن و دخون. بەرى نوكە زانىيان ھەزىدەك تەقنىپيرك مىش و موران دخون بەللى هاتە زانىن كو خارنا ماسىيان يابەلاقە دناف وان تەقنىپيركان دا ئەۋىت ل بەر لىقىت ئاقا دەزىن. هندەك جاران تەقنىپيرك ژەھرىت ب ھىز بكاردىئىن ژبو كوشتا ماسىيا كو قەبارمىي وان چەند جاركى ژ يى تەقنىپيركاكا مەزىتىرە. داكو تەقنىپيرك ماسىيەكى نىچىر بىكت دوو پىيەت پاشىي لسەر بەرەكى يان گىايەكى د روکومىنېت و دوو پىيەت پىشىي لسەر ئاقى دادنىت و خۇ دماسىي و مردكەت و دكىشىتە دىيمى و پاشى دخوت.



# دی چاوا سوتنا چارهکەن

و پترين رويدانىت سوتنى چىدىن ل لىيانگەھى دەمى زارۇك بزافى دكەت دەستكى ئاغلەويىكى بىگرىت و درېزىتە سەر خۇ لهوا هندى بشىين دېقىت چاھىت تەباخى يىت پشتى بكاربىن و دەستكىت ئاغلەويىكى دويرىيەخن بۇ پشتى دا ل بەردەستى زارۇكاكا نەبن.

٤/ دېقىت بزانىن پلهيا گەرماتىا تەباخا غازى ژەرفە چەندە، دەمى پلاميا گەرماتىيى بلند دكەن بۇ بژارتاتاشتا، چىدبىت گەلەك گەرم بىيت و بىيته ئەگەرى سوتنا زارۇكى ئەگەر كەمە سەر يان دەستى خو كرى.

٥/ چىتايىت تشتىت وەكى دەمزمىرا و خودىكى، يان يارىدا دانىنە نىزىكى لىيانگەر، چونكى ئەف رەنگە تاشتە زارۇكى بۇ خۇ دكىشىن و زارۇك دى بزافى كەت بگەھىتى.

٦/ دېقىت پشت راست بىن ژگرتا غازى و بتلىيەت غازى يىت گەيداى بەباخا فە پشتى بكارئىنانى دا غاز ژى نەھىت ئەگەر زارۇكەكى ب دىزىكىفە سەركى غازى فەكر و دېقىت بتلىيەت غازى ل دەرفە لىيانگەھى بن ل جەھەكى فەكرى وەكى باخچە، يان بەلەكونى و دېقىت يىت دروست بن و چ كيماسى تىدا نەبن و دوير بن ز جەھىت يارىكىرنا زارۇكاكا بن.

٧/ ئەگەر دەيكى ھەست كر كو غازا ژ عەرەدەكى دەھىت دېقىت شخارتى، يان مەكىنى نەھلەكت، بۇ زانىنا جەن غاز ژى تىت، چونكى ئەفە دى بىته ئەگەرى پەقىنەكما مەزن و هەرومسا دېقىت كارب ژى نەھىتە شەكىن دلىيانگەھىدا، چونكى چىدبىت چرىسىكەكما كاربى پەقىنەكما مەزن پەيدابكەت (لەوا

ئەگەرى سەرەكى بۇ ٤٠٪ ژ سوتا و رىزەيا ٢٠٪ يامىي ژ سوتىت دناف مال ئەگەرى وان كاربە.

**بىست شىرەتتىت خۇپاراستنى ژ سوتا**

رويدانىت سوتى بۇ نەساخى يان بۇ دەبىاپت وى دژوارتن ژ ھەمى ھنگافتىت دى و سوتىت مەزن دېنە ئەگەرى مرنى و هەتا ئەگەر نەساخ نەمرىت ژى بەلى ب حەفتىا يان سالا دى مىنتە دئازار و نەخوشىي دا و كرنا كريارىت جوانكارىي و دەبىاب دى هەست ب گۈنهھى كەن ژېرکو ئەف رەنگە رويدانە دشياندايە مروف خو ژى ب پارىزىت پتر ژ رويدانىت دىتەر و ئەقىت ل خارى گەنگەرلىشىن و بەھماپت سەرپشکن ژپۇ ئىك / لىيانگەم :

١/ دېقىت كابانىا مالى جلکىت نايلىون نەكەتى، چونكى زويىكا دسوژن و هەرۋەسا نايلىونى سوتى ب ساناهى بلەشى مروفى فە دنسىتە هەرۋەسا دېقىت جلکىت گەلەك رىشالۇك پېقە و گەلەك درىز نەكەتى ل نىزىكى ئاگىرى و يا باشتەئەوه دەستگوركما بىكەتى ل دەمى زاد لىيانى و دەمى قازانا رادكەت ژ سەر ئاگىرى يان ژ فرنى !

٢/ دېقىت زارۇكاكا دويرىيەخن ژ لىيانگەھى، نەخاسمه دەمى كابانىا مالى كار تىدا دكەت دا رويدانىت سوتى چىدىن ژئەگەر قازانىت گەرم يان زەيتا گەرم و دشياندايە ناۋىرىكاكا دارى يا سەك دانىتە بەرامبەر لىيانگەھى دا نەھىلەن زارۇك بەھىتە دنافدا.

٣/ تەباخا غازى ترسەكاكا مەزىنە، نەخاسمه ل سەر زارۇكاكا و خرابتىن



بەھەقىن و ۹۵۰ گۈزىان (ەمە ئاگادى)

سوتى كولبۇن توشى چىنیت لەشى دېن ژقەرىزى ئاگىرى يان مادىت گەرم يان كيمىاپى، يان كەھرەبایى، يان تىشكى وباراپتەر پەيشا سوتى دەھىتە بكارئىنان بۇ سوتىت چىدىن ژ ۋەرىزى ئاگىرى كەنزاپەكى گەرم و دېنە ئەگەرى گەلەك ئالۋۇزىا وەكى صەدما عەصەبى ژېر ئىشانىت دژوار و صەدەمەكە دىتەر ژى ژېر ژەستىدا نا ئاڭا ژ جەھىت سوتى ژلەشى و هەرۋەسا خەندقىن ژئەگەر سوتا ئىكىسەر ياسىستەمى بىھەنەل كىشانى وراومىستانى دلى ژئەگەر سوتى ب كاربى، زىدەبارى پىسبۇونا بەكتىرى ژ ئەگەرى ھېرىشىكىدا بەكتىريا بۇ پىستى مروفى سوتى ... سوتى رويدەن ب رىزەتتىت جودا جودا و دويش تەرزى زىيانا جەڭلىكى و پلهيا پويتەدا نا وى ب خۇپاراستى و ئامار دىاردەكەن كو رويدانىت سوتى ب (پلا دووى) دەھىت پىشتى رويدانىت ترۆمبىلا و هەرۋەسا دىاردەكەن كو ٤٠٪ ژ سوتىت دناف مالادا چىدىن ل لىيانگەھى نە ژېر گەنگىغا لىيانگەھى دژيانا خەلکى دا و هەرۋەسا جىڭارە كىشان

ههوارهاتنی بکه .

- زاروکا و نهساخا دوير بیخه پشتی هنگی ئهندامیت دیتریت مالی ژجهنی ئاگری .

- دمرگاهه و دمره جكیت پشتی بكاربینه و مه صعهدیت کارهبي بكارنهئينه نهکو ژكاربىكەقىن !

- دقيت دمرگەها ب هشيارى قەكەي پشتى گەرماتيا دمرگەھى بزانى نهکو لپشت وى ئاگر و ههوايى گەرم ھەپيت .

۱/ بو دهربازبوونا جهیت ئاگر و  
دويكىللى هەى نەكە غار بەلكو  
سەرىخۇ نزم كە نىزىكى عەردى  
و وەسا ھەرە چونكى دويكىل بو  
سەرى دچىت وھەوايى ل خارى پاقىزترە  
دحالەتى بكارئىنانا ئاميرىت ئاگر  
ۋەمراندىن ھەوا پاقىزترە و تو يىن  
زېرۇقە و تو دشىپەتكە پەروكى  
تەركى دانى يە سەر دەف و دفنا خۇ  
دا نەھىلى ھەوايى گەلەك گەرم  
بچىتە گەريا تەدا و باشتە ئەگەر  
تو بەتانيەتكە تەر دخو وەركەي !

- ئەگەر ئاگر بەربوو جلکىت تە  
نەكە غار چونكى دى ئاگر خوشتر  
لى هىت بەلكو خو درىزكە سەر  
عەردى و بەتهنىكى يان مەحفيرەكى  
دخو و مركە و دەستىت خول ئاگرى  
بده يانزى بخاولىي و باشترە ئەگەر  
تو بشىئى جلکىت خو ژىھركەي و تو  
بۇ دەرىزكەرى !

۳/ دحاله‌تی سوتیت کارهایی : ل  
دھسپیکی دی کارہبی بری .

- چیناییت ب ئاوش ب ۋەھىرىنى ھەتا  
كارھبى نەبرى.

- ئاگریت بچویك يېت ژ كاغهزى  
 چىدبن يان دارى، يان جلكا تو دشىي  
 بقەمرينى ب ئاقى بەلى ئاگریت  
 كارھبى وزھيتى، يان پترولى هشيارى  
 ئاقى بكار نەئىنى، بەلكو خىزى  
 يان شلىت وەكى كەفى يېت دېتلىت  
 حەريقى دا هەين بكارىينە.

خنهندقين نه چيبيت بريکا (غازا  
ئيکەم ئوكسیدا كاربونى ) و  
دقىيت سوپھىيىت گەرماتىيى دەن  
برىکا گەرمكىرنا وايەرا ل سەر  
ئەردى نەھىيە دانان د ژورى دا نەكو  
دەستييىت زارۇكاكا بىگەھنى .  
٣/ دەقىيت ھشىياربىين ژ شخارتا و جىكارا  
ومەكىنا. چونكى ئاگرى بچويك  
ودويكىيل زارۇكاكا بو خۇ دكىيىشىن

حاد / دنماښت گشت، و ګرنګ

۱۱/ چىتابىت زاروکى بچويك بى  
چاڭدىرى بھيّته هيلان بتنى دژورەكى  
دا و هەروەسا چىتابىت ئەو بتنى  
سەرسوئى بكاربىنىت، چونكى  
ئاقا گەرم يا دوشى چىدبىت لەشى  
زاروکى يىن هەستىار بسوزىت.

۲/ چیتابیت زاروک ههتا ییت مهزن  
ژی شهمالکیت ههلكری راکهن  
چونکی نه دئهمین چیدبیت بکهفن  
یان بریزنه سهر دهسته زاروک.

۱۳/ دېیت شخارته ومهکىنە وئوتى  
بھييەتە دوييرئي خىستان ژ زاروکا، نەخاسىمە  
ئوتى. چىنابىت نىزىكى زاروکا بىت  
ئانكىو ھەر كەرسىتكە و ئافەك  
گەرم دېیت بھييەتە دوييرئي خىستان ژ  
زاروکا.

٤/ گرنگه لههر ماله کي ئاميره کي ئاگر قەمەراندۇن ھەبىت يى دروست ومال بزانىن بكارىيەن.

## پینج / دھمی رویدانہ کا ئاگری

چیڈبیت....دی چ کھی !؟

۱/ دھمی رویدانہ کا ئاگری چیڈبیت  
ل مال یاں ل هئر جهہ کی دیتر چیڈبیت  
دی ڦان تشتا کهی :

- بهر خو بهر زه نه که و خو نه ترسینه،  
چونکی ترس دوزمنی ئىكى يه ... !

- بکه ههوار بو ئاگەهدارکرنا  
بیت دیتر و گازیکرنا جیرانا بو  
هاریکاری.

## - ٹیکسہر گازی پولیسیت

دوو/ ئاميرىت ڪارهبيٽ ورئيڈهريٽ وان  
۱/ ل دهمى بىكارئينانا ئاميرىت  
ڪارهبيٽ (وهكى ئاميرىت ساركرنى،  
يان سهلاجيٽ، يان ئوتى، يان غەسالى،  
يان تەلفزيونى ...هتد) دقيٽت هيّزا  
شيانا ڙيڈهريٽ ڪارهبيٽ ب بهرچاف  
وهرگريٽ، چونكى باري زيّده  
چيّدبيٽ بېيٽه ئەگەر بۇ ھلبوونا  
ئاگرى و هەروەسا دقيٽت ئەف ئاميرە  
بهيٽه راكىن ل جەھەكى زارۇك  
نهگەھنىٽ و پشت راستىين وايەريٽ  
وان ددرؤستن و پشتى بكارئينانا وان  
دقيٽت ڪارهب ڙيٽ بهيٽه برين.

۱۲ دقیقت جار جارا سه حکمینه  
گههاند نیت کاره بی (بوردا سه ره کی  
یا کاره بی) بریکا شه هرم زایه کی  
کاره بی بو قه دیتا هر کی ماسیه کی،  
یان ژ کار که فته کی و چیت ابیت  
رابین ب چ کاریت سه خبر کرنا  
کاره بی بی شارم زایه کا تمام.

سٽ/ سوپه و مادیٽ دھینه هه لکرن  
۱/ دقیٽ مادیٽ دھینه هه لکرن  
نه هینه دانان ل لینانگه هئ، یان  
سہ رشویٽ.

۱۲/ دھیت رہی و دارا بکار نہیں  
نہ خاسمہ جھیت گرتیدا، دا

# دکابینا نویدا حکومهتا کوردستانی ب سپورتی دهت



وزیری روشنهنیری و لوان  
ل حکومهتا کوردستانی د  
پهیشهکی دا ئهوا د ریورهسمیت  
خهلاتکرنا باشترين قارمانیت  
کوردستانی بیت تهپایی ل  
ھولیرا پایتهختن گوت، د  
پینگافیت بھیت بیت کابینا  
نوی يا ههشتی يا حکومهتا  
کوردستانی دی پویتهکا باش بو  
سپورتی همیت.

خالد دویسکی نوینهه  
سەرۆکی حکومهتا کوردستانی  
د پهیشا خو يا خهلاتکرنی دا  
گوت، سپورت ئەفروز بویه ناسناشی

# یاریکەرهکی کورد بەرهف خو لا ئیتالیا چوو

د داخویانیهکا تایمەتدا بو  
گوچارا سیلاف ئەمین زەرۆ بابی  
ریوان کوری بازیری دھۆکی و  
کاپتنی هەلبژارتیی ھۆلەندایی  
ئی لوان ل ھیلا نافین و يانهیا  
ھیرینقین یا ھۆلەندی یا تەپاپیی  
دیارکر کو ریوانی هەقبەست  
دگەل بريکاری یاریکەران ل  
وەلاتی ئیتالیا کلاودیو ڤیگوریلی  
ئیمزاکریسە ژبۇ چوونا وى بو ناف  
ریزیت ئیک ژ يانهیت ئیتالی دا.

زىدمەتر ناقبری دیارکر کو ب  
ریبا بريکاری یاریکەران ل ئیتالیا  
کلاودیو کوری بازیری دھۆکی  
و هەلبژارتیی لاویت ھۆلەندا  
ریوان ئەمین دی هەقبەستەکا  
دو سالى دگەل يانهیهکا ئیتالی  
ئیمزاکەت، ئەمینی دیارکر  
دیاریت.





## پیشینیت

# بو مونديالا ٢٠١٤ وەک خۆ<sup>نە</sup> هاتنۇقە

مەممەد عەلۇيى

ھەمى حەز ژىكەر و شرۇقەكار دىگەل وى چەندى نە كۈ مۇندىالا بەرازىل ٢٠١٤ ئەلەك پىشىنىيەت وان بەروقاڭىزى كىرىنە ب فەرىزىت نە چاقلىرىكىرى دەھىامى يارىيەت مۇندىالى دا، ھەر ژەمىستېپەك قۇناغا كۆمان كەسى ئەو ھەز نەدكەر ھەلبۈرتىيەت ئىڭلىز و ئىتاليا و ئىسپانيا و ھەتا پورتوقالى ئى دى ب ساناهى ژ ۋى قۇناغى دەركەقىن، دەممەكى دا بەرى مۇندىالى ھۆسا دەھاتە پىش ئەف تىمە دى ھەڤرکىي بۇ ناسنافى مۇندىالى كەن! ژېرەك خودان ستىر و سەربۇر دەمۇندىالاندا ھەبۈون و ناسنافىت بەرى نوكە بەمەستخۇقە ئىنابۇون، بەلى تەپاپىسى ھوسا نىشا مە دا كۆتىما بچويك و مەزن نىنه و ستىر ئەفوھ بىن گۈلى بىكتە و ھەلبۈرتىي خۆ بەرمە سەرکەفتى بېت، مىناك ھەلبۈرتىي كۆستارىكاكا ئەۋاچ تىما ھەز بۇو نەكىرى تى وەكۆ تىمەكا ب سانەھى و مەسەتكىرى، بەلى شىا دو سەرکەفتان ل سەرئورۇڭوایى و ئىتاليا و وەكەھەقىت دىگەل ئىڭلىز، ئەفھەزى بۇوېھ حىنّرا قارىمانىي، دەقۇناغا ١٦ دا ئەگەر شارمزاھىيا يارىكەرىت ئەرجەنتىن و ھۆلەندا و ئەلمانىا و شانسيا بەرازىل دېنەلەتىندا دا نىبا، پىتەقىت ئەف تىمە ئى دا مالئاھىيا مۇندىالى كەن، پەنەيىا ۋان ھەلبۈرتىيەن ھەزى ھەندي نەبۈون ئەم دەربازىبىنە قۇناغا چارىكاكا دوماھىكى، نەخاسىمە ئەھۋىت زەممەتەكاكا مەزن دىتىن ھەمبەرى ھەلبۈرتىيەت جەزائىر، مەكسىك و سويسرا، ب دىتىا مە بىتى ھەلبۈرتىي فەرەنسا و بەلچىكاكا ھەسپى رەش ب يارىيەكاكا مەزن و ژەھەزى دەربازىبۇونى بۇون، ھەرچەندە ئەز دوى باومرى دامە دادقانان دەندەك يارىساندا كىيىجەكاكا مەزن ھەبۈو بۇ دەربازىبۇونا ھەندەك ھەلبۈرتىيەن ھەتا يارىيەت دوماھىي، ژېر چەند خەلەتىيەت كۆزەك، ژېرەنەكەيىن دادقان ئى وەكۆ مە مەرۇقۇن تووشى خەلەتىي دىن، كۆ ئەفھەزى تامەكى دەنە خۇوشىا مۇندىالى، يَا باش دەقى روویدانا جىهانى يَا ھەر چار سالان جارەكى دەھىتەكىن، بەلى ئالىي باش و ھەڤرەك و خۇوش بۇ پشتەقانىت سپورتى ئەبوبۇ دەقى مۇندىالى دا تىمەت مەزن و بچويك نىن كۆ خۇوشى دابۇو بىنەرى و ھەرەمسان تىم و ستىرىت نوى دىاربۇون، قارىمانىي مۇندىالى گەلەك زەممەت بىر ھەتا گەھشىتىيە ئارمانجا خۆ، چار سالان پلان و بەرھەقى دانابۇو ھەتا گەھشىتىيە ژ ۋىناغى، لەوا دى بىزىن مۇندىالا ٢٠١٤ بچويك و مەزن نىنه و حىنّرىن مەزن و پىرۇزە بۇ خودانى ناسنافى.

## دى پويتهى



گەلان، لەوا كايىنا ھەشتى يَا حەكومەتى دى زىدەتىر پويتهى ب سپورتى دەت و دى ل سەر چار خالان راومەستىيەت ئەۋزى، زىرخانەيا سپورتى، دروستكىرنا بىنگەھەكى مەشق و راھىتان، ھۆشياريا چالاکىيەت سپورتى و پەيەندىيەت سپورتى ل ئاستى ناخخۇ بۇ دەرقەى كوردستانى، نوکە دىزايىنەت دروستكىرنا چار بازىرىت سپورتى بۇ پارىزگەھەيت كوردستانى د بەرھەقىن و ب باشتىرين تەرز ھاتىنە دانان، ب ھىچىا ھەندي د نىزىكدا بىكەقىتە د خزمەتا سپورتا كوردستانىدا.

## ۹ (ویکھی) ۹ (ویکھی)

مریشکان چ توى بۇ مە نە هيّلان ئەم  
بچىن بخوين، ھەتا ئەم دىگەھىنە بن  
توليا سەراقا ئاقارى ئەو خۆ كەتەكىن  
زى ل بن ناھىللىن و ئەم دەمەننە بىرسى،  
وەختى رويىشى گوھل ۋان ئاخفتا  
بۇي، پانى دلى وى زى گوزرى بۇ  
گوشتى مریشكا، ھەما رابۇ و بلەز  
قەستا بن توليا ل سەرئى ئاقارى كرو  
تو زى گەلهكى دویر بۇو، ھەتا ئەو  
گەھشىتىه ويىرى ژۈزى و تىشكىت خۆ  
تىر تو بۇ خۆ قىدان و خارن و پشتى  
ھنگى ھەمى رۆزى رويىشى دا قەستا  
بن توليا ل سەرئى ئاقارى كەت و ب  
قى رېكى ب ئىجاري بەلا وى ژۈزى  
و تىشكىت وى قەبۇو.

بگهريت.  
ڙنشكه ڪيڻه هزر وي هاته  
گوھوريں و ب لهز قهستا بهر  
دمرگههی کر، دهمی دمرکههفتی  
ديت کو ديisan رویشي یئ خو ل بهر  
ڦمنويساندی و داکو ڙويژي ههزار  
دسهدا بيهت ههاردو چاقيت خو ڙی  
يئ نقادين و پخه پخا وييه و وهسا  
خو ئينادمر کو یئ دخوههکا گهلهک  
کوياردا، بهلی ڙوڙی ههار زوي زانی  
کو ئهقه فيلابازيه و رویشي یئ هشياره،  
ئينا وي ڙی گازی تيشكیت خو کر  
و گوتی دايی گوري ئهه دزانم هوين  
گهلهک دبرسينه و ئهقه چهند رؤژهکن  
ههوه چ نه خاريه و ئهو ههاردو دیکل و

بابی جوگانی

ئەو دو رۆژ بۇو تشتى خۆدى دايە  
نە چبو دهناقىيەت ويدا و هەما پىت  
وى عەرد دىگرت و لەرزىنەكە هيىدى  
كەفتىبو دىگيانى ويدا، كەلەك  
ھزرىت خۆ كرن و نەزانى دى ب ج  
رېك شىت ھندەك خارنى بۇ خۆ پەيدا  
كەت دا ژ برسادا نەمرىت و سەرىت  
رېكا ل بەر بەر زە بۇون، چونكى  
ھەر گافا ژمala خۆ دەردى كەقىت  
رويقيەكى فىلباز قىت دكەتى دا  
بخۇت و ژ بەر ھندى ئەو چەند رۆژ بۇو  
ن دويىريا دەركەقىت و ل رزقەكى



فەجىها فەتاب

# ئالاچى ب ئەقىن

ئالاچى مە رەنگىنه  
رەنگىت وى خوشتقىنه  
كەسک و سۆر و زهر و سپىنه  
دلېت مە ب وى پر هيقىنه

كەسک جانىا كوردىستانە  
سۆر سۆمبلا شەھىدانە  
زهر تىرفۇزكىت وارىي مەنە  
سپى نىشانا ئاشتاخازانە

بلا دوژمن هزر نەكەن  
دې شىئن ئالا مە بن پىي كەن  
هندى ھەبن بلا ژېرىن كەن  
كورد دې ئالا خۆ بلند كەن

# بەرئى بىندا تى ئاقاڭى

(يىت ئەخلاقى)، ئەم دىشىن بىزىن، هەتا راددەكى ب رىڭا قىيىتى تىئە، فەگوهاستن، وەكى (ئەمانەتى، رەھمى، دلنازكىي، شەرمى، زۆردارىي..). هەتى، هەر چەندە ئەف تىشى هەندهك جارا يى بەروقاڭى يە، لى پىشىقەبرىنا قان ساخلىت و بنېرىكىندا وان ژى هەندهك جارا دەمینىتە سەر رىكىت تاشاندى و دەمۇرۇبەرى، لى پا ديسا نە هەنديا بساناھىيە، ئەقى چەندى ژى سەقا و دەلىقىت باش دەقىن.

٢. رىڭا تاشاندى ب رىڭا و مرگەرنى ب زەھرىيەكىرنى (چاقلايىكىرنى): ل دويف گۆتنا جان جاك روپسۇو:- ((سى سەيدا يىت هەين كو مرۇقى فيردىكەن: ئەو ژى :- ١. خومەستە. ٢. مرۇقىن و ٣. تشن.

يى ئىكى (خومەست)، شيان و ھېزىت مرۇقى پىشىقەدبەت. ئەو مرۇقىت دىگەل مرۇقى دېزىن مرۇقى فيلدىكەنە هەندى، كا ھەوجەيا مرۇقى ب وان شيان و ھىزا چىيە، و تشت ژى مرۇقى ب رىڭا وان سەربۇرا ئەويت ب سەرىي مرۇقى تىئىن و مرۇق ب سەرەتلىكىدا خوه دىگەل وان تشتا دىيىنت، د تاشىنىن. ))

تاشاندىن دىگەل ژايىكبوونى دەستپىددەكت ل دويف گۆتنا جان جاك روپسۇو، روپسۇو دېرىزىت:- (تاشاندىن مرۇقى دىگەل ژايىكبوونى دەستپىددەكت، بەرى كو بچويك بشىت باخقىت و گول تشتا بىيت، ئەو فيلدىبىت. سەربۇر ئەنلىكىدا نىشادانى دىگەن.).

Sabina ديسا سابينا پاون Sabina Pauen دېرىزىت:- ((بچويك هەر

ئەم بىزىننى (ئەخلاقى مرۇقى)، بۇ نموونە: مرۇقى درەوين، قەلس، مەرد، خودان وجدان، بى وجدان، بىبەخت، دىزىكەر، خومەشەرۇق، زالىم، ب رەحم، خاين، فەساد، بەكىرۇك، پېرىز، نازك، رىزگەر، رەحەت و ... هەتى ژ قان ساخلىتىت بى دۈيماھىك، ئەقە ژى ژ وان سەھەتانە (ساخلىت) يىت كو ب دىتتا مرۇقا ناھىيە دىياركىن و ل سەر قالبى وانىي سەرقە ناھىيە دىتن. وەكى ئاخفتتا مەزنا دېرىزىت: (ھەتا مرۇق نانەك و كەرەك دىگەل ھەقىلى خوه نەخوت، مرۇق نزانىت يى چاوايە)، ئانكىو ھەتا مرۇق تىكەلىي دىگەل مرۇقا نەكت، مرۇق ئەخلاقى وان نزانىت.

يا گەرنىگ ئەوه، ئەم دىشىن بىزىن، ھەكە ھەمى نەبن، گەلهك ژ ساخلىتىت مە فەگىراین، كەسى ژ مە دەست د ھەبۇونا وان دا نىنە، ئەو ھەمى ب دو رىكىت سەرەكى د كەساتىا مرۇقى دا تىئە نەخشاندىن و مرۇقى ژ خەلکى دى جودا دىكەن، ئەو رىڭ ژى ئەقەنە:-

١. رىڭا قىيىتى: ئانكىو نفس بۇ نىشى قەدگەۋەزىت، ژ بەر ھەندهك سفاتىت ويراسى، ب ئەگەرا (DNA, RNA) كو زارۇك دەنە ب دايىكوبابىت خومە و گەلهك ساخلىتىت وان وەكى يىت دايىكوبابانە، نەخاسىمە د وان سىفەتىت ئەبەدى دا، ئانكىو ئەويت نەھىيە گوھرىن، وەكى رەنگى چافا، رەنگى پرچى، بەزىن و بالا، رەنگى پويىتى،... و هەتى، هەر ديسا گەلهك ساخلىتىت دى ژى



## دەولەت ئەلى

دەولەت ئەلى  
٢. پشتى ژايىكبوونى  
(بچويكاتى)

ھەر مرۇقەك ب دو تشتا (دو ساخلىتا) تىئە نىاسىن و ژ مرۇقىت دى تىئە جوداکىن ئەو ژى ١. شەكلى قالبى مرۇقىيە، ئانكىو شەكلى دەرقەيى (كەلهخى مرۇقى)، ب ساخلىتىت خوه ۋە: درېز، كورت، قەلەو، زەعىف، رەنگى پويىتى مرۇقى (ارەش، سېپى، ئەسمەر، گەنمى: هەتى)، ديسا رەنگى پرچى، رەنگى چافا، ئەقە ھەمى ل سەر ھەر كەسەكى د دىيارن و ب چافا مرۇق دەشىت مرۇقا ژىك جودا بىكت، ئەم دىشىن بىزىننى (ساخلىتىت سەرقە ئان ژى ساخلىتىت دىyar و بەرچاۋ).

٢. ساخلىتىت ژ ناڭدا، يىت نەدیار:- ئەقە ژى ھەنگى دىيار دىن، دەما مرۇق دانوسستاندى، سەرەتلىكىي، رابۇن و روپىشىتى، دىگەل مرۇقىت دەمۇرۇبەرى خوه دىكت، ھەندهك جارايىا دروستە

هېبوونا ڦان ساخلمتا دا ڙی هئی و ل  
قیری گوھرینیا بزمهممته، بهلی پا نه  
وهکی ییٽ خالا ئیکی د بنهجهن.  
هڪه ئهم بهیین و بهری خوه  
بدھينه نافھروکا گوتیت مهزنا، دی  
بینین ئیشارهٽ ییٽ داینه ڦی خالی د  
ڙيانا مرؤُشی دا، و ههروهخته بارا پیتر  
ڙ وان ئاخفتا، وهکی سستهمه کی  
فیاکرنی و تاشاندنسی بووینه، بو  
- نموونه: دا بنیرینه ڦان ههرو  
گوتیت خاری:

۱. ج دکھنے کاری، ئهو تیته  
خاری.

۲. ج دچین، وی د ههلينن.  
هڪه ئهم هوير بهری خوه بدھينه  
ڦان ههرو گوتا و ڪوير بچينه د  
نافا واندا، دی بینین یا ئیکی، بهھسی  
وان سيفهٽ دکھت ییٽ کو ب  
ریکا قنیتی تینه و مرگرتن، ئانکو،  
دهما بچويك چیدبيت. ئهو ساخلمتیت  
قنیتی، ییٽ بابی ههین تیکھلی  
ییٽ دایکی دبن و بچويك ب هھمنی  
ساخلمتیت خوهقه ڙی دمردکھفیت.  
لی هڪه ئهم بهری خوه بدھينه  
گوتا دوی، دیت ڦی گوتی دو  
مهرم پی ههبن، ئیک یا قنیتی بیت، یا  
دوی ڙی یا تاشاندنسی یه، لی یا پیتر  
دهیتہ بھر چاف، مهرما دووییه،  
ئانکو دایکوباب ج نيشا بچويكی  
بدھن، پشتی بوونی، دی فھریزا وی  
نيشاندنسی بین و بهری وی کاري  
ھهلينن.

خوه، دھما کو بو وی نهیت کو  
تشهکی بکھت، ئان ڙی دھما کو  
یی پشتراست نهیت، کو ئهو دشیت  
تشهکی تایبھت بکھت)

بچويك د دسپیکا ڙيانی د چاف  
ل مهزنا دکھن، نه خاسمه دایکوبابا،  
دسپیکا فیلبوونی ل سهر دھستی  
دایکوبابا چیدبيت پشتی هنگی  
دموروبھر و تشت ڙی بهرا خوه د  
ڦی تاشاندنسی دا دکھن. سابینا  
پاونن دبیزیت: (۱) پشتی ۱۲ مھھیی  
بچويك دھست ب زارفه کرنا هندھک  
سهرمدھریت ب گریک دکھت. لھوا  
ڙی، تشهکی باشه کو مرؤُف نموونه  
بیت بو وی)

پاونن دبیزیت: (۲) ڙ پیش هندی  
فه کو مرؤُف سینیکی ڙ زاروکی  
ومرگریت دھما دبهر خارنی را تشهک  
درڑیت، بلا مرؤُف نیشا وی بدھت کا  
چاوا بدروستی خارنی بخوت و بیٽ  
کو تشتا بریزیت ب خومدا دھما کو  
ب پھرداخی ڦددھوت)

مهردی، قهلسی، دزی، حیزی، پاقڑی،  
درمو، باشی، ..هند، ڙ ڦان ساخلمتا،  
بارا پیتر ب ریکا چاھلیکرنی تینه  
ومرگرتن، چ ڙ داییابا بیت، چ ڙی  
ڙ دموروبھری (ھھقالا، جیرانا و وی  
جھاکا ئهو تیدا دریت).

ڙ ساخلمتیت ڦان سيفهٽا ئهو،  
کو مرؤُف دکاریت بگوھریت، هھر  
چهندھ وهکی مه گوتی، هندھک جارا  
قنیتی ڙی هھتا رادھکی روّلهکی د

ڙ رؤُزا ئیکی فیلدبیت، کا چاوا  
دایکوباب سه رمدھری دگھل  
داخازیت وان دکھن). سابینا پاونن  
دبیزیت: (۱) یا باش ئهو کو ئھز  
به ردهوام داخازا بچويکی بجه بینم،  
دھما کو داخازا شیرمیتی دکھت؟  
ئان ڙی بیژم، کو هھر دو سەھھتا  
جارهکی ۲۰ دقیقہ بتی بھسن؟ د  
ھهرو حالتا (رموش) دا، بچويك  
دشیت خوه بگونجینیت).

دیسا دبیزیت: (ا) هھکه هھر  
عنونه کا (چرچرهک) بچويکی  
کر، داخازا وی بجه هات، دی  
فیلدبیت: ئاههها، دنیا هوسا بریفه  
دھیت. و بیهیقیا وی هیشتا مھنتر  
لیدھیت، هھکه بو وی وھسا دھست  
نهدا.)

هندھک ڙ وان ئھویت د واری  
بچويکا دا کاردکھن و شیرهتا  
ددهنه دایکوبابا، دبیژن، کو پشتی  
سالا ئیکی ڙ ڙيانا بچويکی، ڙنويکا  
تاشاندن دھستپیدکھت. لی سابینا  
پاونن نه دگھل هندی، ئهو دبیزیت:  
(تاشاندن هھر دگھل ڙ دایکوبونی  
دھستپیدکھت، ئهو بخوه ڙ نوی  
نیزیکی دویماھیکا سالا ئیکیا  
ڙيانی هایداریهک ل دھف بچويکی  
پھیدا دیت و وماری دکھت، ل سهر  
هندی، کو مرؤُفیت دی پاڙفھڙن یی  
ل سهر سه رمدھری و لفینیت وی هھین،  
پاشی بچويك ستیرکا خوه تیخیتھ  
سهر پاشفھڑنیت دایکوبابیت

۱. ئهو ڙی هندھک زاخیت کیمیاوینه د ناف جیناتیت هھر مرؤُفه کی دا، کاری وان ڦھگوھا زنا ساخلمتیت قنیتی (ویراسی ایه).
۲. امیل (ئان ڙی ل سهر تاشاندنی) جان جاک روپسسو ۱۷۶۲.

۳. هھر دیسا، امیل (ئان ڙی ل سهر تاشاندنی) جان جاک روپسسو ۱۷۶۲.

۴. تاشاندن بچويکی پشتی بوونی دھستپیدکھت، نھیسینه کا د. سابینا پاونن، سهیدا ل ٿونقہرسیتیا هایدلبرگ ل ئهلمانیا.
۵. تاشاندن بچويکی پشتی بوونی دھستپیدکھت، نھیسینه کا د. سابینا پاونن، سهیدا ل ٿونقہرسیتیا هایدلبرگ ل ئهلمانیا.
۶. تاشاندن بچويکی پشتی بوونی دھستپیدکھت، نھیسینه کا د. سابینا پاونن، سهیدا ل ٿونقہرسیتیا هایدلبرگ ل ئهلمانیا.

# مافي منه

و. سىنەھ چىي



دزيانى دا هەر ئىكى ژ مە مافيت خۆ  
ھەنە و بزاقي دكەت ژبۇ بدەست قە ئىنانا  
وان، ھندەك ماف ھەنە كو ئەم دزانىن مافيت  
مهىيەت رموانە، لى زانينا قى چەندى بتى بەس  
نىنه ژ بۇ خوشى وەرگىرن ژ وان، ھندەك ماف  
ژى ھەنە ب ئاگەھدار بۇون ئىقان مافان دى  
بىتە ئەگەر كو تە باومرى ب خۆ ھەبىت دېيت  
ھندەك كەس ھەبن ھزر بىكەن ئەقە بتى نابنە  
ئەگەرى بەھىز كرنا باومرى بخۇ بۇونى، بەلى  
دشىت ھندەك تاشىت دىتەر ژى كو ھزر دكەت  
وەكۆ كەسەك مافى وي يە ل ۋان خالان زىدە  
بىكەت و بىزىت: مافى منه ...

- مافى منه ئەز بىم.  
- مافى منه دگەل ھەڤالان دەمى خو  
ببۇرىنم.

- مافى منه دگەل خىزانى خو دەمى  
ببۇرىنم.  
- مافى منه بۇ خۆ بىرياران بدم.

- مافى منه باومرى و رىزىت خو يىت تايىھەت  
ھەبن.

- مافى منه رىز ل من بھىتە گرتە.  
- مافى منه پرسىيارا بىكەم.  
- مافى منه دلوۋانىي ببىنەم.  
- مافى منه عەشقى پىشكىش بىكەم و وەر  
بىگەرم.

- مافى منه بھىمە پاراستن.  
- مافى منه داخازا ھارىكاري بىكەم.  
- مافى منه ھندەك جارا غەمگىن بىم.  
- مافى منه جارنا تورە بىم.  
- مافى منه خەلەت بىم.  
- مافى منه گوھداريا من بىكەن.  
- مافى منه ھەست داخاز و پىددەقىت خو  
بىزەم.

- مافى منه جارنا سەرەممىيەت سەير  
بىكەم.  
- مافى منه ھندەك جاران نە ئاخضم.

زىدىم(ھەمە دختەرها باید بدانىد)

# ئەزە بىك

## دەمالىدا داكو خەسيا

### من دەكل من باش

### بىيت..؟



## چاراد

خانما هىڭا: وەكۈ ياخى دىار تەل ئېكى بچويك شويىكىرىيە و تە ئەزمونەك باش دژيانى دا نەدىتى يە، تشتى باش تو ئۇنەك ب تەمۇھى و تە دەقىت پىشىكەقى ئۇ بەر ھندى تو خاندنا دەرقە دخوينى، بەس خاندنا مەرۆقى دەقىت سەرەدمەريا مەرۆقى ب گوھورىت و ھەفرىكى دنابەرلا بويك و خەسيي تىشەكى سروشى يە، كىيم بويك و خەسىي پىك دەكەن، ئەگەر ئۇ ئىي وە ئىك جودايدا و حەزىت وە ئىك جودانە، مادەم تو حەز ئۇ زەلامى خوه دەكەي بلا بىت ئەگەر تو حەز ئۇ خەسيا خوه ئى بىك، حەزىكەن و نەفيان ئۇ ھەردو ئالىانە، ئەگەر تە ب دروستى حەزىكەر ئەو ئۇ دى حەز ئۇ تە كەت...ھەمول نەدە ل بەرامبەر ئىك راۋىستان يان خەلەتىا ل سەر ئىك بىگەن، ئەگەر تو حەز خەسيا خوه بىكەي، ئەو ئۇ دى چاقى خوه دەته زارۆكىيەن تە و ھەرسا ئەف سەرەدمەريا تو دەكل زارۆكىيەن تە دەكەي يا خەلەتە، چونكە زارۆكىيەن تە چ گۈنەها خوه نىنە و دى زارۆكىيەن تە كەرب ئەت فەمەن، ھەرسا تۈزى ھەست ب گۈنەھى دەكەي تو زارۆكىيەن خوه دەقتى، ئېير نەكە چەند سالەكەن و ھوين دى ئىك جودا بن، تو دى ھەرقەستا وئى خەسيي كەي، قىيىجا جەھى بىي خوه بەھىلە دەما ئەو وەخت دەھىت تو ب سەر فەرازى بىزقىرى دەف وان، بىزاقى بىكە سەرەدمەريا خوه ب گوھورى دى بىنى سەرەدمەريا خەسيا تە ئۇ ھاتن گوھورىن. يانزى داخوازى ئۇ زەلامى خوه بىكەي تە جودا كەت، زەلامى خوه ئاگەھەداركە.

بەرسىدان، قەكولەر ئەتكەن عەبدۇل جەبار  
عەبدۇل رەحمان Civaki\_silav@yahoo.com

## ئارىش

زەنكەكە ۲۴ سالى مە و فيرخاز دوازدى خارجى ئەزمونا دەكەم، ھەقىزىنى من پىشىمەرگەمە و مە دو زارۇ ھەنە و زەلامى من ۲۴ سالە ب حەز ئىكەن ئەزا ئىنايىم و يى ئۇ من رازىيە، بەلى ئارىشا من ئەوه ئەم دەكل خەسوبا من وان دژىن ئەقە ۸ سالە و ھېشتا نەجۇدابۇينە و خەسيا من ناھىيلەت، چەمكى دو برا بتى نە، ئەز گەلەك تورە دېم و ئەگەر ئۇ خەسيا من، چەمكى گەلەك يَا دەستەنەخۆشە و ئاخفتىت كەرىت دېزىتىتە من، ئەز ئۇ نەشىم چ بىزىمى، لەوا داكو كەرب و كينا من دەركەفيت ئەز زارۆكىيەن خوه ب توندى دەقتىم و دلى من پى دسۋىت، بەلى نزا چ بىكەم، ئەز ھەمى دەمە دەكەمە گىرى ل پىش چاقىت زارۆكىيەن خوه، دلى وانزى زېھر من تەنگ دېيت، ھەرچەندە مە ج ئارىشەيىت مەزىن نىن، بەلى خەسيا من تاشتىت بچويك مەزىن دەكەت و زەلامى من دىزائىت دايىكا وي يا ھوسايە، بەس دايىكە نەشىت چ بىزىتى، ئەفجا ھېقىيە ھوين بىزىنە من ئەز چ بىكەم دەمالىدا داكو خەسيا من دەكل من باش يان خوش بىيت، چەمكى من تەممۇل نەممايە و دلى من يى ب زارۆكىيەن منقە، چارەكى بۇ من، ئەز دىن بۇوم.

# بناقۇدەنگەرلەر كۆھۈرىپ ٥٠ ساله پىلاقا فۇ نە



رۆژناما دىلى مەيلى يا بريتانيا نېسييە كو ئەليزابىسا دويى، شاهىندا بريتانيا ئەفە بۇ ھەيامى ٥٠ سالانە ب تى ٧ ئىك جووتى پىلاقى دكەتى و گەلهك بلهز نوى دكەتەفە.

و رۆژنامى دايە دياركىرن كو پىلاقىت ئەليزابىسى ژ كارىت دەستىيە و ژلايى چار پالىت دروستكىرنا پىلاقا سەر ب كومپانيا ئانىلۇ و دەيقىد ل بريتانيا ھاتىيە چىكىرن و بھايى وى ھزار جونەھىيەت ئىسترلينىيە و ھەزى گوتى يە كوشاهىن دەرى خۇ يى ٨٠ يى دايە و ئەفە بۇ ھەيامى ٥٠ سالايە قى پىلاقى دكەتى و ھندەك جاران دەمى دچىتە دەرقەي و ملاتى پىلاقا خۇ دگەھۈرىت و دگەنجلاتىا خۇدا ئەليزابىسى پىلاقىت چمك بلند دكىرنى، بەلى پشتى بۆيە شاهىن، پشتى ھنگى مودا جلکىت خۇ گۆھۈرىن كو دگەل زىي وى دەھەتكۈك بۇون.

## بوج

**كىفرزال:** ل ۋان ھېيامان تە كەلەپ پىندۇقى ب ھندەك دەراقنى ھەلگەتى ھەيى، يى دەست بەردايى نە بە.



**شىد:** ئەو ژ مىزەيە ل فول تە دەرىت و بەس ۋەقانىت فۇ تىكى بەدە و دويىش وى ھەرە داكو ئەو بىزاز نە بىت.



**كە:** ھىدى ۋېشە دەھما كومكىرنا پاران نىبە و چاقەرئى بە ل دەمەكى نىزىك دىن كومكى پارا بۇ تە هىت.



**كەف:** ھىدى ھىدى دلى وى يى نە(ھ دېيت و نىزىكە ئارىشىت ھەوھ ب دوماھىك بەھىن.



**كە:** تە پىندۇقى سەيران و گەريانەكىن و خۇ گىرونەكتە، چەمكى دېيت ھ دەلىقىت دىتەر ب دەست تە نەكەقەن.



**جىمەك:** ھە ژ رېشە بىانە ئەو كەسەكى شەرمىزە و قەت فۇ ژ نەقىنگىت وى نە ترسىنە.



# بەرئى ۋەن ئىنانى ۋە بەخۆيىنە

كەسى بەرەف نەخۆشىيەت دەمروونى دېھت.

ژلايەكى دېچە رېچارد ديفيسون پروفېسوري زانستىيەت دەمروونى رادىگەھىنىيەت ئەز قەرىزىت وى فەكولىنى راست نازام، بەلى رەنگى ژيانا كەسان كېتىجى ل سەر توшибۇونا مروفى دىكەت، ب نەخۆشىيەت دەمروونى و زىدەبۇونا نەرەھەتى و نە تەناھىيى.

دەمروونى ببۇون كۈل سەر دوو گروپان پارقە كەرىبۇون.

گروپەك راستەخۆ ژلايى زانايانشە چارە بۇ دەھاتە كەرن و گروپى دى بىيى چاھىدىكرا تىما زانايان ب رېچەچوو، ل دوماھىيى بۇ زانايان دەركەفت ئەو كەسىيەت دېيانا ھەۋەزىيەدا زىدەتەر ئالىي سوزدارىي ب كاردىئىن زىدەتەر روى ب روى نەرەھەتىي دېن و ئەۋەھەزى وى

(ھەندىد گۇھە(زى)

رۆژنامەيا دەيلى مەيلى يا بريتاني دەكولىنەكىدا يا بەلاقىرى ئەم كەسىيەت پروسىسا ھەۋەزىيە پىك دئين زىدەتەر روى ب روى دودلى و نە تەناھى و نەخۆشىيەت دەمروونى دېن، زانا رادىگەھىن گەلەنەمىت بەردموا م و ئارىشەيەت ناف مالى ز وان ئەگەرىت سەرپىشىن كو هەر ئىك ژ زەلام و زنان روى ب روى نەتەناھىيى دېن.

ئەۋەھەزى بەرۇقازى وان ۋەكولىنایە كو بەرى نوكە هاتبۇوتە كەرن، ئاقىرى ب وى يەكى ژى كەر بۇ كو ئەو كەسىيەت دېچە دناف پروسىسا ھەۋەزىيەدا زىدەتەر دلخۇشىن جوداھى دەگەل وان كەسىيەت ژيانا ھەۋەزىيە پىك نەئىنائى.

بۇ پىتى ب دەستقە ئىنانا ئەنجامان زانايا ۋەكولىن ل سەر ٩٠ ژىن و مىرَا كەن توشى نەخۆشىيەت



**ئىسىك:** تۈ كەسەكى ب ھىزى و ئەق باشتىن گەنبىنەيدى بۇ تە، ھىشىابە وى ئە دەست نەدە و بۇ فۇ بەھىلە.



**سەتل:** ھەقلىكتىت تە وى ھەزىز دەن كو تۈ يې بۇيە بارگانىيەك ل سەر وان، قىيىما بەس فۇ دارگان بە.



**نەھنەك:** داخازا لىنەگرتىن ئەھەقلا فۇ بىكە و ئەق بۇ تە نە كىماسىيە، دىن پىتى دەقاقيت وىدا مەزن بى.



**تەرازى:** ل ۋان ھەيامان تۇ ھەزىزىت كەلەي فراب دەكەي، فۇ ۋوان ھەزىزىندا بەدەپاش، چەمكى بۇ پاشەرۇزا تە دەفرابىن.



**دەۋىپىشىك:** ئەو كەلەي ھەزىز تە دەكتە، يەن دو دل نەبە بۇ فاستىنە وى و ٥ ھەزىزىت فراب ل سەر وى نەنە.



**كەمان:** تۈ كەلەي درەوان دەكەي، مروفى دەۋىن يەن (وى) دەشە، فوشىقىيا تە ئى دى فۇل تە دەتە پاش، قىيىما وى شۇلى بەھىلە.



# كانيا جەمیلینى ل ناڭ بەركى چاپانى (استىه و فىال نىنە)



وان چىايىت رەخ و دورانە، ھندەك ژ وان ژى د كانىيىت ئاقيقىت مەعدىنيدا دەيىنەكەلەندىن و ماسىا ژ روپارەكى نىزىك دەرن. ھەرەوەكى ھندەك سەرەاتىيەت دېرۋۆكى ژى خەبەرددەن، كو ئەو زەلامى خاندۇنگەها شىنگۈن يا بۆزى ئىنایە چاپانى كو ناقيقى وى كۆكۆ دايىشى يە يى ب سەر گوندى رىوجىن ھەلبۇرى.

چىقانوک دېرىزىت كو خودايى ئاقيقى ھاتە د خەونا ويدا و كانيا رىوجىن يا گەرم نىشادا، پاشى ھەيامەكى پشتى ھىنگى ھەلامەتى بۆزاي بىرە وىرى.

دەيىتە گوتۇن ژى كو گوند ببۇ جەمكى بناقۇدەنگى شەپكەرىت ساموراي، ئەو شەپكەرىت دەاتە وىرى دا بىرىنىت خۇ د كانىيىت وى يىت گەرمدا دەرمانكەن.

نىشىن ژ CNN يا ئەرەبى، ل رۆزا ۲۵ خزىرانا ۲۰۱۴ ھاتىھەرگەن.

واكايااما ڪاميگۇتىن رىوکان بىلايە ول سالا ۱۹۹۹ يى ھاتىھ نىشىن كو ئەو ژ بىناتىت تىكەھشتا يابانى يە و بىن وى هەممى دارى رەنگ قەھوئى، ئۆ شەپەرىت وى ل سەر رەنگى چاپانىي كەفن و تشتىت ئىتىكە يىت چاپانى ل ھەممى رەخىت ئۆتىلى دېلاقىرىنە و بەھايى بۇوراندىن شەفەكى ل وىرى نىزىكى ۱۵۶ دولازانە.

خودانى نوکە يى واكايااما ڪاميگۇتىن رىوکان چىكۆ رىوجىنى گۆت، دەستويريا وان دەيىتەدان وى ملکىيەتى نويكەنەفە، داكو بىتەھ بىن كو ئەو ھىشتا بۇ يىت سەرا وان دەمن بىكىردىت، گۆتى دەستويريي نادەمە كو ئەم دەستى خۇ بىكەينە ھەلامەتى وى يى تەقايى.

شىقەكى كەفن د ژۆرىت مىھقاناقە دەمنە مىھقانا، ھەر لەگەنکەما خارنى ژى ژ بەرى تشتىت ئەو بخۇ دچىن، ئان ژىدەرى

ومسا دىيارە، ھەبۇونا مىھقانخانا (واكايااما ڪاميگۇتىن رىوکان) يَا بچويك، كانيا جەھىلەننىي بۇو راستى و ئىدى خىال نىنە، رېقەبەريا ۋى مىھقانخانى ھەر ژ لاپى وى مالباتىقە دەيىتەكەن يَا كو گەلەك نەشىت وى ئەقە ۳۵۰ سالن ئەوى شولىدەن.

ھەر چەندە ژ ئافاكىندا وى وەرە ئەقە ۲۹ نەفس دەربازبۇون، بەليپا ھىشتا ژى مالباتا رىوجىن ژ رېقەبەنە وى ئۆتىلا دېرۋۆكى ل گوندى رىوجىن، ل نېقگۈزىتا كى ھەر ژ سالا ۱۶۵۸ وەرە، پشتى كو حاكمى ساموراي يى كەفن بۇ بۇوراندىن دەمى بىھقەدانى ئافاكىرە، يَا بەرسىيارە. ئەگەرە ب كىيىجى كو ئەف ملکىيەتا جوان ھىشتا ب ھىز و برى پشتى سەرۋەچۈونا ۲۵ سالا مايەفە، ئەو گەرمافەن ئەۋىت ناقيقى وان (گەرمافىت جانىي).

ئەقى ناقداريا خۇ ژ گەرمافىت خۇ يىت ژۇرۇقە و دەرقە، ئۆز ئافا ژ كانىيەت گەرمىت گەلەك كاربۇناتىت سۆدىيۈم جوتىك (سۆدىيۈم بايكاربۇنات) دەيىتە ھەلاقىتىن وەرگەرت،

گەلەك كەمس دېرۇنە قان ئافا بىجىن نۆيۈ ئانكۇ (گەرمافىت جانىي)، ئەقە وەسا ھەزىدەكەن كو ئەف ئاۋە ھارىكاريا دەرمانكەندا بىرینا و سوتا و نەساختىت كەقىت پىستى دەكەن.

بەليپا ئەرى دى ب قان ئاقيقىت سېحرىقە ھىت، كو سەرۋەچاقيت مەرۋىسى وەكى ئارميشى نەرمەكەن، خىچىت ھەيامى نەخوش ل سەرۋەچاقا كەن دەرمانكەنەفە؟

ھەرەوەكى دىار بەرسەف ب ئەرىيە، ژەرگەن مىھقانىت مىھقانخانا مېزۇوبى تىشا ئىك ژ دويا بۇ خۇ ژىيگەن؛ ئان خۇ درېزكەنە دناف گەرمافىت كەقىدا ل دەرقە و دلى خۇ ب وان دىمەنەت خۆرسىتىت ل سەر روپارى ھىكىگاوا خۆشكەن، ئان خۇ ژۇرۇقە د گەرمافىت دارىقە، كو ژن و مېر پېكەنە يىت تىقە، درېزكەن.

# ئەزمانى مىدىيابا دەفهرا مە ئەزمانەكى

## شىگەسى ۋ سەقەت

گەلەك ب مخابنېقە دېيىزىن كو ئەزمانى مىدىيابا دەفهرا مە ئەزمانەكى گەلەك بىسەروبەر و شىھىستىه و هەر ناقەندەكا مىدىيابى ل دويىف كەھيف و قىيانا خۇ پەيىف و هەقۇڭان ب ڪار دئىن، بىيى بەرچاڭىرتتا رەسەنى و پاققىيا ئەزمانى، هەر ئىك ل جەن خۇ بزاڭى دكەت دەقۇڭا خۇ يَا دەفەرەكى، يان، گوندەكى بچوپىك، بكەته بنياتى ئەزمانى وى ناقەندە ئەو ب رېچەدبەت و ديسان يا ژقى ژى كەباختىر، ب ناققى لىكىنۈزىكىدا دەقۇڭىت كوردى، ب لىيەمىشت ب سەدان پەيىف و هەقۇڭىت سەقەت و نە ژ ئەزمانى كوردى، ئىنایىنه دناف ئەزمانى مىدىيابى دا، كو بنياتى وان ژ فارسى، يان توركى هاتىنە و ج تام و فەلسەفە و كويراتىا ئەزمانى كوردى تىدا نىنە و دەمى مەرۆڤى گوھ لى دېيت، يان دخوينىت، مەرۆڤ دكەقىتە دتايى شەرمىدا كو ئەزمانى مە يى ھۆسا بىت.

زېھرەك داگىرەكەرىت كوردىستانى، ب درېزىيا سەدان سالان، ب ھەمى رېك و تەرزان، بزاف كرييە كو ئەزمانى كوردى ب ئىكجاري ژناڭ بىبەن و دناف ئەزمانىت خۇ دا ب بەھۋىنەن و ھەتا مەودايەكى باش ئەو شىايىنە ھندەكى ژ مەرمىت خۇ بجه بىن و ئەزمانىت وان كىنجەكە بەرچاڭ كرييە سەر ئەزمانى ھندەك پارچان، نەخاسىمە پارچا رۆزھەلات و ژۆرى و ب ئەگەر ئەبۇونا بەردىوا ما شۇرەشان ل پارچا ژىرى، ئەزمانى كوردى ل ۋى پارچى ژ ھەمى پارچىت دىتىر باشتى بوبويە و شىايىنە پاراستى ل سەر رەسەناتى و پاققىيا ئەزمانى كوردى بکەن، بەلى ب مخابنېقە پشتى سەرەلدانا پىرۇزا گەللى كوردىستانى ل بەهارا سالا ۱۹۹۱ و ژ ئەگەر چىبۇون و دروستبۇونا ب سەدان كەنالىت تىقى و راديو و كۆفار و رۆزىنامە و مالپەر و ئەكاونت و پەيچىت ئەلكترونى، بى سەرى كەقىتە دئەزمانى ۋى پارچى دا ژى و كەس نەشىا ل سەر وى شاشىي سەركەقىت و ھەتا نۆكە ژى، ژىلى چەند بزاڭەكىت كىيم و شەرمىنوك و لەواز، چ ناقەندەكا و مسا پەيدا نەبوبويە كو قان كاران سەرات بكەت و رېكى ل ۋان شاشىان بىگرىت.

بۇ ۋى قوناغى، كو بلەز تىتەك بھىتە كرن، گەلەك يا فەرە كۆمەكا ئەزمانزان و رەوشنبىر و بەرپرسىت ناقەندىت مىدىيابى ل دەفهرا مە، لېك كۆم بىن و ل ھندەك رېك و رېداران بگەرن بۇ دىتىا رېكەكى بۇ چارەكىدا ۋى ئارىشا مەزن و پاشى لىزىنەكا ئەزمانى ژ شەھەزايىان و هەر ئىك ژدەفەرەكى، بھىتە ئاقاڭىن ژبۇ ۋەۋەزارتتا ئەزمانى مىدىيابى و ئەف لىزىنە ل ھەمى دەفەران بگەرىت بۇ دويىقچوون و لىكەرىيانا هەر پەيىف و هەقۇكەكا رەسەن و بنياتى خۇ يى كوردى ھەن و ئەو ئەزمانى كلاسيكىت مە بەرھەمیت خۇ پى دارىتىن، وەكى خانى و جزىرى و فەقىي تەيران و نالبەند و مەمدوح برىفەكانى و سادق بەالدىن و.. هەت. بكەنە بنياتى ۋى كەدا خۇ و ديسان ھەن ئەختىارەكى ل جەھەكى هەبىت دكەلدا روين و پسيارىت ئەزمانى لى بھىنە كرن كانى وان بۇ ھەر تىتەكى چ ناف دانايە و ب ۋى رېكى باومردەكەين ئەف لىزىنە دى باشتىرىن و پاققىرىن ئەزمان پەيدا كەت و قەت ئەم پىدۇنى ھندى نابىن كو ھانا خۇ ببەينە بەر ئەزمانىت بىانى و ئەزمانەكى سەقەت ب ڪار بىنین و پشتى ھنگى ئەف لىزىنە، ۋەرىزىا كەد و لىكەرىيانا خۇ كۆم بكەت و بھىتە چاپىكىن و ل سەر ناقەندىت مىدىيابى بھىتە بەلاقىرىن و ئەف ناقەندە ژى ل سەر گەنگىغا خەبتانىدا وى ۋەرىزى بھىتە ھشىاركىن و ب ۋى چەندى بۇ نۆكە دى شىيىن ژەندەك ئارىشە و ئاستەنگىت ئەزمانى قورتال بىن.

# SILAV 98

Xeziran 2014

Kovareks Heyvanye U Amedya Dendikevit



دلبەر جزىرى و بىشىر دىكارەتكەن نۇئى دا  
پىكەمەن .. دەكتەر